

Actieplan lokaal cultuurbeleid stad Antwerpen 2016

Cultuurcentra – Bibliotheken – Districten

“Cultuur is de levensstijl van een samenleving”

Pieter Jan Bouman

Inhoudstafel

VOORWOORD	- 2 -
HARDWARE	- 3 -
HUMAN RESOURCES	- 3 -
FINANCIËN	- 4 -
INFRASTRUCTUUR	- 7 -
INFORMATIE- EN COMMUNICATIETECHNOLOGIE (ICT)	- 7 -
COMMUNICATIE	- 8 -
INNOVATIE	- 9 -
HOOFDSTUK 1: DISTRICT ANTWERPEN	- 10 -
INLEIDING	- 10 -
2000 ANTWERPEN SINT-ANDRIES	- 10 -
2000 ANTWERPEN SCHIPPERSKWARTIER	- 11 -
2018 ANTWERPEN	- 11 -
2020 ANTWERPEN KIEL	- 12 -
2030 ANTWERPEN LUCHTBAL	- 13 -
2050 ANTWERPEN LINKEROEVER	- 14 -
2060 ANTWERPEN NOORD	- 14 -
DOELSTELLINGEN STAD EN DISTRICT ANTWERPEN	- 17 -
HOOFDSTUK 2: DISTRICT BERCHEM	- 19 -
DOELSTELLINGEN STAD EN DISTRICT BERCHEM	- 23 -
HOOFDSTUK 3: DISTRICT BERENDRECHT-ZANDVLIET-LILLO	- 25 -
HET DISTRICT IN CIJFERS	- 25 -
WAAR WERKEN WE AAN IN 2016?	- 25 -
SOMETHING OLD, SOMETHING NEW... ..	- 27 -
DE BLOEMPJES BUITEN ZETTEN	- 28 -
ZELF ONDERNEMEN	- 29 -
DOELSTELLINGEN STAD EN DISTRICT BERENDRECHT-ZANDVLIET-LILLO	- 31 -
HOOFDSTUK 4: DISTRICT BORGERHOUT	- 32 -
BORGERHOUT SMAAKT (NAAR MEER)!	- 32 -
TIEN DOELEN ALS KAPSTOK	- 32 -
FOCUS BIJ BUDGETINZET	- 33 -
EEN MANIER VAN WERKEN	- 33 -
10 JAAR BORGERRIO	- 34 -
ERFGOED: BORGERHOUT SMAAKT (NAAR MEER)!	- 35 -
URBAN?	- 35 -
EN NOG VEEL MEER... ..	- 35 -
DOELSTELLINGEN STAD EN DISTRICT BORGERHOUT	- 37 -

HOOFDSTUK 5: DISTRICT DEURNE	- 38 -
CULTUUR BIJ DE BUREN.....	- 38 -
ARENA UTOPIA	- 39 -
SCHOLENWERKING.....	- 39 -
RIX	- 40 -
PODIUM	- 41 -
SCHATTEN VAN DEURNE	- 42 -
BIBLIOTHEEK COUWELAAR	- 42 -
BIBLIOTHEEK ARENA	- 43 -
DOELSTELLINGEN STAD EN DISTRICT DEURNE	- 44 -
HOOFDSTUK 6: DISTRICT EKEREN	- 46 -
AANDACHT!	- 46 -
ALERTHEID VOOR TALENT UIT DE REGIO.....	- 46 -
EEN STRAF VERHAAL VOOR DE BEELDDE KUNST.....	- 46 -
EEN STERK PROFIEL VOOR DE DRIE LOCATIES.....	- 47 -
VERSTERKEN WERKING JONGEREN.....	- 49 -
ACTIEVE SENIOREN	- 50 -
INZET OP VERENIGINGEN EN GEMEENSCHAPSVORMENDE EVENEMENTEN	- 50 -
DOELSTELLINGEN STAD EN DISTRICT EKEREN	- 51 -
HOOFDSTUK 7: DISTRICT HOBOKEN.....	- 53 -
EN DAN NU... ACTIE!	- 53 -
DOELSTELLINGEN STAD EN DISTRICT HOBOKEN	- 57 -
HOOFDSTUK 8: DISTRICT MERKSEM	- 59 -
INLEIDING	- 59 -
EEN DUURZAME CULTURBELEVING IN MERKSEM.....	- 59 -
BEELDDE KUNST OP EN ROND DE BREDABAAN.....	- 59 -
MERKSEM DOK WORDT STILAAAN EEN BRUISEND ONTMOETINGSCENTRUM	- 60 -
HET VORMEN VAN HET LOKAAL CULTURBELEID TOT ÉÉN NAADLOOS GEHEEL.....	- 61 -
‘VERS GEWELD’, JONGEREN GAAN AAN DE SLAG MET WOORDKUNSTEN.....	- 61 -
ZOMERPARK BOUCKENBORGH, EEN MEER DAN FIJNE SAMENWERKING WAAR WE TROTS OP ZIJN.....	- 62 -
2016, EEN JAAR VOL CULTURELE UITDAGINGEN.....	- 62 -
DOELSTELLINGEN STAD EN DISTRICT MERKSEM.....	- 63 -
HOOFDSTUK 9: DISTRICT WILRIJK	- 64 -
SAMENWERKING	- 64 -
DEMOGRAFIE & DIVERSITEIT	- 65 -
INNOVATIE	- 66 -
ACTUEEL EN MAATSCHAPPELIJK RELEVANT	- 67 -
DOELSTELLINGEN STAD EN DISTRICT WILRIJK	- 68 -
LOCATIEOVERZICHT	- 69 -
CENTRALE DIENSTEN	- 69 -
BIBLIOTHEKEN, CULTURCENTRA & CULTURANTENNES	- 69 -

Voorwoord

Even teruggrijpen. Bij de evaluatie van het vorige actieplan was één van de conclusies dat de verschillende plannen goed uit de doeken werden gedaan, maar dat de algemene homogeniteit een beetje zoek was. Het plan gaf weliswaar een mooi overzicht van wat er in de verschillende districten zou gerealiseerd worden, maar het vormde niet echt een geheel – de rode draad, dat wat het lokaal cultuurbeleid doorheen en overheen die verschillende districten verbindt – ontbrak.

Om daar dit jaar een mouw aan te passen, om er toch weer een samenhangender verhaal van te maken, besloten we even terug te grijpen naar de **initiële basis** van de jaarlijkse actieplannen: de districts- en stedelijke doelstellingen voor cultuur. We plaatsten ze naast elkaar en toetsten af in hoeverre de verschillende acties effectief bijdragen tot het realiseren van die doelstellingen.

Zo kwamen we tot de leidraad voor dit nieuwe actieplan. We destilleerden uit de volledige doelstellingenboom zes **“toetsstenen”** waaraan we willen tegemoetkomen met het lokaal cultuurbeleid.

Zo willen we:

- actueel en maatschappelijk relevant zijn;
- een divers publiek bereiken;
- innovatief zijn;
- actief inspelen op de lokale demografie en context en op de vergroening in de stad;
- van samenwerkingsverbanden doordrongen zijn (*intern, extern en op vele niveaus*);
- ontplooiing stimuleren.

En dit alles **vanuit verschillende invalshoeken**: methodiek, programmatie, publieksbereik, communicatie, ontleningen, projecten, infrastructuur, exploitatie,...

Toen ieder voor zich de plannen voor 2016 ging aftoetsen aan die ambities – en nog meer toen die oefeningen samen werden gelegd – bleek dit een sterke “tool” om naar **een hechter en inhoudelijk meer onderbouwd actieplan** te komen én om de rode draden doorheen het geheel beter zichtbaar te maken.

Het blijft “work in progress”. Ook uit dit actieplan 2016 zullen ongetwijfeld lessen kunnen getrokken worden, maar we willen met deze vernieuwde aanpak het plan alvast een nieuw elan geven en tegelijkertijd onszelf ook inhoudelijk scherp(er) houden.

Werkten mee aan dit werkingsverslag:

Bart Govaert, Jeroen Vanluyten, Mieke Van Geel, Jirka Nelen, Myriam Blaton, Evie Van Den Brande, Inge Callot, Koen Jacobs, Pieter Coolen, Bert Bulckens, Heleen Vanden Bergh, Filip Martens, Lieve Petit, Kristof Wouters, Chris Noeninckx, Dave Van Gestel, Bette Struyvelt, Inge Goossens, Marleen Maes, Geert Gielis, Sophie Goyvaerts, Krien Mohr, Helga Allaert, Laura Wouters, Steven van Goethem, Tinne Derkinderen, Tine Mallentjer, Astrid Thoné, Karen Le Claire, Steven Warmenbol, Rita Herremans, Filip Baeyens, Vera De Laet, Eva Staes, Jan Pandelaers, Marc Goossens, Mandy Flebus, Stijn Van Bouwel, Jan De Vocht, Gunter Lots, Dirk Wyns, Steven Van Crombruggen, Jan Didelez, Liliane Pauwels, Vonneke Groeneveldt, Max Temmerman, Birgit Vanackere, An Roels & Inge Ceuppens

Hardware

Human Resources

In 2016 is het onze ambitie de integratietrajecten lokaal cultuurbeleid die lopen in de verschillende districten om te vormen tot vlotte samenwerkingsmodellen.

We hebben oog voor de verschillende snelheden en specifieke noden van de districten. Dit vertaalt zich in flexibele **personeelsplanningen** en **ontwikkeltrajecten op maat**.

Samen met de cultuurcoördinatoren wordt de **personeelsplanning** jaarlijks geëvalueerd en bijgestuurd.

We zetten extra in op een verhoogde samenwerking met districts-en loketwerking en lokale partners en dragen zo bij aan de realisatie van de gemeenschappelijke visie over lokaal cultuurbeleid: *op basis van het beschikbare personeel, de beschikbare middelen en infrastructuur een globaal verhaal uit te schrijven, waardoor de doelstellingen centraal én op het niveau van het district optimaal gerealiseerd worden.*

We blijven werken aan de competenties en ontwikkeling van de medewerkers via opleidingen en coaching. Het platform 'succesfactors' geeft de medewerkers de kans hun eigen loopbaan en ontwikkeling in handen te nemen.

We besteden extra aandacht aan **coaching** van onze leidinggevenden. Hiervoor hanteren we de stadsbrede visie rond leidinggeven, waar iedere leidinggevende drie rollen krijgt toegewezen: manager, leider en coach. Naargelang de plaats van de leidinggevenden in de organisatie en hun opdracht zullen sommige rollen zwaarder wegen, zo wordt het competentieprofiel van de leidinggevende voor een bepaalde functie bepaald. Vanuit HR begeleiden we de leidinggevende in het opnemen van deze rollen.

Financiën

In dit deel wordt eerst een overzicht gegeven van de budgetten per operationele doelstelling. Daarna worden de kosten naar aard verdeeld weergegeven.

Overzicht per operationele doelstelling

Doelstelling	Exploitatie		Investering	
	Uitgaven	Ontvangsten	Uitgaven	Ontvangsten
1SBR010101	2.151.056		8.500	
1SBR010102	3.506.674			
1SBR010104	129.339			
1SBR010105		1.030.000		
1SBR010106	546.720			
1SBR010107	254.924	272.876		
1SBR010108	25.272			
1SBR010201	273.391		1.871.935	
1SBR010202	2.898.939	129.100	120.000	
1SBR010203	160.985		735.374	20.000
1SBR010302	53.705			
1SBR010303	7.400	291.200		
1SBR010304	200.588			
Totalen	10.208.993	1.723.176	2.753.809	20.000

Overzicht van de uitgaven op exploitatiekredieten

Exploitatie uitgaven: werkingskosten	
ALGEMEEN	
Beleid overschrijdende werking	5.000
Erelonen en studiekosten	10.054
Onderhoud, herstellingen, externe diensten gebouwen, wettelijke keuringen & emissiemetingen	373.301
Schoonmaak gebouwen	1.314.022
Reis- en verblijfskosten, kilometervergoedingen en teambuilding	6.400
Algemene werkingskosten	15.673
BIBLIOTHEKEN	
Collectiekosten	2.022.076
Vergoedingen voor optredens	10.272
Huur locaties (Kotter, BIB Maantje)	273.391
Werkkledij	15.000
Nutsvoorzieningen en onderhoud gebouwen	448.221
Receptie- en representatiekosten	47.060
Erelonen en studiekosten	25.272
Algemene werkingskosten	155.899
LOKAAL CULTUURBELEID	
Communicatiekosten	129.339
Overkoepelende projecten	12.000
Internationale samenwerkingsprojecten	63.190
Huur locaties	26.000
Reis- en verblijfskosten, kilometervergoedingen en teambuilding	18.800
Algemene werkingskosten	12.459

CULTUURCENTRA	
Communicatiekosten	256.500
Nutsvoorzieningen en onderhoud gebouwen	511.562
Werkkledij	3.100
Receptie- en representatiekosten	5.548
Algemene werkingskosten	71.534
Totaal	5.831.673

Exploitatie uitgaven: toelagen	
Digipolis	114.988
District Antwerpen	120.000
District Berchem	27.000
District Berendrecht-Zandvliet-Lillo	10.000
District Borgerhout	29.000
District Deurne	48.900
District Ekeren	19.400
District Hoboken	23.800
District Merksem	27.500
District Wilrijk	25.600
Fonds voor Vrijetijdsparticipatie	115.409
Volkshogeschool Regio Antwerpen – Vormingplus Antwerpen	8.320
Vzw Blidscap	4.160
Vzw Fameus (<i>Huis voor Amateurkunsten</i>)	516.560
Centrum voor Filmcultuur	15.300
Vzw LCB – innovatieprojecten	16.520
Vzw Lokaal Cultuurbeleid district Antwerpen	180.000
Vzw Lokaal Cultuurbeleid district Antwerpen – innovatieproject	53.000
Vzw Lokaal Cultuurbeleid district Antwerpen – ontmoetingscentra	206.106
Vzw Lokaal Cultuurbeleid district Berchem	145.000
Vzw Lokaal Vrijetijdsbeleid district Berendrecht-Zandvliet-Lillo	80.000
Vzw Lokaal Cultuurbeleid district Borgerhout	50.000
Vzw Lokaal Cultuurbeleid district Deurne	145.000
Vzw Lokaal Cultuurbeleid district Deurne – innovatieproject	40.000
Vzw Lokaal Cultuurbeleid district Ekeren	120.000
Vzw Lokaal Cultuurbeleid district Hoboken	120.000
Vzw Lokaal Cultuurbeleid district Merksem	145.000
Vzw Lokaal Cultuurbeleid district Merksem – ontmoetingscentrum	52.200
Vzw Lokaal Cultuurbeleid district Wilrijk	145.000
Vzw Propekta	200.588
Vzw De Roma	776.300
Vzw STA-AN	113.303
Vzw 't Werkhuys	208.100
Vzw Werkmaat	95.497
Andere toelagen (<i>bv. subsidies</i>)	159.769
Totaal	4.377.320

Overzicht van de ontvangsten op exploitatiekredieten

Exploitatie: ontvangsten	
BIBLIOTHEKEN	
Verkoop, lidgelden, fotokopieën e.d.	1.030.000
Toelage Vlaamse gemeenschap: gevangenisbibliotheek	23.400
Doorrekening exploitatiekosten Permeke	13.900
Vergoeding voor Bibnet	208.000
Subsidie Vlaamse gemeenschap voor participatie in het provinciaal bibliotheekstelsel	83.200
LOKAAL CULTURBELEID	
Participatiedecreet	249.476
CULTUURCENTRA	
Verhuringen (<i>inclusief Permeke</i>)	103.800
Terugvorderingen kosten nutsvoorziening jeugdcentrum Bouckenborgh	11.400
Totaal	1.723.176

Overzicht van de uitgaven op investeringskredieten

Investerings: uitgaven	
BIBLIOTHEKEN	
Meubilair, technisch materiaal, zelfbedieningssysteem e.d.	767.295
LOKAAL CULTURBELEID	
Digitale apparatuur, tablets e.d.	48.500
CULTUURCENTRA	
Theater-technisch materiaal, instandhoudings- en aanpassingswerken, renovatie e.d.	1.938.014
Totaal	2.753.809

Infrastructuur

Net zoals vorige jaren werd een planning opgesteld op basis van de gegevens uit planmatig onderhoud en de vragen naar een infrastructuur die aansluit op de werking van de cultuurteams.

Een overzicht van de belangrijkste werken:

- Make over BIB Arena
- Herinrichting BIB De Poort
- CO MerksemDok: aanpassingswerken ifv veiligheid
- CC Merksem: dak- en gevelwerken / regenafvoer (*planmatig onderhoud*)
- CC Berchem: aanpassingswerken schrijnwerkerij ifv milieuvergunning
- CO Het Oude Badhuis: aanpassingswerken ifv brandveiligheid en akoestiek
- CC De Kern: vernieuwen laad –en loskade
- CC Gravenhof: oplevering en opening
- BIB Permeke: relighting (*energieproject*)

Na een positief resultaat van het proefproject resultaat gericht schoonmaken wordt dit project verdergezet en een aantal nieuwe gebouwen worden opgenomen.

Informatie- en Communicatietechnologie (ICT)

Om het lokaal cultuurbeleid te ondersteunen en de kwaliteit van de dienstverlening te maximaliseren wordt er gerekend op een vooruitstrevende en efficiënte informatie- en communicatietechnologie. Hoewel Digipolis continu investeert in **vervanging en opwaardering** van de bestaande infrastructuur en standaardtoepassingen, voorziet het lokaal cultuurbeleid extra middelen voor het **versiebeheer** van de bedrijfskritische toepassingen zoals het bibliotheeksysteem, de websites van de cultuurcentra en de verenigingendatabank.

Nadat in het najaar van 2015 een prototype van een betaalautomaat in BIB UiThuis werd uitgetest, zullen er **betaalautomaten** geplaatst worden in BIB Bist, BIB Elsschot, BIB Arena en zal de bestaande betaalautomaat in BIB Permeke vervangen worden. Aan deze betaalautomaten kunnen klanten in eerste instantie de kosten afrekenen die ze maakten bij hun bibliotheekgebruik.

In 2016 wordt de **herinrichting** van BIB Arena afgerond met de plaatsing van apparatuur waarmee de klanten zelf hun materialen kunnen ontlenen, de teruggave registreren en hun betalingen kunnen doen. Hiervoor werd een projectsubsidie bij de provincie aangevraagd. Ook in BIB De Poort wordt begonnen met de herinrichting in functie van de plaatsing van dergelijke apparatuur.

Vanzelfsprekend wordt er ook in het bouwproject VC De Schelde (Zandvliet) voor gezorgd dat deze nieuwe locatie **voldoet aan de hedendaagse behoeften** qua IT en multimedieagebruik.

In de bestaande locaties zal ook verder worden ingezet op **digitale signalering** door middel van infoschermen, waarvoor de informatie op een efficiënte manier lokaal of centraal kan worden aangeleverd.

Voor de diverse bibliotheken en cultuurcentra worden in 2016 verder **tablets en digitale apparatuur** aangeschaft in functie van een publiek digitaal aanbod.

Communicatie

In 2016 werken we buiten de reguliere communicatie ook aan een aantal nieuwe dingen:

De **Jeugdboekenweek-website** – die de bibliotheken van Antwerpen twee jaar geleden ontwikkelden – goes global. Locus/Bibnet gaat de site gebruiken voor alle bibliotheken in Vlaanderen. Kinderen kunnen op de website leuke opdrachten doen. Antwerpen houdt haar **eigen luik met extra opdrachten** toegespitst op Antwerpen, maar de grote lijnen zijn hetzelfde voor beide websites. Door hun gemeente in te tikken op het startscherm komen kinderen op het Antwerpse of Vlaamse deel.

De **Zadenbib** breidt uit. In De Vertellerij komt een Zadenbib op kindermaat en in Permeke denken ze er ook over om te starten met een Zadenbib.

Ook '**De Kast van...**' loopt verder in Berchem: Alex Agnew en Tom Naegels tonen hun selectie in bibliotheek De Poort. Marnix Peeters laat de mensen in BIB Bist in zijn kast kijken. Bibliotheek Driehoek in Ekeren toont ook interesse om met een kast te starten.

De **vernieuwing** van een aantal bibliotheken staat ook de planning. In BIB Arena zijn de werken gestart om in februari opnieuw open te gaan. Kielpark en Luchtbal krijgen in 2016 een nieuw jasje. Het verbouwen en de feestelijke opening moeten gecommuniceerd worden.

We werken aan **websites per bibliotheekfiliaal**. Elke districtsbibliotheek krijgt een eigen URL die doorlinkt naar de bijhorende infopagina op A-stad. Klanten vinden dan alle info over hun favoriete bib.

In 2016 maken we opnieuw een **cultuurkalender**. De vorige versie was een succes, maar we gaan voor een verdere verfijning van het ontwerp.

Eind augustus 2015 stonden de Antwerpse musea, bibliotheken en cultuurcentra voor de eerste keer samen op **Cultuurmarkt**. Op een centrale plek (*naast het stadhuis*) gaven we de geïnteresseerden een voorproefje van wat er allemaal te beleven valt in onze huizen. In 2016 gaan we opnieuw voor een **gemeenschappelijke stand** op de dezelfde plek.

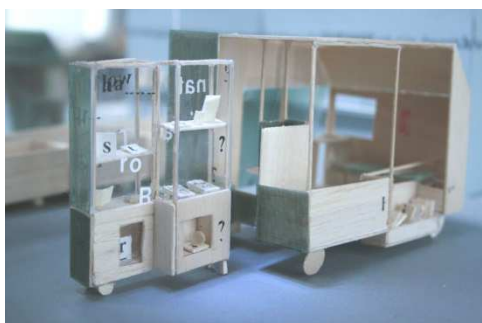
Eén van de drie Antwerpse BIB-bussen wordt vervangen door een **nieuwe BIB-bus**. Samen met een ontwerpteam zijn we voor een **totaal nieuw concept** gegaan. Een resultaat waarmee we zeker willen uitpakken.

Innovatie

Een nieuwe BIB-bus voor Antwerpen

De nieuwe BIB-bus wordt een dynamisch **informatie- en verhalenknooppunt** waar kinderen plezier vinden in lezen en hun omgeving leren begrijpen en exploreren, maar ook mediawijs leren handelen. Hiermee helpt de BIB-bus kinderen om zich te ontplooiën en kritisch, genuanceerd en creatief deel te nemen aan de samenleving. Dat zullen ze doen door lezen en leesplezier te faciliteren en te stimuleren; door te inspireren, informeren, context en betekenis te creëren; en door mediawijs gedrag te faciliteren en stimuleren. In september 2016 rijdt de nieuwe BIB-bus uit.

Bibliotheek Arena

Bib Arena krijgt na jaren intensief gebruik een totale make-over die inspeelt op **nieuw bibliotheekgebruik** en **samenwerkingen** met externe partners. Op maat van kleine kinderen en hun ouders, jonge lezers, jongeren en volwassenen wordt de bib opnieuw ingericht. Met een warm onthaal, inspirerende plekken, veel humor, een gezellig leescafé en lekkere koffie zet lokaal cultuurbeleid Deurne in op **samen beleven en ontdekken**. De bib wordt feestelijk geopend in september 2016

Multimediale BIB-tool voor jongeren van 12 – 15 jaar

Bibliotheek Antwerpen vernieuwt zijn **educatieve rondleidingen** voor jongeren. Nog al te vaak beperken de huidige rondleidingen zich immers tot een wandeling doorheen de bib met een aanduiding waar materialen zich bevinden. Met een vernieuwend concept vormen we een bezoek aan de bibliotheek tot een hele beleving. Jongeren ontdekken bij zo'n bezoek dat de bibliotheek en andere netwerken unieke antwoorden bieden op heel wat thema's waar ze persoonlijk mee in aanraking komen. Met deze nieuwe invulling geven we **digitale media** uitdrukkelijker een plek in onze werkingen. Doel is om niet alleen het bestaande aanbod van de bib, maar ook nieuwe netwerken te ontdekken. De bibliotheek wil jongeren kansen bieden en hen stimuleren om met nieuwe media te experimenteren en creëren.

De opdracht voor de ontwikkeling van deze tool wordt in een innovatieve aanbesteding uitgeschreven. In maart 2016 wordt de tool gelanceerd in de Antwerpse bibliotheken.

Hoofdstuk 1: district Antwerpen

Inleiding

De visie die we in district Antwerpen in 2014 ontwikkelden op basis van stedelijke doelstellingen en socio-demografische uitdagingen, blijft in 2016 overeind. **Lokale verankering** blijft de belangrijkste insteek: in een geglobaliseerd tijdperk is de nabije omgeving een houvast voor de districtsbewoner, zeker op vlak van vrije tijd. Maar die vrije tijd wordt de afgelopen jaren intenser ingevuld: mensen zoeken in hun buurt naar werk, sociaal contact, educatie en ontspanning. Lokaal cultuurbeleid ziet hierin vele kansen.

Per wijk gaan we voor een **sterke verhoging van ontplooiingskansen** voor inwoners. Mediawijsheid en taalvaardigheid zijn hierbij de grootste inzet. Nog steeds werken we hard aan het **doorbreken van sociaal isolement**, door in te zetten op een sterk cultureel ontmoetingsaanbod in centra, bibs, straten en pleinen. We trekken vrijwilligers aan voor alle delen van onze werking, en we blijven laagdrempelig in aanbod, publiekswerking, partnerwerking, uitleen en verhuur. Nog meer verlaten we door deze maatschappelijke opdrachten het aloude idee van de volksverheffende cultuurtempel: anno 2016 zijn de bibs en de ontmoetingscentra van iedereen, en iedereen bepaalt mee de inhoud.

In 2016 blikken we terug en kijken we vooruit. We vieren zo maar even **drie jubilea**: Permeke rondt een feestjaar af van haar 10-jarig bestaan. De Nova zal haar unieke geïntegreerde werking in de kijker zetten naar aanleiding van haar tiende verjaardag. En het Oude Badhuis mag haar intense renovatie afsluiten met een groot feest voor haar 20-jarig bestaan.

De toekomst loert evenzeer om de hoek: cultureel ontmoetingscentrum Luchtbal bereidt een **renovatie** voor in functie van een **geïntegreerde werking van bib en oc**, met een sterke focus op jeugd. Permeke start een nieuw decennium met een **nieuwe personeelsorganisatie** die vertrekt van de opdrachten in plaats van het oude collectie-denken. Het team patrimonium plant in die geest een **verfrissende herinrichting** van Permeke.

Tenslotte zal – na enig uitstel – alle personeel van co's en bibs in wijkteams worden gegroepeerd. Front-office taken worden inwisselbaar en bibpersoneel zal meer tijd krijgen om **wijkgericht** werk te verrichten, zoals projecten rond bib-collectie, vorming en andere activiteiten.

Vaste waarden zoals de cultuurcheques voor scholieren, de sport- en cultuurweken in alle wijken van het district en de ziekenhuisconcerten lopen ook in 2016 even succesvol verder.

2000 Antwerpen Sint-Andries

Wat in 2014 ontsproot uit een wilde brainstorm en in 2015 voet aan wal zette, zal in 2016 stevig worden uitgebouwd en ingebed: het project **leesbevordering**. De wekelijkse leesgroep die doorgaat in coStA wordt ontubbeld en de databank die we samen met onder andere Museum Plantin & Moretus, het Huis van het Nederlands, Open School en het CVO opmaken wordt openbaar gemaakt. Deze databank moet een verzameling worden van methodieken die kunnen gebruikt worden door scholen, bibliotheken en andere organisaties die werken rond taalbevordering. Elk van genoemde organisaties heeft een eigen insteek en manier om met taal te werken. Door te **verzamelen en uit te wisselen**, creëren we een breder en meer toegankelijk aanbod waar ook anderen gebruik van kunnen maken.

We willen enerzijds de Nederlandse taal bevorderen en anderzijds de bestaande knowhow met betrekking tot methodieken en oefeningen bundelen en delen. CoStA zal hier een coördinerende rol opnemen.

Door de uitstroom van personeel wordt de **dagdagelijkse werking** van coStA aangepast. Met kortere openingsuren van de foyer en de inzet van toogvrijwilligers trachten we tegemoet te komen aan de noden van de partners, verenigingen en bezoekers.

2016 zal ook het jaar worden waarin **de Fierensblokken** aan de Nationalestraat centraal staan. Deze art-déco sociale woningblokken uit de jaren veertig zullen tegen 2018 plaats maken voor nieuwe gebouwen. Eigenaar Woonhaven ging op zoek naar een socio-culturele invulling. CoStA zal samen met tijdelijke bewoner Magic Places een programma uitwerken voor buurt en stad. Een tijdelijke bar en sterke artistieke toppers voor jong en oud maken de huidige leegstand tot een landmark voor Antwerpen. Het gebouw en de binnenkoer bieden de mogelijkheid om bestaande activiteiten daar op locatie te doen, maar evengoed een aantal nieuwe concepten uit te proberen. Zowel Magic Places als coStA zetten een buurtgericht aanbod centraal.

2000 Antwerpen Schipperskwartier

Het succes van het Stadsmagazijn is het aanbod van **toegankelijke culturele activiteiten** voor buurt en stad. Muziekoptredens, etentjes, theater en tentoonstellingen kunnen een gevarieerd publiek bekoren. Het Stadsmagazijn zal deze koers verder zetten, maar nog meer ook een **trekpleister voor kinderen en jongeren** zijn. Hierbij horen in 2016: vaste kinderateliers, schoolvoorstellingen, een actievrije inzet op de jeugdboekenweek met een leeszolder op woensdagnamiddag, een ruil-BIB-punt voor kinderen (*en volwassenen*), sport- en cultuurweken en een kinderdorp tijdens de Ramblas op het Falconplein in juni.

Het centrum onderhoudt een **sterk partnernetwerk**, maar wil in 2016 vooral nog meer vrijwilligers aantrekken voor occasionele activiteiten. Er zal ook meer worden samengewerkt met het gevestigde buurtcomité.

Voor het festival “*Los Paulos*” in 2015 hebben wij ons maximaal ingezet om de horeca te stimuleren om onderling samen te werken. Maar helaas hebben ze – ondanks onze ondersteuning – heel wat opportuniteiten laten liggen. Als de horeca in 2016 zelf een activiteit wil organiseren, zal het Stadsmagazijn een **adviserende rol** op zich nemen.

Door extra te **netwerken buiten het centrum** bestendigen wij onze reputatie als partner in vele buurtinitiatieven. Tenslotte zullen we een **structurele samenwerking** afsluiten met Zanzibar bvba, de nieuwe exploitant van de Ruien in Antwerpen. Vermits de **ruienwandelingen** eindigen in de foyer van het stadsmagazijn, betekent dit een substantiële stijging in drankomzet.

2018 Antwerpen

In 2016 start een innovatief **participatieproject rond beeldende kunsten**. Inwoners, scholen en verenigingen worden uitgenodigd om als curator aan de slag te gaan met kunst in hun eigen buurt. Ze worden geprikkeld met een traject van boeiende masterclasses, atelierbezoeken en excursies. Over twee jaar inviteren de inwoners zelf kunstenaars voor een **grootse kunstmanifestatie in de publieke ruimte** genaamd “*Expo 2018*”.

Met een pluriforme werking blijft “*Cultuur 2018*” inzetten op **culturele ontmoetingskansen** in de verschillende deelwijken. Dankzij de financiële en logistieke ondersteuning organiseren vrijwilligers in drie buurtsalons **gezellige cultuurmatinees** voor de eigen buurt: Buurtfoyer Zuid, buurthuis De Reus en koetshuis Harmonie.

Daarnaast worden met gerichte initiatieven de **lokale culturele troeven uitgespeeld**. Een tweede editie van urban festival “*PARK*” geeft jongeren alle ruimte, in samenwerking met ccBe. De erfgoedwerking rond het voormalige Militair Hospitaal brengt in 2016 opnieuw de rijke geschiedenis van deze plek tot leven, na succesvolle wandelingen en een mooie publicatie in 2015.

Tijdens de succesvolle zomerse sport- en cultuurweken in het Harmoniepark kunnen kinderen met een zeer diverse achtergrond zich **sportief en creatief uitleven**. Ook het volume schoolvoorstellingen in 2018 zal gevoelig stijgen. Er wordt ruimte voorbehouden voor **nieuwe buurtgerichte projecten**.

Aantrekkelijke activiteiten en opeenvolgende **kunstenaarsresidenties** in bibliotheek Brederode verbreden het publieksbereik. Tevens wordt onderzocht welke kansen een inhoudelijke samenwerking met de nieuwe KdG-hogeschoolcampus biedt.

De voorziene realisatie en inhuldiging van het kunstwerk voor Herman de Coninck is een **belangrijk literair momentum** voor Antwerpen.

2020 Antwerpen Kiel

In 2016 staat ontmoeting en participatie in ontmoetingscentrum Nova nog centraler dan voorheen. Door een interne verhuis in Nova kwam er ruimte vrij om een **foyerwerking** op te zetten en de **ontmoetingsmogelijkheden** te vergroten en te verdiepen. In samenwerking met Samenlevingsopbouw zetten we een vrijwilligerswerking op rond het toog- en keukengedeelte, maar ook inhoudelijk zal de foyer een input krijgen: in het **vrijtijdsloket** (“*Nova op stap*” *vrijwilligers*) kunnen mensen info krijgen en tickets kopen voor (culturele) uitstappen. Het Webpunt is ingebed in de foyer waardoor een **vormingsprogramma rond digitalisering** tot stand zal komen. Er zal ook ingezet worden op **mediawijsheid** in de bib door het digitale aanbod te vergroten en bekender te maken en de openbare pc’s beter te benutten voor het leren van Nederlands, in combinatie met het Taalpunt in de bib. Projecten en activiteiten rond taal in CO Nova, de bib en de wijk (*Taal-oor, taallessen, Samenlezen, taalpunten, moedergroepen,...*) zullen in kaart gebracht worden en gelinkt worden aan elkaar.

In 2016 zetten we de eerste stappen naar een **herinrichting en heroriëntering van de bib**. Er komt een zelf-scan en meer ruimte voor het Taalpunt. Tegelijkertijd willen we nadenken over hoe we met kinderen en jongeren omgaan in de bib en hoe we het aanbod meer op hen kunnen afstemmen.

De cultuurcafés in Nova blijven een vaste waarde. Volkskeukens en VIP Straten (*gerichte toeleiding van bewoners per Kielse straat*) zorgen voor **nog meer ontmoetingsgelegenheid** tijdens de cultuurcafés. Een bescheiden maar gevarieerd podiumprogramma, voldoende gespreid over dag- en avondvoorstellingen maakt dat een ruim en divers publiek zijn gading vindt in CO Nova.

We blijven ook volop inzetten op kinderen en jongeren: een podiumprogramma voor en door jongeren, repetitieruimte voor jongeren, sportactiviteiten in Nova, ondersteunen van wijkinitiatieven, verderzetting en verdieping van bestaande aanbod (*Academie Nova, LeesLekker, sport en cultuurweken,...*) en een intensieve samenwerking met letStof, een naaiatelier dat in 2015 structureel startte in het TIR

shoppingcenter. De succesformule “*Bij de burens*” van toneelgezelschap Luxemburg in CO Nova en de bib wordt verder gezet en ook tuinieren in de bib continueert met extra aanbod voor kinderen.

In 2016 wordt er **met partners in de wijk** bekeken of er een project kan opgezet worden op het Alfons De Cockplein; het plein wordt heraangelegd en er wordt een appartementsgebouw afgebroken. De afbraak is gepland voor 2017 (*maar 2017 kan ook 2018 of 2020 worden*) waardoor er leegstand dreigt vanaf 2016. Dit zal de volgende jaren gevolgen hebben voor de leefbaarheid in en rond het appartementsgebouw. We bekijken of er in het appartementsblok een project kan opgezet worden.

En tot slot, in september 2016 blaast CO Nova 10 kaarsjes uit. Een **feestprogramma** met aandacht voor de hybride werking die Nova is, wordt uitgewerkt.

2030 Antwerpen Luchtbal

Nadat we in 2015 officieel de verandering van CC naar CO hebben doorgemaakt is het tijd om dit niet enkel woordelijk, maar ook feitelijk te implementeren. We zullen in 2016 **nog meer focussen op de buurt** Luchtbal en zoeken naar de juiste methodieken om dit te doen. Samen met de partners in huis willen we nog meer overeenkomsten zoeken in activiteiten en met één boodschap en gedragenheid naar buiten komen.

We gaan een samenwerking aan met het deeltijds kunstonderwijs van Ekeren en starten een cursus “**spelend spreken**”, wat een natraject is op de theaterlessen die reeds doorgaan op Luchtbal. Samen met Open Inloop Taal (team Atlas) wordt gewerkt aan een waardevol aanbod voor anderstaligen.

Ook **Mama Mundi** zal opnieuw plaatsvinden. We zetten hierbij in op ontmoeting van dames uit Luchtbal: een babbelmoment, koken, naaien of een bezoek aan een culturele activiteit.

Het erfgoedproject “**600m² Hout**” krijgt in 2016 navolging: Atelier Recup bouwt een markttempel in Luchtbal, waarbij ontmoeting centraal staat. Via **diverse voortrajecten en workshops** proberen we de buurt te stimuleren om mee vorm te geven aan dit project. In deze markttempel zal er plaats zijn voor optredens, voorstellingen, enz.

Uiteraard blijven we ook activiteiten organiseren en **nieuwe samenwerkingsverbanden** aangaan. Zo ligt er reeds een plan om samen met JES vzw een Iftar te organiseren, naast een buurt-BBQ en een African Park Party.

Met de bibliotheek van Luchtbal zetten we in op een **versterking van de vaste voorleesmomenten** “*LeesLekker*” via extra aantrek van vrijwilligers. De bib-collectie wordt herleid tot een (kleinere) dynamische collectie die aanspreekt bij de buurt.

We herbekijken in 2016 ons huurderscliënteel en gaan te werk volgens een prioriteitenlijstje waarbij **meerwaarde voor buurt en centrum** het belangrijkste zijn.

Door de kleinere personeelsploeg wordt de dagelijkse werking van CO Luchtbal aangepast. De openingsuren van de foyer en het ‘bemannen’ van het onthaal blijven wel in het teken staan van een **flexibele dienstverlening op maat van de klant**.

Tenslotte bereiden we in 2016 ook de **renovatie** voor van CO Luchtbal. Dankzij een substantiële investering van onder andere jeugd, stad Antwerpen, zal het gebouw een grondige facelift krijgen: een **ééngemaakte balie voor bib en ontmoetingscentrum** creëert bijvoorbeeld meer eenheid in en uitstraling van het gebouw.

2050 Antwerpen Linkeroever

De werking van bibliotheek annex cultuurcentrum Elsschot zet ook in 2016 in op buurtparticipatie, laagdrempelige activiteiten, mediawijsheid en samenwerking met partners. Zo biedt Elsschot nu ook onderdak aan verschillende teken-, schilder- en computercursussen – gegeven door de vrijwilligers van het vroegere Top Hat. Op woensdagnamiddagen geeft vzw Morguen er een knutselatelier voor kinderen en samen met Open Inloop Taal (*team Atlas*) wordt gewerkt aan een waardevol aanbod voor anderstaligen.

Elsschot zet nog meer in op **mediawijsheid** – door computerlessen voor senioren bijvoorbeeld – maar vooral ook door het vernieuwende project “**Europark Magazine**”. Hierbij vormen een groep kinderen en jongeren een redactieraad. Zij gaan verslaggeven over hun wijk en hun leven, artikels schrijven, foto’s en filmpjes maken en interviews afnemen die in een blog voor het publiek zichtbaar zullen zijn.

Senioren en andere buurtbewoners worden verder op hun wenken bediend tijdens de **maandelijkse muzikale cultuurcafés** in dienstencentrum Linkeroever. Een overeenkomst met jongerenwerking Formaat garandeert een wekelijks aanbod voor kinderen en jongeren, en een mooi programma voor de sport- en cultuurweken.

Met de “*Vliegerhappening*” en “*Europarkfeest*” heeft de cultuurwerking op Linkeroever ook twee grote **publieke evenementen** op het programma staan. Daar wordt in de lente nog een **grote opendeurdag in Elsschot** aan toegevoegd én een buurt-BBQ in de zomer. Elsschot onderzoekt ook samen met de buurtpartners hoe we “*Muziek in de Wijk*” in Europark nieuw leven kunnen inblazen.

2060 Antwerpen Noord

In 2016 werken het Oude Badhuis en Permeke samen rond twee belangrijke pijlers, namelijk een **buurtgericht cultuuroverleg** voor 2060 en een **geïntegreerd vrijwilligersbeleid**. Zowel Het Oude Badhuis als Permeke hebben een eigen vrijwilligerswerking. We onderzoeken en werken ook uit hoe we de huisgebonden vrijwilligers kunnen inschakelen voor elkaars werking en samen kunnen communiceren naar vrijwilligers.

Daarnaast werken we samen aan enkele **grotere projecten** in de buurt, bijvoorbeeld het evenement “*Noorderlicht*” en de Noordgazette.

a. Oude Badhuis

Vanaf april start het Oude Badhuis opnieuw met de reguliere werking, na een intense verbouwingsperiode. We openen het jaar met optredens, een feest, en een terugblik op twintig jaar Oude Badhuis.

Daarnaast creëren we met verschillende partners een regulier podiumaanbod voor buurt en stad. De klassieke projecten zoals “*Plein Plezier*” en de verschillende eetfestijnen worden – waar mogelijk – nog verbeterd.

Wat vorming betreft, opteren we voor projecten die over meerdere jaren lopen. Hierdoor geven we deelnemers de kans om zich meer thuis te voelen en door te groeien naar andere projecten.

We blijven steeds inzetten op vrijwilligers, zowel voor ondersteuning van projecten ter bevordering van het gemeenschapsgevoel, als voor het mee nadenken over de inhoudelijke werking.

Taal en meer: in samenwerking met Centrum de Wijk en een 10-tal vrijwilligers geven we **Nederlandse les** aan anderstalige vrouwen en werken we samen met hen kleine projecten uit. We doen **uitstappen** naar musea, werken rond thema's zoals hygiëne, voeding, vrouwenrechten, enz. De vrijwilligers dragen dit project. We voorzien voor die vrijwilligers ook een lokaal waar ze kunnen vergaderen, hun materiaal voorbereiden voor de Nederlandse les en hun projecten.

Met Wilde Raven, Kras en enkele scholen starten we een **kinderacademie** genaamd "*Kids House*". We leiden jonge monitoren op om de kinderen te begeleiden tijdens de workshops, samen met Kras en professionele workshopgevers.

Met Het Toneelhuis, PSC, StampMedia, Kras, KdG, St Lucas, en tal van andere scholen starten we het **jongerenproject 'Wachten'**. Wat is wachten? Wachten op de tram, op de dood, op Godot, op een visum, op een vriend,... Wij leiden een klein groepje jongeren op om interviews af te nemen, en dit te filmen. Met dit materiaal maakt Mokhalled Rasem een nieuwe voorstelling voor Het Toneelhuis.

Er komt een vervolg op **'t Seef Leeft**. Dit was een project voor en door de buurt, in samenwerking met tal van vrijwilligers. We zoeken samen met Vitali en Veston naar een nieuwe formule.

Erfgoedproject **"Spreekwoorden en Zegswijzen"**: Een nieuwe tentoonstelling voor de lagere scholen uit de buurt. Samen met twee kunstenaars gaan we op onderzoek in de buurt, bij de mensen, in de scholen,... op zoek naar spreekwoorden en zegswijzen uit de wereld. Een nieuwe **tentoonstelling met boekje** zet de reeks rond erfgoed verder.

b. Permeke

Permeke focust in de eerste plaats op de **verbetering van de dienstverlening** door middel van een geïntegreerd onthaal waar bezoekers terecht kunnen met de meest uiteenlopende vragen, een transparantere signalisatie, een reorganisatie van de zaalverhuur, een herinrichting van stilte-, studie- en leesplekken in de bib. De bib zal nog **nauwer gaan samenwerken met verschillende partners in huis**, zoals het Webpunt (*rond mediawijsheid en e-dienstverlening*) en de klantendienst (*telefonisch onthaal en klantenadministratie*).

Met Time Circus haalt de cultuurwerking ook dit jaar **een zinnenprikkelende 'artist in residence'** in huis. Met **speelse installaties en interventies** vormt het befaamde kunstenaarscollectief Permeke om tot plek waar stad en natuur elkaar ontmoeten. Door te spelen met het verleden, het heden en de toekomst van de bibliotheek zet het collectief de tiende verjaardag van de site extra beeldende kracht bij. Het jubileumjaar **"10 jaar Permeke"** gaat onverminderd voort, met literaire evenementen (*in samenwerking met Behoud De Begeerte*), een colloquium over de bib van de toekomst en een slotevenement op Wereldboekendag (23 april). Het personeel van de bib wordt uitgenodigd om in **een creatief traject rond een nieuw bibliotheekconcept** te stappen en de **visie op de bib van morgen** gestalte te geven.

Vanuit verschillende invalshoeken zetten we sterk in op **leesbevordering en taalontwikkeling**: de collectie, de programmatie en de educatieve activiteiten zullen hierop worden afgestemd, maar ook op het gebied van infrastructuur zijn er concrete plannen. Een gezellige leeshoek zal worden geïnstalleerd in een aparte ruimte en het Taalpunt zal worden uitgebreid, indien mogelijk met taallabo's.

Voor kinderen en nog meer voor jongeren gaat Permeke in samenwerking met relevante partners het aanbod aan activiteiten en media (*niet enkel boeken*) verbreden en verdiepen. Een herinrichting van de ruimtes bestemd voor deze doelgroepen staat op stapel. De inbreng en actieve participatie van jongeren zal sterk worden gestimuleerd.

Om nog meer in te spelen op de vergroening en de diversiteit van de wijk 2060, werkt Permeke het **voorleesproject "Verhalen in alle talen"** verder uit. Hierbij vertellen anderstalige vrijwilligers verhalen in hun eigen moedertaal en wordt meertaligheid belicht als een positief gegeven. De bib voorziet ook enkele malen per jaar **aangepaste rondleidingen voor oudergroepen**, die via de scholen worden bereikt. Ouders – en vooral moeders – van jonge kinderen worden dan toegeleid naar de bib en actief betrokken bij de bib-werking.

Doelstellingen stad en district Antwerpen

S-BR01 Iedereen vindt in Antwerpen een veelzijdig lokaal cultuuraanbod en het forum om zichzelf te ontplooien

S-AN0301 Iedereen vindt in Antwerpen een veelzijdig cultuur- en kunstaanbod en de ruimte om zichzelf te ontplooien

S-BR0101 Het sociocultureel aanbod is veelzijdig, kwaliteitsvol, stedelijk relevant en lokaal verankerd

S-BR010101 Het informatie- en cultuuraanbod van de openbare bibliotheken en cultuur- en ontmoetingscentra is actueel, innoverend, divers en vraaggericht

S-AN030101 Alle inwoners van het district hebben toegang tot en kunnen participeren aan een veelzijdig, lokaal verankerd en zowel innovatief als traditioneel cultuur- en kunstaanbod

S-BR010102 Het sociocultureel aanbod in de districten is lokaal verankerd

S-AN030101 Alle inwoners van het district hebben toegang tot en kunnen participeren aan een veelzijdig, lokaal verankerd en zowel innovatief als traditioneel cultuur- en kunstaanbod

S-BR010103 Het informatie- en cultuuraanbod is inspirerend, begrijpelijk en bereikbaar voor iedereen

S-BR010104 We voeren een actuele, wervende én duurzame cultuurcommunicatie

S-BR010105 We voeren een actuele, wervende én duurzame cultuurcommunicatie

S-BR010106 Cultuurmakers en socioculturele verenigingen worden gestimuleerd en ondersteund om mee te bouwen aan de stad als dynamisch cultuurforum

S-BR010107 Moeilijk te bereiken doelgroepen krijgen voldoende informatie- en cultuuraanbod op maat

S-BR010108 Kinderen, tieners, jongeren en hun begeleiders krijgen voldoende informatie- en cultuuraanbod op maat

S-BR0102 De socioculturele infrastructuur is uitnodigend en optimaal toegankelijk

S-BR010201 Onze socioculturele infrastructuur is toegankelijk en evenwichtig gespreid

S-BR010202 Onze socioculturele infrastructuur biedt hedendaags duurzaam comfort

S-BR010203 De kwaliteit van de dienstverlening wordt gemaximaliseerd door het inzetten van duurzame vooruitstrevende technologie

S-BR010204 Onze socioculturele infrastructuur is herkenbaar als ruimte voor ontmoeting en ontplooiing

S-AN030102 De socioculturele infrastructuur in de wijken is toegankelijk, evenwichtig gespreid en herkenbaar als ruimte voor ontmoeting en ontplooiing

S-BR0103 Een coördinerend duurzaam cultuurbeleid zorgt voor meer samenwerking, participatie en ontmoeting

S-BR010301 Coördinatie zorgt voor meer samenwerking, complementariteit en expertisedeling in het district

S-AN030105 De cultuurraad en andere relevante partners zijn betrokken bij de uitbouw van een coördinerend kunst- en cultuurbeleid

S-BR010302 Coördinatie zorgt voor meer samenwerking, complementariteit en expertisedeling in de stad

S-BR010303 Op Vlaams niveau wordt samengewerkt, complementariteit wordt benut en expertise gedeeld

S-BR010304 Er wordt stadsbreed duurzaam en overkoepelend gecommuniceerd over cultuur

S-BR010305 Innoverende projecten en nieuwe methodieken bevestigen de voortrekkersrol van Antwerpen in Vlaanderen

S-BR010306 De vrijwilligerswerking is efficiënt georganiseerd en ingebed in het stedelijk vrijwilligersbeleid

S-AN030103 Feestelijkheden en evenementen versterken de identiteit van het district en zijn toegankelijk voor alle bewoners

S-AN030104 Het district zet het publiek domein maximaal in als platform om cultuur, kunst en erfgoed zichtbaar te maken in de wijken

Hoofdstuk 2: district Berchem

2016 moet in Berchem het jaar van **Bibliotheek de Poort** worden. De voorbije 10 jaar is in Berchem net als in heel Vlaanderen het bibliotheekgebruik grondig gewijzigd. En alles wijst erop dat die tendens zich verder zal doorzetten. Meer en meer bibliotheekbezoekers lenen niet enkel werken uit, maar zoeken ook een rustige werkplek / leesplek / studeerplek. Informatie wordt steeds vaker opgezocht via internet zoekmachines of online encyclopedie. Naast deze **digitale evolutie** zijn steeds meer en meer mensen op zoek naar **diepgang en duiding** van al die info. Om in te spelen op deze **maatschappelijke evoluties** wordt een dikke tien jaar na haar opening de Poort al grotendeels heruitgevonden. Zelfuitleen moet mogelijk maken dat bibliotheekmedewerkers meer tijd en ruimte kunnen maken voor de bezoeker en meer kunnen inzetten op activiteiten, ontplooiing en participatie. Kleine technische en grotere infrastructurele ingrepen moeten bibliotheekmedewerkers de kans geven zelf last minute lezingen, debatten en gesprekken te organiseren over onderwerpen die er hier en nu toe doen. Hiervoor gebruikt de bib haar collectie steeds als grondstof of uitgangspunt. Zo wil de bib kennis en wijsheid maar ook talenten op een hedendaagse manier ontwikkelen, delen en tonen. Nu al is er een tentoonstellingsmuur en in de toekomst komt er een publieke piano en worden klanten gestimuleerd om **talenten te ontwikkelen en te tonen**. Hiervoor zal de bib enkele externe organisaties aantrekken. De bib moet dus de plek bij uitstek worden waar jong en oud geïnspireerd geraken en waar op een kleinschalige manier kan omgegaan worden met de **actualiteit**.

De actualiteit en maatschappelijke hangijzers werken altijd door in de **theaterprogrammatie** van het cultuurcentrum. Zo komen in de voorstellingen van *“Action Zoo Humain”* de grote wereldproblemen naar ccBe en is Het Nieuwstedelijk te gast met het derde deel van een trilogie die bouwt op de ruïnes van de bankencrisis. Abattoir Fermé brengt een voorstelling over outsiders, Het Kip komt langs met een diepzwart incest verhaal en de Koe gaat op zoek naar waar de werkelijke macht zich eigenlijk bevindt. In 2016 willen we om deze en andere issues te duiden meer inzetten op **inleidingen**. Daarnaast gaan we ook in familievoorstellingen de maatschappelijke thema’s niet uit de weg, in *“de Koningin is verdwenen”* wordt er op kindermaat omgegaan met hoe een moederfiguur plots kan verdwijnen en welke impact dat heeft. Partners in ccBe brengen de wereld in huis. Zo houdt **‘Nuff Said** al jaren de vinger aan de pols door een last minute programmatie waarbij vaak schrijvers/muzikanten of komieken hun versie geven wat er ‘daarbuiten’ leeft. ‘Nuff Said blijft ook in haar 9de seizoen ongenaakbaar in haar unieke kruisbestuiving van jong en opkomend talent en grote (internationale) namen. De diversiteit hoeft niet eens meer benoemd, ze is vanzelfsprekend geworden op het podium van de foyer van ccBe. Samen met ‘Nuff Said halen we af en toe ook een internationaal gerenommeerde komiek voor de grote zaal naar ccBe en organiseren we workshops van sommige van de op ‘Nuff Said optredende artiesten voor een divers publiek.

Vandaag de dag is leven in een stedelijke omgeving immers leven in **superdiversiteit**. ccBe heeft deze lang geleden al omarmd en heeft hierin dan ook een jarenlange traditie. De aanwezigheid van KC Moussem droeg daar toe bij, maar het kunstencentrum verhuisde in september 2015 van Berchem naar Bozar. De band gaat evenwel niet helemaal verloren en ook in 2016 zullen ze present zijn met o.a. dansvoorstellingen van Radouan Mriziga en Youness Khoukou. Daar waar het publiek van de theatervoorstellingen vaak eerder mono-cultureel is, is dans een kunstvorm waar vele nationaliteiten elkaar ontmoeten. Zowel onder artiesten als in het publiek. Inzetten op dans, is dus ook inzetten op diversiteit. Met **FONQ**, een nieuwe concertreeks die start in het najaar 2015, speelt ccBe hier nog verder op in. FONQ is een bruisend nest vol culturen, een plek waar boeiende muzikale ontmoetingen ontstaan die voortvloeien uit onze leefwereld vandaag. FONQ presenteert de muziek die refereert aan de culturele diversiteit die ons omringt – de diversiteit van de stedelijke bevolking. FONQ is een podium voor

hedendaagse wereldmuziek, de moderne varianten en de fusies ervan. Van de Ethiojazz van Black Flower over de scherpe woestijnrock van Kel Assouf en de wereldse fanfaremuziek van Orchestre International du Vetex tot een feestelijke mix van gnawa, raï, chaabi en funk bij Kasba. FONQ is een **verrassende, muzikale smeltkroes** met diversiteit als katalysator. Naar de toekomst toe hopen we organisaties of programmatoren te bereiken die mee hun schouders willen zetten onder dit project.

Na het succes van 2015 herhalen we in 2016 **“Berchem Bazaar”**; een wandeling langs de kleurrijke winkels van de Driekoningenstraat, waarbij geproefd kan worden van de wereldkeuken en duiding wordt gegeven door superdiversiteitsexperten Jan Blommaert en Tom Naegels. Zo kunnen we op kleine schaal contact maken tussen gemeenschappen en een kader aanreiken om te begrijpen hoe oud-Berchem rechtstreeks onder de invloed staat van wisselende migratiestromen en hopen we tenslotte die winkels te ontsluiten die meestal eerder onbekend blijven.

Via **social media** (*Facebook en Instagram*) promootten we afgelopen jaar het cultuurleven in Berchem met cc bennani. Op een ludieke manier laat onze jonge baliemedewerker de verschillende facetten zien van de werking van het cultuurcentrum en bereikt hiermee een nieuw publiek. In het licht van de **vergroening** van de stad willen we verder timmeren aan deze weg door een jong en divers redactieteam samen te stellen dat ons mee op de digitale kaart zet. Zo hopen we enerzijds jonge ambassadeurs te vinden en anderzijds onze aanwezigheid te versterken binnen de digitale media. De jongeren zelf krijgen een breder forum om hun competenties te tonen.

Met en voor hen herhalen we in 2016 ook graag **PARK**. PARK heeft de ambitie om een **urban jongeren festival** te zijn voor jongeren van hier en nu zonder opdeling in niches of afkomst. Op een door geen enkele groep geclaimde maar voor jongeren vlot toegankelijke plek – het Albertpark – gebruiken we het paviljoen als podium en laten jonge Antwerpse DJ’s en rappers openen voor internationaal gerenommeerde DJ’s. De programmatie en promotie laten we grotendeels in handen van jongeren zelf: de Konichiwa Crew. De eerste editie sloeg in als een bom en even goed doen is al een stevige ambitie. We zoeken wel naar een beter randgebeuren en denken hiervoor aan een samenwerking met de sportantenne, jonge kunstcollectieven en de Antwerpse kunstscholen. Samenwerken doen we in dit evenement ook met District Antwerpen en JC Den Eglantier. Met diezelfde Eglantier plannen we een nieuwe reeks **“Bruishavens”**. Spoken word, rap, hiphop en breakdance, afwisselend in Den Eglantier en in de foyer van ccBe.

Dat de foyer erg centraal staat in ccBe blijkt al uit het voorgaande (*‘Nuff said, Fonq, Bruishaven*) maar ook op dagen dat er geen voorstellingen zijn, tellen we daar stevast een jeugdig publiekje. We stimuleren namelijk het spenderen van de middagpauze door jongeren uit de naburige scholen in de foyer. Ze voelen zich er welkom, spelen hun eigen muziek door onze boxen en tweewekelijks presenteren we hen ook kortfilms onder de noemer **“The Lunchdate”**. Zo maken ze zich deze plek eigen. Bib en ccBe organiseren in 2016 met de steun van het district een project rondom Ish Ait Hamou. Deze choreograaf/schrijver is bij het brede publiek beter bekend als jurylid van *‘So you think you can dance’* maar is vooral een heel inspirerend figuur voor jongeren. We organiseren een samenleesgroep en een aantal workshops slam poetry en zelf zal hij ook een lezing komen geven. Nog door en voor jongeren is het dansweekend van het **Koninklijk Conservatorium**. Dit jaar maken we er een weekend van waarin de studenten hun werk tonen in een festivalformule waarbij ook KC Moussem en WP Zimmer betrokken zijn. Zo slaan we de brug tussen de opkomende dansgeneratie en gevestigde namen.

Voor de kleinere Berchemnaars zijn er de **maandelijkse familiedagen**, waarbinnen zoveel meer gebracht wordt dan enkel maar een voorstelling. Workshops, toonmomenten, knutselgelegenheid, voorleessessies en boekenhoekjes geven elk kind wat wils en via intermediairen proberen we voortdurend en met

wisselend succes kinderen uit alle hoeken van de wereld te bereiken. Het **lichtjesfeest** kent in 2016 zijn derde editie nieuwe stijl en we gaan voluit voor een vol plein aan RVT Sint Maria. Het thema van de **jeugdboekenweek** is dit jaar *“Weg van de stad”*. Ook nu weer zullen bib en ccBe met de steun van het district een aanbod organiseren voor de scholen uit Berchem. Daarnaast zal er op woensdagmiddag een aanbod zijn voor individuele kinderen. Tijdens de paasvakantie lanceren we een eerste **cultuursportweek** in Berchem. Een samenwerking tussen, bib, jeugddienst, kras, buurtsport en ccBe. Kinderen tussen 6 en 10 komen in een gemengde groep in contact met onbekendere sporten en cultuur. **De Vertellerij** draait intussen op volle toeren. Kinderen, ouders en buurtbewoners vinden meer en meer hun weg naar de belevingsbib. Via ‘Brede leef en leeromgeving’ kreeg De Vertellerij subsidies om in samenwerking met de jeugddienst, enkele buurtscholen, Den Eglantier en buurtbewoners een participatietraject uit te werken. De boom in de voortuin van De Vertellerij krijgt een **boomhut/vertelhut**. Op die manier wordt De Vertellerij zichtbaarder in het straatbeeld en worden buurtbewoners en scholen nauwer betrokken bij de belevingsbib.

Voor senioren stellen we zoals steeds samen met de seniorenraad een **matineeprogramma** samen voor in de schouwburg, doorgaans een combinatie van verhalende theatervoorstellingen en muziek uit de tijd van toen. Samen met de dienstencentra richten we activiteiten in de dienstencentra zelf. In 2016 vieren we ook het 50-jarige bestaan van de woonblokken aan de Roest d’ Alkemadelaan, blokken die voornamelijk bewoond worden door een publiek van medioren en senioren. Het programma zal worden uitgewerkt in nauw overleg met de bewoners zelf. **“Cinema Corso”** herinnert de wat oudere Berchemnaar aan hoe ccBe ooit een filmzaal was en laat hen in eigen buurt voor weinig geld genieten van de betere film. Ruimte voor herinneringen komt er ook in een project met **“De Kleine Expeditie”**. We gaan met hen op zoek naar het geheugen van Berchem tussen het einde van de tweede wereldoorlog en de fusie. Veel van wat er toen gebeurde in Berchem, werkt nu nog steeds door. De veranderingen die de bewoners van toen hebben doorgemaakt zijn erg drastisch. Wij willen hun getuigenis vastleggen. Verder hebben we aandacht voor de Berchemse reuzen en willen we na Zurenborg en Pulhof de wijk ‘de Vijfhoek’ onder de loep nemen in een **erfgoedwandeling**. De kapel van Onze-Lieve-Vrouw-Barmhartigheid in de Generaal Drubbelstraat wordt in 2016 gerenoveerd. Dan zal het 150 jaar zijn dat het Mariabeeld dat boven de deur prijkt vereerd wordt naar aanleiding van de cholera epidemie in 1866. Om ons te herinneren aan de waarde van zuiver water, brengen we de geschiedenis op waterflesjes tot leven en verspreiden we deze in de buurt.

Het mag duidelijk zijn dat de werking van het lokaal cultuurbeleid Berchem leeft bij gratie van de **samenwerkingsverbanden**. Binnen de vzw is dat een vanzelfsprekendheid, maar ook daarbuiten. We noemden hoger onder andere al ‘Nuff Said, JC Den Eglantier, Moussem, WP Zimmer, het Koninklijk Conservatorium Antwerpen en uiteraard de partners van de districtswerking. Maar daar blijft het niet bij. Ook met **Retina Dance Company** hebben we een bloeiende samenwerking. Ze organiseren jaarlijks de *“Summerschool”* in augustus en het hele jaar door de workshops kinder- en jongerendans. Andere workshops en cursussen die we huisvesten zijn o.a. die van kindertheater **Asjemenue** en vormingspartner **Wisper** die op maandagavond het ganse huis inpalmt. Het zijn deze actief-receptieve partners die in Berchem vooral ontplooiing stimuleren van kinderen en volwassenen.

Sinds het najaar van 2015 herbergt het cultuurcentrum bovendien twee **nieuwe huisgenoten**. Muziektheatergezelschap **De Kolonie MT** en de artist-centered organisatie **Kosmonaut** komen dansgezelschap WardWard en ‘Nuff Said’ vervoegen. Met beide nieuwe huisgenoten werken we aan gezamenlijke presentaties van hun voorstellingen en participatie aan evenementen van het lokaal cultuurbeleid. In De Vertellerij is de jeugddienst kind aan huis net zoals het **Huis van het Kind**. Bibliotheek De Poort huisvest dan weer enkele klassen van **de Academie** en de Academie gebruikt de bib bovendien als

toonplek voor haar studenten. De jeugddienst organiseert er wekelijks een creatief atelier en in de zaal organiseert **Open School** wekelijks een leesatelier voor haar studenten. Met **Fameus** werken we binnen en buiten de bib samen in projecten zoals “*de Week van de Amateurkunsten*”, “*Museum in de Straat*” en “*Brilschans By Night*”. Voor dat laatste houden we ons klaar om een tweede editie te organiseren na het grote succes van 2015.

We kijken bovendien verder dan enkel culturele partners. Met de winkeliersvereniging werken we samen rond “**Berchem Bruist**”, met de cafés in “**Berchem on Tour**” en met de creatieve ondernemingen aan een tweede editie van “**Made in Berchem**”. De Moskee van de Sint-Lambertusstraat ondersteunen we dan weer logistiek voor hun openbaar toegankelijke feesten. Met de scholen werken we samen voor “*Op Visite*”, het Anansi-project of school- en filmvoorstellingen. Met de buurtregisseur gaan we dan weer op zoek naar nutskasten die een nieuw kleedje verdienen. Een grote nieuwe samenwerking hopen we in 2016 te bereiken met het jaarlijkse slotfeest. Na de overrompelende successen van “*Circus Boelaere*” en *PARK* waarin districten en verenigingen elkaar vonden, zijn we meer dan ooit overtuigd van het samen opzetten van festivaldagen. Voor **Bloc Party** (werktitel) willen we zoveel mogelijk partners en buurtbewoners uit Oud-Berchem samenbrengen rond een feest in de buurt. We willen hierbij de inhoudelijke invulling grotendeels overlaten aan anderen en vooral onze mensen, middelen en expertise ten dienste stellen van een feest voor de buurt.

Berchem zet ten slotte **creatie en innovatie** hoog op de agenda. Na de vernieuwing in De Poort (zie hoger) zal er naast zelfuitleen ook geen centrale balie meer zijn. Bib-medewerkers zullen op een heel andere manier met klanten omgaan. Ze coachen hen op een persoonlijke manier in hun zoektocht naar info of inspiratie en kunnen hiervoor gebruik maken van enkele infopunten. Deze werkwijze zal in De Poort voor de allereerste keer toegepast worden in een Antwerpse bibliotheek. Het cultuurcentrum heeft een traditie in het ondersteunen van creaties. Hiervoor wordt voornamelijk de kleine zaal ingezet, maar wanneer de dansstudio of de schouwburg leeg staan worden ook deze gebruikt voor repetities. In 2016 maken de nieuwe huisgenoten De Kolonie MT en Kosmonaut hier alvast gebruik van, net als Nat Gras, Fabrizio Poggi, Sylvie Huysmans en Radouan Mrziga. Daarnaast proberen we met projecten als **LEFTFIELD** innoverende kunstvormen een plaats te geven in de programmatie. Voorstellingen die niet eenvoudig in een traditioneel hokje passen komen samen op deze festivalavonden voor publiek dat ook graag over het muurtje kijkt.

De creatieve economie blijven we volgen en ondersteunen, met het tweejaarlijkse “*Pop Up To Date*” maar in 2016 met de tweede editie van “**Made in Berchem**”. Vorige keer verzamelden we 31 creatieve partners in één wandeling. Eind mei 2016 gaan we opnieuw op wandel door de wijk en hopen we op nog meer **creativiteit en innovatie** te botsen.

Doelstellingen stad en district Berchem

S-BR01 Iedereen vindt in Antwerpen een veelzijdig lokaal cultuuraanbod en het forum om zichzelf te ontplooien

S-BE0602 Iedereen vindt in Berchem een veelzijdig cultuuraanbod en de ruimte om zichzelf te ontplooien

S-BR0101 Het sociocultureel aanbod is veelzijdig, kwaliteitsvol, stedelijk relevant en lokaal verankerd

S-BR010101 Het informatie- en cultuuraanbod van de openbare bibliotheken en cultuur- en ontmoetingscentra is actueel, innoverend, divers en vraaggericht

S-BE060201 Het informatie- en cultuuraanbod van de openbare bibliotheken en cultuur- en ontmoetingscentra is actueel, innoverend, divers en vraaggericht

S-BR010102 Het sociocultureel aanbod in de districten is lokaal verankerd

S-BE060202 Het sociocultureel aanbod in het district is lokaal verankerd

S-BR010103 Het informatie- en cultuuraanbod is inspirerend, begrijpelijk en bereikbaar voor iedereen

S-BR010104 We voeren een actuele, wervende én duurzame cultuurcommunicatie

S-BR010105 We voeren een actuele, wervende én duurzame cultuurcommunicatie

S-BR010106 Cultuurmakers en socioculturele verenigingen worden gestimuleerd en ondersteund om mee te bouwen aan de stad als dynamisch cultuurforum

S-BE060203 Cultuurmakers en socioculturele verenigingen wordt gestimuleerd en ondersteund om bij te dragen aan de cultuurbeleving in het district

S-BR010107 Moeilijk te bereiken doelgroepen krijgen voldoende informatie- en cultuuraanbod op maat

S-BR010108 Kinderen, tieners, jongeren en hun begeleiders krijgen voldoende informatie- en cultuuraanbod op maat

S-BE060204 Het lokaal cultuuraanbod draagt bij tot de realisatie van brede buurtscholen

S-BR0102 De socioculturele infrastructuur is uitnodigend en optimaal toegankelijk

S-BR010201 Onze socioculturele infrastructuur is toegankelijk en evenwichtig gespreid

S-BR010202 Onze socioculturele infrastructuur biedt hedendaags duurzaam comfort

S-BR010203 De kwaliteit van de dienstverlening wordt gemaximaliseerd door het inzetten van duurzame vooruitstrevende technologie

S-BR010204 Onze socioculturele infrastructuur is herkenbaar als ruimte voor ontmoeting en ontplooiing

S-BR0103 Een coördinerend duurzaam cultuurbeleid zorgt voor meer samenwerking, participatie en ontmoeting

- S-BR010301 Coördinatie zorgt voor meer samenwerking, complementariteit en expertisedeling in het district
- S-BR010302 Coördinatie zorgt voor meer samenwerking, complementariteit en expertisedeling in de stad
- S-BR010303 Op Vlaams niveau wordt samengewerkt, complementariteit wordt benut en expertise gedeeld
- S-BR010304 Er wordt stadsbreed duurzaam en overkoepelend gecommuniceerd over cultuur
- S-BR010305 Innoverende projecten en nieuwe methodieken bevestigen de voortrekkersrol van Antwerpen in Vlaanderen
- S-BR010306 De vrijwilligerswerking is efficiënt georganiseerd en ingebed in het stedelijk vrijwilligersbeleid

Hoofdstuk 3:

district Berendrecht-Zandvliet-Lillo

Het district in cijfers

Het district telt 9.860 inwoners verspreid over drie voormalige zelfstandige gemeentes, namelijk Berendrecht, Zandvliet en Lillo. Het is een district met een eerder laag bevolkingsaantal op een tamelijk grote oppervlakte.

2.048 inwoners zijn jonger dan 18 jaar. 6.196 inwoners bevinden zich in een leeftijdscategorie tussen 18 en 64 jaar. Wat maakt dat de overige 1.616 inwoners 65-plussers zijn. De gemiddelde leeftijd van de districtsbewoner is 40 jaar. De leeftijdscategorie van de groep tot 30 jaar is nog net de grootste in ons district met 47% maar wordt gestaag ingehaald door de groep 40 tot 70-jarigen die 42% van de districtsbevolking uitmaakt. Dit is in tegenstelling met de stad waar de groep jonger dan 30 bijna 54% omvat en de oudere groep amper 34%. Berendrecht-Zandvliet-Lillo kent dus een toenemende vergrijzing.

Het district telt 3.776 huishoudens, waarvan een gezin met 2 gezinsleden het meest voorkomend is. 20% gehuwden hebben in het district geen kinderen terwijl dit in de stad maar 10% is. Toch telt het district 27% gehuwden of samenwonenden met kinderen, dat toch ook weer bijna 10% meer is in vergelijking met de stad. De stad Antwerpen telt echter een kwart alleenstaanden terwijl dit voor ons district 10% is.

De mediaan van het netto inkomen bedraagt voor een bewoner van het district 19.768 euro, dat is 6.500 euro meer dan de stadsmediaan. In het district heeft 9% recht op het omnio-statuuut in vergelijking met 23% in de stad.

Er wonen 366 vreemdelingen in het district, die samen 44 nationaliteiten vertegenwoordigen. Dit is 3,7% van de districtsbevolking. De stad telt 166 verschillende nationaliteiten die 20,4% van de stadsbewoners uitmaken.

Waar werken we aan in 2016?

Vrijtijdscentrum De Schelde opent in februari 2016 opnieuw zijn deuren. In een volledig nieuw jasje – of zelfs een chique kostuum – is het centrum terug te vinden **op de oude vertrouwde plek** in De Keyserhoeve. Allereerst worden de mensen terug naar de activiteiten in de nieuwbouw toe geleid. Ondanks de creatieve locatieprojecten van de afgelopen drie jaar, is een verminderde publieksopkomst toch waarneembaar. Het weer stak hierbij ook vaak stokken in de wielen. Dus wordt er gestreefd om publiek aan te trekken met een kwaliteitsvol aanbod **in een gloednieuwe warme overdekte plek**.

Een **vernieuwde frisse communicatie** moet hier aan bijdragen. Vanaf januari zal elke districtsbewoner opnieuw een seizoensbrochure ontvangen. Drie maal per jaar zal er een brochure verschijnen. Duidelijke affiches en forexborden met foto's van artiesten moeten de aandacht trekken. De facebookpagina en de website blijven de digitale middelen bij uitstek.

Ook het **openingsfeest** wordt wijd en zijd over de districtsgrenzen gecommuniceerd met bijvoorbeeld placemats in restaurants, bedrukking op broodzakken,...

Intern wordt er verder getimmerd aan het **vrijtijdsteam**. Na de oprichting van het vrijetijdsloket, het schrijven van één actieplan, het gezamenlijke publiceren van het aanbod en het financieel onderbrengen van de verschillende diensten onder de vzw zijn er nog een aantal uitdagingen.

Zo eentje is de uitbouw van een **goede vrijwilligerswerking**. De jongere animatorenploeg is georganiseerd en sterk. De volwassenwerking is op het gebied van vrijwilligers nog erg versnipperd per domein. De seniorenwerking kan bij de uitvoering van het doelgerichte aanbod rekenen op vrijwilligers binnen de seniorenraad, wat ook het geval is bij de jeugd-, sport- en cultuurraad als zij een aanbod aanbieden. De bibliotheek heeft twee vrijwillige voorlezers. Het ABC-wijkcentrum kan het volledige aanbod computerlessen aanbieden met volontairs. Bij het algemene culturaanbod wordt momenteel beroep gedaan op een beperkte vaste kern helpers. Er wordt het komende jaar werk gemaakt van een degelijke vrijwilligerswerking. In eerste instantie worden de huidige mensen gecontacteerd en stemmen we hierbij hun verwachtingen af op de vrijwilligersnoden. In tweede instantie wordt gezocht naar nieuw bloed aan de hand van **leuke vrijwilligersvacatures**.

Het aanbod vindt meestal plaats als de meeste mensen genieten van 'vrije tijd'. De oudere bevolkingsgroep is echter ook tijdens de dag beschikbaar. De seniorenconsulent zorgt ervoor dat wie zin heeft, doorstroomt naar vrijwilligersinitiatieven zoals LeesLekker, de ruilwinkel, de leesclubs in de scholen,...

Een goed geoliede animatorenploeg begeleidt het **jeugdaanbod**. Op woensdagnamiddagen is er een creatielier. Tijdens de schoolvakanties is er het A-kaartaanbod met in de zomer ook een open aanbod op de buurtpleinen. Animatoren worden nog meer gestimuleerd om vormingscursussen te volgen en kunnen ook hun stage-opdracht vervullen binnen de werking. Tevens doen ze heel wat werkervaring op en leren ze verantwoordelijkheid op te nemen. Tijdens de zomervakantie draaien ook een aantal jobstudenten mee. Na die maand worden de jobstudenten geëvalueerd op een aantal basiscompetenties.

We bedanken vrijwilligers ook graag en zetten hen op gepaste wijze in de bloempjes. Voor de jonge ploeg is het jaarlijkse **bedankingsfeest** al een hit. Voor de volwassenwerking wordt een aantrekkelijke formule uitgewerkt.

Programmeren en communiceren voor senioren is een uitdaging. De huidige 55-plusser is niet meer dezelfde als diegene waar er bij het ontstaan van de groep '55-plussers' naar verwezen werd. Vandaag is een grote groep 55-plussers nog actief op de arbeidsmarkt. Tevens vindt deze actieveling aansluiting in het algemene vrijetijdsaanbod. Hoog tijd om te onderzoeken wie **de huidige senior** is en wat zijn wensen zijn op het vrijetijdsvlak.

Op subsidiegebied is er nog een grote variëteit aan reglementen. We willen de verschillen tussen sport, jeugd, senioren en cultuur in kaart brengen en bekijken waar het simpeler kan. Administratieve vereenvoudiging dus – voor zowel de gebruiker als intern – is dan ook een actiepunt naar het komende werkjaar. Het bestaande subsidiegeheel willen we domein overschrijdend inperken naar twee duidelijke reglementen, één voor projectsubsidies en één voor werkingssubsidies.

Jaarlijks willen we ook een project uitvoeren dat de kracht van het vrijetijdsteam in de verf zet. De *'Lentetour'* van het afgelopen jaar was hiervan een prachtig voorbeeld. Niet verwonderlijk zetten we in 2016 allemaal de schouders onder de opening van vrijetijdscentrum De Schelde. Het **feestweekend** start op vrijdagavond met een officiële opening. Nadien barst het feest los en kan men op zaterdag genieten van straattheater, actieve rondleidingen die een blik achter de schermen gunnen en schitterende optredens. Het openingsfeest weerspiegelt duidelijk het unieke vrijetijdskarakter.

Verder bekijken we in samenwerking met de scholen, de buitenschoolse kinderopvang en het algemeen onderwijsbeleid wat de mogelijkheden zijn binnen het project van de **brede leer-en leefomgeving**. Hoe kunnen we inspelen op elkaars behoeften en de samenwerking met scholen nog verder uitbreiden? Hoe kunnen we een antwoord bieden op de nood aan buitenschoolse kinderopvang?

In het teken van de erfgoedconvenant is er ondertussen al een intensief project lopende waarbij twee basisscholen uit het district er mee voor zorgen dat **het Poldermuseum** aantrekkelijk wordt voor kinderen, gezinnen en klasbezoeken. De verantwoordelijken van het Poldermuseum, de klassen van De Berenschool en Noordland, de cultuuranterne en de jeugdconsulent gingen onder leiding van de organisatie 'w wh at*' een intensieve samenwerking aan om dit proces tot een goed einde te brengen. Ook de deelnemers van de kinderraad en het A-kaartaanbod geven op tijd en stond input. De eerste klasbezoeken staan gepland voor 2016.

Something old, something new...

Het vrijetijdscentrum onderging de voorbije 3 jaar een ware metamorfose zowel intern als extern. Intern werkten de senioren- en jeugdconsulent en de cultuur- en sportantenne in samenwerking met de bibliotheek en het voormalige cultuurcentrum aan de uitbouw van een volwaardig vrijetijdsteam. De krachten werden gebundeld op het vlak van programmatie, communicatie en ondersteuning. Zo brengt de **interne kruisbestuiving** op het vlak van aanbod leuke projecten tot ontwikkeling en wordt de klant overzichtelijk geïnformeerd over het **vrijetijdsaanbod in het district**.

Het vrijetijdsteam is klaar om zijn intrek te nemen in **het gloednieuwe vrijetijdscentrum De Schelde**. De verhuis naar de 'oude vertrouwde' locatie wordt luid aangekondigd en het gebouw wordt ingehuldigd met een spetterend openingsweekend.

Het gebouw wil zijn deur openstellen voor elke districtsbewoner. Kinderen vinden reeds de weg naar het A-kaartaanbod, het theateraanbod en jeugdprojecten zoals de *Roefeldag* en de *Buitenspeeldag*. De nieuwbouw biedt een uitgerust **knutselatelier** voor de kinderen en buiten is er **speelruimte** voor de allerkleinsten. We trachten kinderen nog meer toe te leiden naar de bib. Individuele lezertjes maken we warm voor de **voorleesmomenten** en acties in teken van de jeugdboekenweek.

Ook scholen worden tijdens het **scholenoverleg** aangesproken om klasbezoeken te brengen aan de bib, maar ze worden eveneens gestimuleerd om schoolvoorstellingen bij te wonen in de nieuwe zaal van de nieuwbouw.

Tieners en jongeren bereiken is andere koek. Voor de tieners werd er eind 2015 een **tierraad** opgericht. Het aanbod wordt met hen afgestemd waaruit blijkt dat tienerfuiven, instuifmomenten en de uitstap naar T-day zeer gegeerd zijn. Jongeren bereiken we op events zoals de partyboot, een muziekfestival en de pop-up camping, die georganiseerd worden in samenwerking met de jeugdraad.

Naar de nieuwbouw toe willen we deze jongvolwassenen bereiken door hen te betrekken bij het **graffitiproject**. Begin 2016 wordt de tuinmuur van de nieuwbouw door graffitikunstenaars bekleed. Tegelijkertijd kunnen jongeren hun creativiteit ontplooiën met "*Light Graffiti*" en het kunstwerk buiten tot uiting zien komen.

Dit neemt niet weg dat de vraag om een eigen ruimte erg leeft bij tieners en jongeren. De zoektocht naar een **geschikte jeugdhuislocatie** blijft een prioriteit.

Het ABC-wijkcentrum vindt opnieuw zijn stek in De Keyserhoeve te Zandvliet. In een vernieuwd lokaal met gloednieuwe laptops en tablets kunnen senioren – onder leiding van vrijwilligers – aan de slag in de digitale wereld. Daarnaast worden er ook **vormingen op maat** georganiseerd zoals EHBO en verkeerslessen voor senioren.

Sport gebeurt meestal bij de sportclub, in de sporthal of buiten. Om mensen wegwijs te maken in het aanbod komt er een **sportbeurs**. Sportverenigingen kunnen bezoekers wat meer info geven en geïnteresseerden kunnen een trainingssessie volgen.

Cultuur zal een verscheidenheid aan bezoekers naar de nieuwbouw toe trekken. Het gevarieerde aanbod draagt hier zeker toe bij. Zo is er **theater, dans, comedy en film**. Maandelijks kunnen bezoekers op woensdagavond genieten van film en zich op de laatste donderdagavond uitleven tijdens een dansworkshop. Bon Dans (Japans), bodydrum en hiphop zijn maar een aantal dansen uit het scala. Theater wordt voorzien als avondvoorstelling, maar tevens is er op zaterdagmiddag familietheater en bieden we theatervoorstellingen die specifiek gericht zijn op **intergenerationaliteit**. Hiervoor werken we nauw samen met de zorgzame buurt 'De Polder'. Tijdens de examenperiode moeten jeugdverenigingen de werking draaiende houden met wat minder leiding. Met passende theatervoorstellingen bieden we hier een 'culturele' helpende hand.

Voor de lezingen '*Spraakwater in Viswater*' brengen een heel aantal bekende auteurs maandelijks een bezoek aan de bib. Rudi Vranckx, Pascale Naessens en Sihame El Kaouakibi zijn maar enkele gedreven sprekers in de aanbieding.

De bib halen we in het nieuwe huis door een **krantenabonnement** aan te bieden in de foyer. Ook kunnen bezoekers genieten van tentoonstellingen. Bij de opening van het vrijetijdscentrum kan de aanwezige al kennismaken met de tentoonstelling over de geschiedenis van het gebouw in De Keyserhoeve **van schoolgebouw tot vrijetijdscentrum**. 'De Kleine Expeditie' neemt hiervoor in teken van de erfgoedconvenant het vooronderzoek en de expo in handen.

Nadien zal er in de passerelle van de nieuwbouw een **tentoonstellingsruimte** worden voorzien. De huidige tentoonstellingsruimte in het districtshuis wordt ook behouden. Hier kunnen lokale kunstenaars maandelijks gratis tentoonstellen. Verder biedt de nieuwbouw een kookklas en drie vergaderlokalen waar vormingen worden georganiseerd en die ook verhuurd kunnen worden. Voor de zaalverhuur kan men terecht aan het vernieuwde onthaal waar ook tickets, A-kaarten en verhuringen van de sporthal gebeuren. De foyer met terras is tijdens de daguren toegankelijk voor een kopje koffie en een krantje.

Kortom het vrijetijdscentrum tracht een plek te zijn die aan **ieder wat wils** te bieden heeft!

De bloempjes buiten zetten

Verheugd over de nieuwbouw trachten we in eerste instantie ons publiek binnen onze nieuwe muren te trekken maar af en toe zetten we ook de bloempjes buiten.

Vanaf dat het zonnetje komt piepen, zetten we tussen 29 april en 8 mei de amateurkunsten in de kijker. Kunstenaars krijgen de kans hun talenten te tonen in de tuinen van de buurtbewoners. Ook met een **amateurprogramma op maat** proberen we jongeren warm te krijgen om te komen genieten van nieuw talent.

Traditiegetrouw herdenken we op 11 juli de Guldensporenslag en maken er op deze Vlaamse feestdag een fijn muziekfeest van. Tijdens de maand augustus trekken we naar de pleinen in Berendrecht en Zandvliet met een zuiderse Muziek in de Wijk.

Kinderen en gezinnen kunnen in de paasvakantie picknicken in de wijk Viswater. Die vrijdagmiddag genieten kinderen ondertussen van korte film- en theatervoorstellingen in speciaal opgetrokken tenten. Voor de jongere die niet genoeg krijgt van het buitenleven, biedt de jeugdvereniging een oplossing. In samenwerking met hen wordt **“t Plakt”** georganiseerd. Tijdens deze leuke spelnamiddag proeven ze van het verenigingsleven.

Op sportief vlak zijn de wedstrijden van de Rode Duivels tijdens het Europees kampioenschap in openlucht te volgen op groot scherm. Wie liever actiever aan de slag gaat, kan dit jaar deelnemen aan het loopcriterium. De wedstrijden gaan door in Berendrecht, Zandvliet en Lillo. Ook voor de jongste deelnemers wordt een parcours voorzien.

Geen fan van het groepsgebeuren? Dan is individueel sporten steeds mogelijk. Hiervoor wordt een urban Fit-O-Meter geplaatst in het straatbeeld. Zich uitleven in het speel- en sportgroen aan de Heiblokken is een tweede optie. In 2016 worden voorbereidingen getroffen om openbare fitnessstoestellen te plaatsen in de buurt van het woon- en zorgcentrum. Zo worden ook specifiek senioren gestimuleerd om te sporten. Dit gebeurt ook tijdens de zomerrecreatie waar ze in openlucht kunnen proeven van een divers aanbod sportinitiaties en worden ze via een **‘start to...cursus’** toegeleid naar de bestaande sportverenigingen.

Verder kunnen senioren zich uitleven tijdens het jaarlijkse seniorenfeest. In 2016 vaart ook de feestboot uit. In eerste instantie zijn de plaatsen hier voorbehouden voor minder mobiele mensen. Voor dit tweejaarlijkse event wordt er samengewerkt met de zorgzame buurt De Polder.

Zelf ondernemen

Het district telt een rijk verenigingsleven. De **adviesraden** in het district trekken dan ook leden aan uit de verenigingen, maar tegelijkertijd zetelen er ook individuelen in. De adviesraden werken eraan om een goede afspiegeling te zijn van de maatschappij. Hiervoor houden ze de vinger aan de pols, motiveren nieuwe leden en verlenen degelijk advies.

Na de oprichting van vrijetijdscentrum De Schelde is ook de bestaande culturele vzw omgevormd naar een vzw lokaal vrijetijdsbeleid. In de raad van bestuur is elke adviesraad vertegenwoordigd. Inhoudelijk kan de raad van bestuur nog verdiepen door de link met de achterliggende adviesraden te benadrukken.

Als vrijetijdscentrum wensen we ondersteuning te bieden aan verenigingen en individuelen die zelf organiseren. Dit gebeurt in de eerste plaats door het aanbieden van **subsidie-reglementen** en het afsluiten van **convenanten**. Zowel voor de fanfares als de vier grote sportverenigingen is een convenant voorzien. Voor de organisatie van een oudejaarsfuif door jongeren wordt een toelage voorzien. Anderen kunnen beroep doen op werkings- en projectsubsidies. Daarnaast kunnen verenigingen beroep doen op de uitleendienst. De **uitleendienst** verhuist na meer dan 3 jaar gelogeed te hebben in de bibliotheek, naar aanleiding van de verbouwingswerken, terug naar vrijetijdscentrum De Schelde. De uitleendienst wordt inhoudelijk bekeken en uitgebreid. Tevens streven we ernaar dat ook individuelen met een goedgekeurde projectsubsidie gebruik kunnen maken van het ontleenmateriaal.

De sportverenigingen mogen in 2016 ook **vormingen op maat** verwachten. Zo komt er een opleiding reanimatie en AED en vormingen voor bestuursleden en (jeugd)trainers.

Om ervoor te zorgen dat het vrijetijdsteam dit actieplan tot een goed einde brengt, is er het project **“actieve en gezonde collega’s”**. Hier nemen ze zelf de touwtjes in handen en krijgen de gelegenheid om elke zes weken deel te nemen aan sportinitiaties. Wekelijks staat er ook een fruitmand ter beschikking: op een actief en gezond 2016!

Doelstellingen stad en district Berendrecht-Zandvliet-Lillo

S-BR01 Iedereen vindt in Antwerpen een veelzijdig lokaal cultuuraanbod en het forum om zichzelf te ontplooien

S-BL0201 De inwoners van Berendrecht-Zandvliet-Lillo genieten van en participeren aan een ruim en gevarieerd sociocultureel aanbod

S-BR0101 Het sociocultureel aanbod is veelzijdig, kwaliteitsvol, stedelijk relevant en lokaal verankerd

S-BR010101 Het informatie- en cultuuraanbod van de openbare bibliotheken en cultuur- en ontmoetingscentra is actueel, innoverend, divers en vraaggericht

S-BL020101 Het sociocultureel aanbod is lokaal verankerd en spreekt iedereen aan

S-BR010102 Het sociocultureel aanbod in de districten is lokaal verankerd

S-BR010103 Het informatie- en cultuuraanbod is inspirerend, begrijpelijk en bereikbaar voor iedereen

S-BR010104 We voeren een actuele, wervende én duurzame cultuurcommunicatie

S-BR010105 We voeren een actuele, wervende én duurzame cultuurcommunicatie

S-BR010106 Cultuurmakers en socioculturele verenigingen worden gestimuleerd en ondersteund om mee te bouwen aan de stad als dynamisch cultuurforum

S-BL020102 Socioculturele verenigingen en individuele cultuurmakers worden gestimuleerd en ondersteund bij de organisatie van socioculturele initiatieven

S-BR010107 Moeilijk te bereiken doelgroepen krijgen voldoende informatie- en cultuuraanbod op maat

S-BR010108 Kinderen, tieners, jongeren en hun begeleiders krijgen voldoende informatie- en cultuuraanbod op maat

S-BR0102 De socioculturele infrastructuur is uitnodigend en optimaal toegankelijk

S-BR010201 Onze socioculturele infrastructuur is toegankelijk en evenwichtig gespreid

S-BR010202 Onze socioculturele infrastructuur biedt hedendaags duurzaam comfort

S-BR010203 De kwaliteit van de dienstverlening wordt gemaximaliseerd door het inzetten van duurzame vooruitstrevende technologie

S-BR010204 Onze socioculturele infrastructuur is herkenbaar als ruimte voor ontmoeting en ontplooiing

S-BR0103 Een coördinerend duurzaam cultuurbeleid zorgt voor meer samenwerking, participatie en ontmoeting

S-BR010301 Coördinatie zorgt voor meer samenwerking, complementariteit en expertisedeling in het district

S-BR010302 Coördinatie zorgt voor meer samenwerking, complementariteit en expertisedeling in de stad

S-BR010303 Op Vlaams niveau wordt samengewerkt, complementariteit wordt benut en expertise gedeeld

S-BR010304 Er wordt stadsbreed duurzaam en overkoepelend gecommuniceerd over cultuur

S-BR010305 Innoverende projecten en nieuwe methodieken bevestigen de voortrekkersrol van Antwerpen in Vlaanderen

S-BR010306 De vrijwilligerswerking is efficiënt georganiseerd en ingebed in het stedelijk vrijwilligersbeleid

Hoofdstuk 4: district Borgerhout

Borgerhout smaakt (naar meer)!

Sinds 2015 is de vzw Lokaal cultuurbeleid district Borgerhout mee actief voor het uittekenen van het lokaal cultuurbeleid. Zij maakt de brug tussen lokale districtsinitiatieven enerzijds en stedelijke cultuurdoelstellingen anderzijds en geeft extra ademruimte aan initiatieven genomen door het Cultuurplatform Borgerhout. Dat cultuurplatform is het samenwerkingsinitiatief van een groep professionele Borgerhoutse cultuurpartners, met name de culturantenne, bibliotheek Vrederecht, de Academie voor muziek en woord Borgerhout en het gespreid cultuurcentrum bestaande uit de Roma, 't Werkhuys en Rataplan.

Samen zetten we ons in om een antwoord te bieden aan culturele vragen en uitdagingen in de Borgerhoutse context. **Enkele cijfers** die het district in perspectief plaatsen (*de cijfers tussen haakjes zijn het Antwerpse gemiddelde*):

- met 11.842 inwoners per km² is Borgerhout het dichtst bevolkte district van Antwerpen (46.000 inwoners) (2.519)
- met een gemiddelde leeftijd van 36,3 jaar is Borgerhout het tweede jongste district (39)
- met 25m² per persoon heeft Borgerhout het minste groen per inwoner (157)
- 60% van de inwoners heeft allochtone roots (44,8)
- 30% van de inwoners is van Noord-Afrikaanse herkomst (12)
- 46% van de kinderen is van thuis uit anderstalig (39,2)
- met 13.250 euro als doorsnee inkomen (14.780) is Borgerhout met Antwerpen het armste district
- 29% van de inwoners heeft recht op een verhoogde tegemoetkoming (voorheen omnio-statuut)
- 16% van de bevolking is onder de 10 jaar (13); 26% is jonger dan 18 jaar
- 38% van de 3.500 leerlingen secundair zit in het BSO (31); nog eens 15% in deeltijds BSO en 8% in het bijzonder secundair onderwijs.

Tien doelen als kapstok

Vanuit de bestaande doelstellingen enerzijds en bovenvermelde demografische en socio-economische cijfers, dachten we voor 2015 met het cultuurplatform na over noden en uitdagingen voor Borgerhout. Om onze Borgerhoutse cultuurwerking maatschappelijk relevant te houden, formuleerden we tien doelen:

1. Het lokaal cultuurbeleid is een **weerspiegeling** van de Borgerhoutse samenleving;
2. De cultuur, kunst- en opleidingshuizen zijn **lokaal verankerd**;
3. De partners zetten zich in om de participatie, **zowel actief als passief, van kinderen en jongeren** in Borgerhout te bevorderen;
4. Er is een verhoogde en positieve aandacht voor **meertaligheid**, waarbij het informele, het taalplezier en ontmoeting centraal staan;
5. **Publieke ruimte en rust** zijn aanknopingspunten voor een sterk cultuurverhaal;
6. De partners zetten in op **duurzame samenwerkingsverbanden** met lokale creatievelingen;
7. De partners hebben een voorbeeldfunctie op het vlak van **ecologie**;
8. We zetten in op **e-inclusie**;

9. We versterken ons **vrijwilligersbeleid**;
10. Ten slotte (*ogenschijnlijk makkelijk, maar misschien het moeilijkst*): we durven schrappen en vragen ons altijd eerst af **of wel iemand op deze actie zit te wachten**.

Deze doelen dienen als kader en kapstok voor acties, zowel in manier van samenwerken, als in het soort projecten dat we willen realiseren.

Focus bij budgetinzet

Voor 2016 behouden we deze 10 thema's, maar focussen we bij budgetinzet in het bijzonder op volgende aspecten en projecten:

- Vanuit **het district** ligt de focus op 10 jaar BorgerRio, naast de nieuwjaarsreceptie, de Reuzenstoet en Borg – een beeldend Kunstenfestival. Aanvullend gaat bijzondere aandacht naar de uitbouw van een erfgoedwerking 'Borgerhout smaakt!'.
- Vanuit **de vzw** zetten we extra in op de **participatie**, zowel **actief als passief, van kinderen en jongeren**. Dat accent is gezien de demografie van Borgerhout bijzonder actueel. Het laat vele invalshoeken toe bij allerlei initiatieven, zoals Theater voor Borgerhoutse scholen, Bij de burens (Luxemburg vzw), Lab#286 (De Roma), activiteiten van de bib of de Academie (bv. de voorstelling 'Vlucht'), versterkte inzet van de talenten van onze cultuurnetwerker Seddik Azouaghe, of bij projecten als BorgerRio2016. Daarnaast houden we de vinger aan de pols voor projecten die inzetten op **samenwerking en lokale verankering**, zoals een cultuurwerking op Spoor Oost of creatieve markten.

Een manier van werken

Om ons lokaal te verankeren, **werken we samen met relevante partners**, zowel intern als extern (*dus niet iedereen altijd, maar waar zinvol en meerwaarde voor beide*). Dit start bij de **opmaak van het actieplan** zelf waarbij het **cultuurplatform** mee de krijtlijnen en accenten van het cultuurbeleid Borgerhout bepaalt. Zo werken we aan een gedragen en samenhangend cultuurverhaal.

De **cultuurraad** bekeek in tussenfasen het voorliggend plan en gaf hierop feedback. Zelf wil de raad in 2016 inzetten op de Cultuurprijzen 2016 (*die lokale cultuur-Reuzen in de bloemetjes zet*), de herdenking van Maria Rosseels (*Borgerhouts schrijfster die 100 jaar geleden geboren werd*) en op advisering bij (her-)aanleg van het openbaar domein. Ook haar eigen imago en profiel neemt ze ter harte.

Een tweede niveau betreft **samenwerking in de projectwerking zelf**. Dit doen we door het ondersteunen van lokale initiatieven, partners te betrekken of samen te werken met scholen. Zo is er het **cultuurtraject Borgerhout** – een samenwerking tussen de platformpartners en het centrum voor Volwassenenonderwijs NT2 – waarbij de deelnemers op één dag op actieve wijze kennis maken met de cultuurhuizen. Tijdens de **Kunstendag voor Kinderen**, getrokken door Rataplan, nemen alle cultuurpartners een deel van de programmatie op. Ook de jeugddienst is betrokken. In 2016 wordt – na evaluatie van de Kunstendag 2015 – bekeken of dit wel de juiste format is om het zeer diverse kinderpúblik van Borgerhout toe te leiden naar kunstbeleving. Ook de **onthulling van de Kunstwerken in het kader van het project "Van Overal"**, dat Borgerhout als migratiedistrict herdenkt in de nasleep van "*50 jaar Migratie*" (2014), is een mooi voorbeeld van samenwerking. Een klankbordgroep denkt mee na over insteek en jurering, de onthulling linken we

aan het feestelijke Amazigh-festival dat De Roma organiseert, en de kunstenaar gaat in gesprek met lokale partners. We laten ons inspireren en gaan samen aan de slag. Dat is de uitdaging voor 2016-2017.

Naast samenwerking kiezen we om geleidelijk aan **minder top-down te programmeren** en meer van onderuit te laten groeien. Dat geldt zowel voor programmatie in bv. De Roma, als bij de aanpak van projecten van het district zoals een **Nieuwjaarsreceptie of BorgerRio**, of door mensen mee vorm te laten geven aan de **bibliotheek** (*anderstalige boekjes van op vakantie meebrengen, vrijwilligers actief inzetten, inspraak van jongeren i.s.m. iDrops*). Vanuit haar bekommernis voor **Borgerhoutse koren** bekijkt de **cultuurraad** of een initiatief op sporen gezet kan worden dat vanuit eigen draagvlak en behoeftes van koren vertrekt; ondersteuning kan dan vanuit het district komen. Ook in de **communicatie** kunnen we sterker inzetten op wat in Borgerhout gebeurt, bv. door ophijsting en promotie van die initiatieven die ondersteund worden via projectsubsidies. Door als district te faciliteren, eerder dan zelf te organiseren, komt er meer ruimte om het in Borgerhout overvloedig aanwezig cultureel potentieel maximaal te ondersteunen en zelf te focussen op de kerntaak van dienstverlening. Geen verdringing, wel keuzes. Het lijkt vanzelfsprekend, maar blijft een aandachtspunt.

In wat volgt lichten we enkele projecten toe waarin deze aspecten van het actieplan cultuur 2016 maximaal tot uiting komen.

10 jaar BorgerRio

In 2016 is BorgerRio – het **superdivers stadsfestival** – toe aan zijn 10de editie. Dit is het ideale moment om terug te focussen op de kernwaarden: een familievriendelijk belevingsfestival dat bezit neemt van de publieke ruimte, de Turnhoutsebaan is één dag van iedereen; participatief in uitwerking en deelname; gratis toegankelijk; met een braderij waar winkelen werelds is, en ecologisch verantwoord.

Dit heeft een aantal implicaties voor de organisatie. Vooreerst impliceert echte participatie en diversiteit ook durven hertekenen: zo kiezen we ervoor de gebruikelijke festivaldatum eind juni te verschuiven om buiten de Ramadan-maand te vallen, een maand waar een groot deel van onze partners én publiek veel meer op familie en huis focust, en waar festival en braderij wat haaks op staan. Zoals in 2015, feesten we daarom de komende twee jaar **in mei in plaats van eind juni** (*21 mei 2016 en 20 mei 2017*).

Bovendien werd altijd al ingezet op participatie van kinderen en jongeren, maar mag dat nog versterkt. De **speelstraat en sportstraat** trekken veel jong volk. Maar dit kan ook in de muzikale programmatie, via een open podium of inloopatelier voor jongeren, of door een kahootquiz met tablets bij de bib-wereldwinkel-hoek.

Verder willen we terug een voorbeeldfunctie op vlak van **ecologie en toegankelijkheid**. Mogelijke pistes zijn 10 jaar BorgerRio in een tentoonstelling, (terug) inzetten op herbruikbare bekertjes, een duurzaam materiaal-, afval- en transportplan, het inzetten van de 12 voltsessies van Rataplan of de organisatie van een eco-markt.

Ook organisatorisch willen we dit over een andere boeg gooien om werklast draagbaar te houden. Een **verandertraject** voor beleid en medewerkers dat de nodige aandacht zal opeisen. De vzw wordt hier als logische partner gezien. Dit alles steeds vanuit een visie van het 'merk' Borgerhout: participatief, groen, in samenwerking met lokale actoren.

Erfgoed: Borgerhout smaakt (naar meer)!

Na de focus op 50 jaar migratie in 2014-2015, kiest Borgerhout in 2016-2017 voor een culinaire insteek in haar erfgoedwerking. We kiezen bewust voor **immaterieel cultureel erfgoed** en een **focus op smaakcultuur**, omdat dit verbindend kan werken voor alle inwoners van Borgerhout. We gaan aan de slag met een veelheid van partners, zowel erfgoedactoren als culinaire actoren of doelgroep-partners. We gooien het thema erfgoed dus wagenwijd open, zodat het toegankelijk wordt voor een divers publiek.

We gaan te werk met **een diverse klankbordgroep**, die de keuzes en stappen van het project mee uitwerkt. Kapstokken voor toonmomenten zijn Erfgoeddag 2016 met als thema *'Rituelen'* en de Week van de smaak in november. Hier liggen ook mogelijkheden voor een intergenerationele aanpak of samenwerking met scholen (*bv. vergeten recepten doorgeven via een workshop aan (klein)kinderen*).

Ten slotte houden we ook **documentering en ontsluiting** in het oog. Daarbij bekijken we of aangesloten kan worden bij de website 'Samen Borgerhout', dan wel dat we ons inspireren op voorbeelden uit bv. Deurne ([Schatten van Deurne](#)).

Het MAS, dat in 2016 ook een expo rond 'Voeding' heeft, is mee partner in het verhaal, ook financieel.

Voedsel doorheen de tijd en wereld vormt de gemeenschappelijke grond waarop we in het district de komende twee jaar (ver)bouwen. Erfgoed geeft goesting en wordt weer in trek!

Urban?

Aanvankelijk dachten we van *'Urban culture'* een thema te maken waarop we in 2016, aansluitend op het **Antwerp Urban festival** – georganiseerd vanuit de stad – intensief zouden inzetten. In Borgerhout liggen immers heel wat mogelijkheden, zowel qua partners (*bv. Trix en Let's go Urban*), qua locaties (*Spoor Oost, Centers, Metrostation drink, extra muros*) als qua initiatieven (*Ecohuis, Ecokot, 12volt sessies, Ringland,...*) en doelpublieken (*jong en oud, nieuwkomer en geëngageerden in de transitiebeweging,...*).

Thematisch breed gaan zou ons onderscheiden van een misschien te enge insteek rond jongeren. Maar uiteindelijk zet het festival op 25 en 26 september 2016 vooral in op sport en jongeren in het centrum van de stad. Daarom besloten we in Borgerhout **lokale initiatieven** wel te **ondersteunen of toe te leiden**, maar er zelf geen punt van te maken in ons actieplan. Naar de toekomst toe kan het thema *'Urban'* mogelijks toch een meer centrale rol in de planning krijgen.

En nog veel meer...

Niet enkel op de hier vermelde acties is bovenstaande toetssteen van toepassing. Alle partners houden daar doorheen hun werking rekening mee. Van elk huis geven we even een voorbeeld dat dit treffend illustreert.

De **reguliere werking** van de cultuurdienst is minder zichtbaar, maar werkt vanuit dezelfde basisprincipes van ondersteuning van lokaal talent: projectsubsidies toekennen en opvolgen, opstellen van al dan niet geprinte cultuurcommunicatie, als aanspreekpunt organisaties ondersteunen, en de herverkiezing van de adviesorganen. Een actief jaar dus met heel wat uitdagingen!

Ook onze platformpartners hebben mooie voorbeelden van projecten die borg staan voor een lokaal relevant cultuurleven. **De Roma** organiseert 5 en 6 maart 2016 de tweede editie van **het Amazigh-festival**, dat sensibiliseert rond de Berberse aanwezigheid in Antwerpen. Bezoekers krijgen een totaalbeleving met een gevarieerd aanbod van activiteiten: een hoofdprogramma met publiekstrekker en uitgebreid randprogramma met workshops, lezingen, vertelsessies en film. Er zijn ook eetstandjes en een souk (markt) met kraampjes met Amazigh-producten. Een feestelijk weekend met muziek, literatuur, kunst, film en after party. Ook andere partners worden betrokken in de programmatie: theater in Rataplan, volkskeuken en workshops in 't Werkhuys, leessessies in de Bib. Daaraan koppelen we de onthulling van de **artistieke gedenktekens** rond 50 jaar migratie (zie boven).

Rataplan verlaat in het najaar haar gebouw en gaat voor een **Pop-up-cc in de Boelaarwijk**. Een week lang toont Rataplan theater en muziek op locaties in de wijk. Zo start ze een traditie na de eerste editie in 2015 in de Tuinwijk, dit telkens met een geëngageerde partner (*respectievelijk Côté Jardin vzw en Boelaar Buurt vzw*).

't Werkhuys zet opnieuw alles op alles om de huisbewoners te laten blinken tijdens haar jaarlijkse **Feest van den Boom**, waarbij – na positieve evaluatie van de editie 2015 – samen met Fameus opnieuw een traject tussen de 'huisbewoners' uitgewerkt wordt.

De Academie voor muziek en woord Borgerhout plant in het voorjaar de voorstelling 'Vlucht', een project van het pianolabo van de Academie. Het gaat om een cross-over voorstelling tussen een vleugelpiano, drie buffetpiano's, slagwerk, multimedia, video en literair schrijven. Dit project ging in 2015 door in de Academie zelf en speelt zich af in Borgerhout. Daarom trekt de Academie in 2016 graag op locatie in Borgerhout voor een nieuwe opvoering.

Bib Vrederecht, ten slotte, is dé plek die de rijkdom van **meertaligheid** in de kijker zet. Van verhalen voor de kleinsten in 'Verhalen in alle talen', over computerondersteuning bij het leren van Nederlands, of Samen Lezen bij een koffie en een koekje voor anderstalige nieuwkomers in de Shelter, tot het verder uitbouwen van de anderstalige collectie voor groot en klein. We betrekken hierbij graag bezoekers en vrijwilligers om de bib mee vorm te geven.

Borgerhout smaakt: door deze **variatie aan projecten en insteken** willen we blijvend bijdragen aan een relevant cultuurbeleid. De bovenvermelde doelen lopen daarbij als rode draad én toetssteen doorheen onze projecten. Kom zeker mee proeven!

Doelstellingen stad en district Borgerhout

S-BR01 Iedereen vindt in Antwerpen een veelzijdig lokaal cultuuraanbod en het forum om zichzelf te ontplooien

S-BO0403 Elke inwoner vindt in Borgerhout een veelzijdig lokaal cultuuraanbod en het forum om zichzelf te ontplooien

S-BR0101 Het sociocultureel aanbod is veelzijdig, kwaliteitsvol, stedelijk relevant en lokaal verankerd

S-BR010101 Het informatie- en cultuuraanbod van de openbare bibliotheken en cultuur- en ontmoetingscentra is actueel, innoverend, divers en vraaggericht

S-BR010102 Het sociocultureel aanbod in de districten is lokaal verankerd

S-BO040303 Het district traceert blinde vlekken en organiseert, in samenwerking met de lokale partners, een complementair aanbod voor een breed publiek

S-BR010103 Het informatie- en cultuuraanbod is inspirerend, begrijpelijk en bereikbaar voor iedereen

S-BR010104 We voeren een actuele, wervende én duurzame cultuurcommunicatie

S-BR010105 We voeren een actuele, wervende én duurzame cultuurcommunicatie

S-BR010106 Cultuurmakers en socioculturele verenigingen worden gestimuleerd en ondersteund om mee te bouwen aan de stad als dynamisch cultuurforum

S-BO040301 Cultuurmakers en socioculturele verenigingen worden ondersteund en gestimuleerd om mee een divers aanbod uit te bouwen

S-BR010107 Moeilijk te bereiken doelgroepen krijgen voldoende informatie- en cultuuraanbod op maat

S-BR010108 Kinderen, tieners, jongeren en hun begeleiders krijgen voldoende informatie- en cultuuraanbod op maat

S-BR0102 De socioculturele infrastructuur is uitnodigend en optimaal toegankelijk

S-BR010201 Onze socioculturele infrastructuur is toegankelijk en evenwichtig gespreid

SBO040302 Er is in Borgerhout geschikte infrastructuur gevonden voor creatie en het tonen van kunsten

S-BR010202 Onze socioculturele infrastructuur biedt hedendaags duurzaam comfort

S-BR010203 De kwaliteit van de dienstverlening wordt gemaximaliseerd door het inzetten van duurzame vooruitstrevende technologie

S-BR010204 Onze socioculturele infrastructuur is herkenbaar als ruimte voor ontmoeting en ontplooiing

S-BR0103 Een coördinerend duurzaam cultuurbeleid zorgt voor meer samenwerking, participatie en ontmoeting

S-BR010301 Coördinatie zorgt voor meer samenwerking, complementariteit en expertisedeling in het district

S-BR010302 Coördinatie zorgt voor meer samenwerking, complementariteit en expertisedeling in de stad

S-BR010303 Op Vlaams niveau wordt samengewerkt, complementariteit wordt benut en expertise gedeeld

S-BR010304 Er wordt stadsbreed duurzaam en overkoepelend gecommuniceerd over cultuur

S-BR010305 Innoverende projecten en nieuwe methodieken bevestigen de voortrekkersrol van Antwerpen in Vlaanderen

S-BR010306 De vrijwilligerswerking is efficiënt georganiseerd en ingebed in het stedelijk vrijwilligersbeleid

Hoofdstuk 5: district Deurne

In Deurne vinden wij dat een écht geslaagd Lokaal Cultuurbeleid altijd actueel en maatschappelijk relevant is, een divers publiek bereikt, innovatief is, actief inspeelt op zowel de lokale demografie en context als de vergroening in de stad, van samenwerkingsverbanden doordrongen is en ontplooiing stimuleert. Volgend overzicht van (een deel van) de acties zou die ambities moeten weerspiegelen.

Cultuur bij de burens

Het bestuursakkoord van Deurne pleit voor het inzetten op alle **twintig buurten van Deurne** om via een **laagdrempelig aanbod** cultuur zo dicht mogelijk bij de mensen te brengen en **ontmoeting te stimuleren**. Met deze doelstellingen in het achterhoofd gebruikt het cultuurteam **heel Deurne** als speel- en creatieruimte. Daarbij wordt intensief samengewerkt met alle **districtspartners**. Per buurt worden ook zoveel mogelijk **lokale partners** betrokken. Dit kunnen verenigingen zijn maar ook kunstenaars, buurtbewoners, scholen, middenstand, musea, enzovoort.

Om cultuur dicht bij de mensen te kunnen brengen, moet het aanbod in de eerste plaats gedragen zijn door de buurtbewoners. Een **buurtonderzoek** – voorafgaand aan het evenement – is daarom steeds een meerwaarde. Naast een SWOT-analyse peilen we ook naar de noden en verwachtingen van de bewoners. Wat versnipperd en wat bindt de buurt? Wat zijn de pijnpunten en sterktes? Hoe kunnen we **ontmoeting en samenwerking stimuleren** dankzij cultuur?

De keuze van plek die we willen bedienen, gebeurt dus niet at random maar bewust, op basis van een duidelijke vraag, knelpunt of opportuniteit vanuit een buurt of vereniging. Ook praktische omstandigheden (*heraanleg van een nieuw plein, opening van een park,...*) zijn belangrijke momenten om als cultuurpartners op in te spelen. Een nauwe samenwerking en regelmatig overleg met wijkgerichte **partners** als **Stedelijk Wijkoverleg, Buurtregie en Opsinjoeren** zijn daarbij essentieel. Maar ook de **jeugd-, sport-, senioren- en communicatiedienst** zijn onmisbaar in het buurtenverhaal. Samen werken we meer **vraaggestuurd** en brengen we **cultuur op maat** en volgens de noden van een bepaalde buurt.

Verder blijven we ook in 2016 inzetten op **buurtgericht netwerken** waarbij we **participatie** en **samenwerking** willen stimuleren, bestendigen en verhogen. Het is hierbij belangrijk onze voelsprietten te gebruiken en actief en receptief in te spelen op kansen en noden. We blijven **onzelf innoveren** en **Deurne exploreren**. Ook bij het reguliere aanbod, zoals de huiskamerconcerten **De Salons** en **De Hoven van Plaisantië (cavaconcerten)** in historisch noemenswaardig erfgoed, het aanbod van **expositie(s)(ruimte)** en het **winterfestival Deurne Wintert** streven we er steeds naar nieuwe plekken, buurten en deelnemers/bezoekers te bedienen en te verrassen.

Mede dankzij de actieve en betrokken rol van de **cultuurraad** blijven we op de hoogte van de vragen en verwachtingen die leven bij de **socio-culturele verenigingen** en **(amateur)kunstenaars**. Via **subsidies, infrastructuurvoorzieningen, communicatieondersteuning** allerlei en **samenwerkingen** in productie en projecten trachten we het middenveld zo goed mogelijk te ondersteunen om een maximale spreiding aan activiteiten, locaties en publiek te bekomen.

Zo brengen we letterlijk **cultuur bij de burens**!

Arena Utopia

In 2016 staat er heel wat te gebeuren in de buurt Arena. In de zomervakantie van 2015 kreeg het achterplein een **flinke opknopbeurt** met o.a. een vernieuwde speeltuin. In 2016 wordt het voorplein volledig vernieuwd met een natuurlijke ijspiste, een basketbalplein, meer groen en zitbanken zodat de voormalige parking een **speel- en rustpunt in de buurt** wordt waar het aangenaam vertoeven is.

Nog in 2016 krijgt ook **bibliotheek Arena** een grondige facelift om de infrastructuur en collectie meer af te stemmen op de noden van de bezoekers (*vooral kinderen uit de buurt en ouderen*). De nood aan een **intensief en duurzaam sociaal-cultureel project** dat gedragen en gestuurd wordt door alle partners én buurtbewoners dringt zich meer dan ooit op. In 2016 bouwen we samen aan een sterkere buurtparticipatie en –cohesie in Arena met het multidisciplinaire festival **Arena Utopia**.

Scholenwerking

LCB Deurne streeft ernaar om op een brede, diverse en innoverende manier **cultuur en onderwijs** samen te brengen. Enerzijds door met een open geest en brede kijk opportuniteiten te spotten, anderzijds door **netwerkvorming**, door rechtstreeks in dialoog te gaan met leerkrachten van de basisscholen tijdens de **Broodjes Cultuur Lunchvergaderingen** en door deel te nemen aan **leerlingenraden** en het **scholenoverleg**. Dankzij die inspraak kunnen we ons aanbod beter afstemmen. We engageren ons om **scholen** bij te staan met raad en daad om aan **vernieuwende cultuurprojecten op school** te doen.

Het cultuurcentrum organiseert reguliere **schoolvoorstellingen** waarbij gestreefd wordt naar een bereik van 4.000 leerlingen per schooljaar. Binnen dit kader blijven we ook **Op Visite** (*een CCA-project waarbij voorstellingen in de klas worden gespeeld*) en **Lessen in het Donker** (*filmvertoningen op vraag*) aanbieden. Verder zijn we partner voor verschillende organisaties die op eigen initiatief aanbod voor scholen uitwerken; vertoningen voor scholen van het **jeugdfilmfestival**, een **studiedag** over educatief theater, de prijsuitreiking van de **boekenjuf**. We bekijken onze inbreng met elke partner afzonderlijk. Die kan gaan van het ter beschikking stellen van infrastructuur tot een gezamenlijke inhoudelijke uitwerking.

Ook onze contacten met de **academie voor woord en muziek** zullen we intensifiëren. We werken een **gemeenschappelijk aanbod** uit dat kadert binnen de lessen '*muziekgeschiedenis en luisterpraktijk*' waarbij de lessen voor de cursisten worden opgehangen aan verschillende voorstellingen uit het aanbod van het cultuurcentrum. We betrekken de academie in de toekomst ook bij de voorbereiding van de komende **sport- en cultuurweken**.

In fases trachten we met bepaalde projecten en voorstellingen leerlingen in de eerste plaats te laten **proeven van en kennismaken met cultuur**. Op die manier willen we hen prikkelen om daarin verder te gaan. Met ander scholen kiezen we er bewust voor om **in de diepte te werken** en **langere trajecten** op te zetten, waarbij het **proces** minstens even belangrijk is als het **product**.

De samenwerking met de **Spectrumschool** resulteerde al in proeverijen theatertechniek, *Lopend Vuur* tijdens *Deurne Wintert*, vraaggestuurde programmatie bij *MO FIYA*,... Een mooi voorbeeld van een duurzame en levensbrede samenwerking die in 2016 twee (ver)nieuwe(nde) trajecten ambieert; de (uitvoering van de) **Deurnse Da Vinci's** en het cross-over theaterproject **REL** in samenwerking met het **Xaveriuscollege Borgerhout**.

In de samenwerking met de secundaire scholen wil Bibliotheek Arena **jongeren** vooral **inspireren**. Wij brengen hen elk jaar samen rond boeken die voor hen het verschil kunnen maken. En dit jaar gaan wij voor meer. Eenzelfde boodschap exploreren door **de taal van het woord of de taal van het beeld**, hoe doen wij dat in Deurne? Door een boeiende auteur/choreograaf uit te nodigen die beide talen door en door kent. **Ish Ait Hamou** komt naar ons voor vijfdejaars middelbaar uit verschillende Deurnse scholen. Een manier om **leesplezier** te vergroten en jongeren in hun **zoektocht naar identiteit** te versterken. De bibs zorgen voor een stevig voortraject. Leerlingen ontdekken de boeken van Ish en de digitale snufjes van de bib. Op school maken zij zelf via woord en beeld eigen creaties over de boeken. Daarna organiseren wij een **literair jongerencafé**. De leerlingen gaan in gesprek met Ish. Tijdens het toonmoment ontdekt de auteur zelf hoe de leerlingen rond zijn boeken zelf via woord en/of beeld creaties hebben gemaakt. Een warme manier om Deurnse jongeren van wondermooie boeken te laten genieten.

Via de jeugdafdeling van Bibliotheek Couwelaar bereiken we via de **samenwerking** met de **scholen** een heel divers publiek. **Uitleningen, lezingen, boekenkriebels**, de **jeugdboekenweek** en de **voorleesweek** zorgen ervoor dat de drempel van de bib voor alle kinderen, ongeacht de interesse of opleiding van de ouders, sterk verlaagd wordt.

RIX

Zaal RIX is veel meer dan zomaar een bijzaal van het cultuurcentrum. Aansluitend op het wekelijkse filmaanbod – in samenwerking met **Filmmagie**, onder de vlag **CINEMA RIX** – ontwikkelden we, op initiatief van één van onze vrijwilligers, in samenwerking met de **senioredienst** en de **bibliotheek**, het nieuwste bibpunt **Filmcafé RIX** met een snuistercollectie van (retro) filmmagazines. **Filmvertoningen voor scholen** worden het seizoen lang aangeboden met levenslange partners **Europees Jeugdfilmfestival** en **Lessen in het Donker**. Naast een aanbod aan diverse, eerder intieme **podiumactiviteiten**, wil RIX vooral een **open huis** zijn, een **ontmoetingsplek** en **creatielabo** met een focus op jongeren, families en mensen in maatschappelijk kwetsbare positie. De vele, vaste partners in huis (**VZW Karton, Recht-Op, JES meisjeswerking, Rhythm Naturals, Centrum Basis Educatie Open School, buurtsport**) zijn daarbij onze culturele partners-in-crime. Hoe langer hoe meer vertrekt het aanbod van die partners zelf en worden er ook trajecten opgestart met die verschillende partners die bewust inspelen op de specifieke socio-demografie van Deurne-Noord. In overleg met het **CVO Deurne (NT2)**, **Taaloor (laagdrempelige taalklassen voor nieuwkomers van samenlevingsopbouw waarin taalbuddies nieuwkomers helpen om Nederlands te leren)** en **Tweespraak**, gaan anderstalige leerlingen met een Nederlandstalige film aan de slag; op voorhand met een lespakket en na de vertoning gaan ze er in gespreksgroepen verder op in. Dit project wordt nu ook uitgebreid naar alle NT2-leerlingen in Antwerpen.

De verrijkende en ver reikende samenwerking met **Recht-Op** in RIX uit zich in de **pretloketten** en **cultuurcafés**. Vanuit de pretloketten zetten we bewust in op **actieve cultuurparticipatie** en het **zelf cultuur maken** naast het toeleiden naar voorstellingen. Dit zorgt ervoor dat we mensen die nog niet klaar zijn om te gaan kijken naar een voorstelling (*door b.v. taligheid*) ook de kans krijgen om zelf iets te doen. RIX is de ideale plaats om allerlei repetities / workshops te organiseren als aanvulling op de ontmoetingsmomenten in de buurthuizen tijdens het pretloket. Samen met de **cultuurcafés** zorgt dit ervoor dat mensen deze plaatsen ook echt als veilig en bekend gaan aanvoelen.

Podium

Bij de activiteiten voor **families** met kleine kinderen blijven we verschillende pistes bewandelen om een zo breed mogelijk publiek te bereiken. De samenwerking tussen **jeugddienst** en **cultuurcentrum** zal nog meer op elkaar afgestemd worden om het publieksbereik in kwantiteit en in diversiteit te verbreden. We werken nog te veel naast elkaar. Hier zullen we extra op inzetten om voor een aantal projecten meer van een logistieke naar een **inhoudelijke samenwerking** te gaan.

Na een eerste test deze zomer stappen we de komende vakanties in het project '**sport- en cultuurweken**' in. Samen met **buurtsport** werken we een lokaal sport- en cultuuraanbod uit gericht op kinderen uit de buurt. Inschrijvingen gebeuren in het buurthuis door buurtsport. Op die manier bereiken we een publiek dat anders de weg naar het cultuurcentrum misschien minder snel zou vinden.

Bij de **familievoorstellingen** blijven we extra inzetten op **publieksvriendelijkheid** en **totaalbeleving**. We willen een plek zijn waar gezinnen graag blijven plakken. Pannenkoeken na de voorstellingen, de speelplaats van de school open zetten voor en na voorstellingen, workshops na de ontbijtfilms,...

Naast kinderen blijven ook **senioren** een belangrijke doelgroep waaraan we graag wat extra aandacht besteden. De **namiddagconcerten** met koffie en gebak zijn een succesformule. Daarnaast maken we af en toe een zijsprong door op verplaatsing te gaan naar de lokale **dienstencentra** waar we deelnemen aan hun culturele namiddagen **café complet**. De dienstencentra en rust- en verzorgingshuizen zijn ook regelmatige bezoekers van onze activiteiten.

Met de **seniorenconsulent** en **seniorenraad** organiseren we samen verschillende activiteiten. De **75-jarigenviering** gaat traditiegetrouw door in het cultuurcentrum en in de toekomst zullen we met de seniorenraad extra inzetten op interessante, informatieve **themadagen voor senioren**.

Het lokaal cultuurbeleid wil heel Deurne als speelplek gebruiken. Tijdens festivals en buurtactiviteiten trekken we resoluut het district in en verkennen we **nieuwe plekken**. Maar ook onze eigen infrastructuur kan nog beter 'gedeeld' worden. Cultuurcentrum en bibliotheek kunnen nog meer samenwerken om een **gezamenlijk activiteitenprogramma** uit te werken, waarbij per activiteit gezocht kan worden naar de beste locatie. Een auteurslezing in het cultuurcentrum of een kindervoorstelling in de bibliotheek zullen in de toekomst vanzelfsprekender worden. Ook inhoudelijk zullen medewerkers van cultuurcentrum en bibliotheek nog beter afstemmen en elkaars expertise delen om de programmatie van beide partners te verbreden en te verdiepen.

Ons jaarlijks winterfestival **Deurne Wintert** kreeg drie jaar geleden het perfecte kostuum aangemeten en strijkt sindsdien neer op **verschillende locaties** in Deurne. Elk jaar komen er nieuwe bij. Dat is niet alleen mooi omwille van de nabijheid bij de bewoners, maar ook omdat er achter bijna elke plek wel een hele rits partners schuilgaat, al dan niet uit culturele hoek. En zo'n groot festival maken we uiteraard niet alleen. De **verschillende partners** trekken allemaal mee aan de kar, wat maakt dat we met *Deurne Wintert* stilaan een breed gedragen verhaal neerzetten dat schuilgaat achter een jaar na jaar sterker wordende affiche. Het lokale wint zo aan waarde en uitstraling en verschijnt stilaan aan de bovenlokale horizon.

Nergens bereiken we zo veel publiek in één keer dan tijdens de **Gratis Vrijdagconcerten** in het **Openluchttheater**. Het is een gelegenheid om nieuwe muziekgenres te ontdekken op een laagdrempelige manier, gratis, voor alle bevolkingsgroepen en tegelijk bestaat er geen sterkere citymarketing dan het openluchttheater. Opnieuw een verhaal van een lokaal succes dat plots bovenlokale uitstraling kreeg en

zelfs internationaal potten breekt. Samen met onze partners van de provincie en het district zetten we een aanbod neer voor een **zeer breed publiek** én slagen we er in om ook jongeren te bereiken.

Onze samenwerking met VZW Jean et Mar heeft al veel verrassende concerten en evenementen opgeleverd zoals het **Deurnroosje festival** en de **Pluymvee concerten**. Een gewaagd programma op het scherp van de snede, opnieuw met groeiend succes. Het is een van de weinige plekken waar de kassaverkoop de voorverkoop overtreft: een ander publiek dus en daar doen we het voor, alle segmenten worden bediend.

Schatten van Deurne

Met het **erfgoedplatform Schatten van Deurne** willen wij op drie manieren innovatief werken:

1. We zijn ervan overtuigd dat erfgoed voor iedereen interessant en belangrijk kan zijn. Dus gaan we online en fysiek op zoek naar **andere doelgroepen**: jongeren, kinderen, winkeliers, oudkomers, nieuwkomers, buurtbewoners,...
2. Wij beslissen niet wat erfgoed is en wat niet. Het zijn de Deurnenaars die beslissen wat zij willen vertellen, bewaren, doorgeven. Wij gaan dus niet (alleen) uit van een aanbod of een product, wij 'laten ons vertellen'. We moedigen 'digital storytelling' aan: **mensen illustreren en delen hun eigen verhaal**.
3. Als je over erfgoed communiceert, word je al gauw een soort toeristische dienst. Maar toerisme in de rand van de stad is allesbehalve vanzelfsprekend. Toerisme Stad Antwerpen beperkt zich tot de historische kern, Toerisme Provincie Antwerpen focust op de Kempen en het Scheldeland. '**Randtoerisme**' is dus pionieren. Er zijn voorzichtige eerste gesprekken met de buurgemeenten om samen te werken.

Met de **educatieve mappen** 'Dat is zóóó 1900', 'Wonen in 2100' (*wordt verwacht*), Oorlogswouten en de apps Lomap en OJOO staat "*Schatten van Deurne*" klaar om de scholen te veroveren. Vooraleer Deurne zichzelf laat kennen aan de Deurnse jeugd, ontdekken wij hoe zij naar hun buurt, wijk, district of stad kijken. Eerst komen zij aan het woord, mogen zij hun verhaal vertellen. Daarna pas laten we hen op verkenning gaan en door een erfgoedbril naar hun omgeving kijken.

Steeds vaker gebruikt Volksmuseum Turninum '**DIZ1900**' als handvat om 10-12-jarige leerlingen vanuit hun eigen leefwereld 100 jaar terug te springen in de tijd. We mikken dit jaar op 30 klasbezoeken en willen met de erfgoedkoffers (of herinneringskoffers) nu ook in de dienstencentra aan de slag. De heemkundige kring houdt de vinger aan de pols telkens een schop in archeologisch interessante grond gaat en voedt met regelmaat van de klok "*Schatten van Deurne*" met nieuwigheden en herontdekte parels.

Bibliotheek Couwelaar

In 2016 maken we werk van een integrale aanpak van het **jongerenbeleid**. Door overleg en interne communicatie bundelen de verschillende partners van het district (*buurtregie, vrijetijdsconsulente, jongerencoach, jeugddienst, schoolspotters, jeugdinterventieteam, Jes,...*) hun krachten om de jongeren een zo breed mogelijk vrijetijdspakket aan te bieden. Door een gezamenlijke inzet bij specifieke noden streven we naar een begeleiding op maat.

Met ons **Taalpunt Nederlands** spreken we een zeer divers publiek aan. We willen anderstaligen en nieuwkomers ondersteunen om Nederlands te leren en om in te burgeren zodat ze werk kunnen vinden,

hun kinderen kunnen begeleiden bij hun huiswerk, met hun burens kunnen communiceren, administratieve zaken kunnen behartigen,... In Deurne wonen zeer veel anderstaligen met buitenlandse roots (*rond het Sportpaleis bv. 80 % van de inwoners*).

Het Taalpunt is **innovatief**. We ontwierpen zelf het concept en momenteel wordt het nagevolgd in heel Vlaanderen. We krijgen steeds meer vragen van andere bibliotheken om toe te treden tot het netwerk van *Taalpunten Nederlands* dat we opzetten. We zijn voortdurend op zoek naar nieuwe projecten, methodes, samenwerkingsvormen, manieren van communicatie om met anderstaligen in contact te treden.

Via allerlei projecten zetten we een nauwe **samenwerking** op met andere partners die werken met anderstaligen (*CVO-onderwijs, Basiseducatie, buurthuis Dinamo, Vzw Tweespraak, Taal-oor, enz.*). We voorzien i.s.m. het CVO en het buurthuis **filmvoorstellingen met nabespreking, auteurslezingen, workshops poëzie**, projecten rond de geschiedenis van Antwerpen, WO I, e.a. Hiermee bereiken we een groot aantal anderstaligen. Ook de **samenleesclub met anderstaligen** heeft vaste vorm gekregen en wordt volgend jaar verdergezet.

Specifiek volgend jaar is het onderwerp van de **jeugdboekenweek "Weg van de stad"**, waarbij we kunnen inspelen op het leven in de stad (*de vergroening*). Op die manier brengen we de kinderen in contact met informatie en verhalen die dicht aansluiten bij hun eigen leefwereld. Hierdoor wordt hun binding met de bib versterkt, waardoor ze er zich thuis voelen, zich beter leren informeren en **ontplooiën**.

Bibliotheek Arena

Bibliotheek Arena zet samenwerkingen op met externe partners die de werking van de bib verbreden naar andere doelgroepen en inspelen op nieuwe behoeften van bibliotheekgebruikers. De samenwerking tussen de partners heeft een versterkend effect. De ruimtes in de bibliotheek worden ingericht naar **nieuw gebruik** volgens een **nieuwe visie**: de nadruk ligt op aparte sferen die "**samen-beleven**" stimuleren. De creatie van aparte leeszones voor kinderen en volwassenen, pc-plekken, een leescafé met warme dranken, stille werkplekken, een nieuwe onthaalruimte en het herinrichten met het bestaande meubilair moeten dit bewerkstelligen. De nieuwe opstelling van de bib zorgt ervoor dat de werking meer zichtbaar wordt en er een flow ontstaat die behoeften van de verschillende gebruikers zoveel mogelijk respecteert om samen aanbod te ontdekken. Met een **groots openingsfeest** vierden we in 2016 het einde van de werken en doorstart van de innovatieve werking!

Doelstellingen stad en district Deurne

S-BR01 Iedereen vindt in Antwerpen een veelzijdig lokaal cultuuraanbod en het forum om zichzelf te ontplooien

S-DE0502 Iedereen vindt in Deurne een veelzijdig lokaal cultuuraanbod en het forum om zichzelf te ontplooien

S-BR0101 Het sociocultureel aanbod is veelzijdig, kwaliteitsvol, stedelijk relevant en lokaal verankerd

S-BR010101 Het informatie- en cultuuraanbod van de openbare bibliotheken en cultuur- en ontmoetingscentra is actueel, innoverend, divers en vraaggericht

S-BR010102 Het sociocultureel aanbod in de districten is lokaal verankerd

S-DE050201 Het door Deurne aangeboden cultuuraanbod is laagdrempelig, toegankelijk en trekt naar de verschillende buurten

S-BR010103 Het informatie- en cultuuraanbod is inspirerend, begrijpelijk en bereikbaar voor iedereen

S-BR010104 We voeren een actuele, wervende én duurzame cultuurcommunicatie

S-BR010105 We voeren een actuele, wervende én duurzame cultuurcommunicatie

S-BR010106 Cultuurmakers en socioculturele verenigingen worden gestimuleerd en ondersteund om mee te bouwen aan de stad als dynamisch cultuurforum

S-DE050202 Partners en inwoners worden uitgenodigd en ondersteund voor het afstemmen en realiseren van een evenwichtig cultuuraanbod

S-DE050203 De cultuurraad wordt in staat gesteld haar decretale en statutaire opdrachten goed te vervullen door middel van materiële, logistieke en administratieve ondersteuning

S-BR010107 Moeilijk te bereiken doelgroepen krijgen voldoende informatie- en cultuuraanbod op maat

S-DE050201 Het door Deurne aangeboden cultuuraanbod is laagdrempelig, toegankelijk en trekt naar de verschillende buurten

S-BR010108 Kinderen, tieners, jongeren en hun begeleiders krijgen voldoende informatie- en cultuuraanbod op maat

S-BR0102 De socioculturele infrastructuur is uitnodigend en optimaal toegankelijk

S-BR010201 Onze socioculturele infrastructuur is toegankelijk en evenwichtig gespreid

S-BR010202 Onze socioculturele infrastructuur biedt hedendaags duurzaam comfort

S-BR010203 De kwaliteit van de dienstverlening wordt gemaximaliseerd door het inzetten van duurzame vooruitstrevende technologie

S-BR010204 Onze socioculturele infrastructuur is herkenbaar als ruimte voor ontmoeting en ontplooiing

S-BR0103 Een coördinerend duurzaam cultuurbeleid zorgt voor meer samenwerking, participatie en ontmoeting

S-BR010301	Coördinatie zorgt voor meer samenwerking, complementariteit en expertisedeling in het district
S-BR010302	Coördinatie zorgt voor meer samenwerking, complementariteit en expertisedeling in de stad
S-BR010303	Op Vlaams niveau wordt samengewerkt, complementariteit wordt benut en expertise gedeeld
S-BR010304	Er wordt stadsbreed duurzaam en overkoepelend gecommuniceerd over cultuur
S-BR010305	Innoverende projecten en nieuwe methodieken bevestigen de voortrekkersrol van Antwerpen in Vlaanderen
S-BR010306	De vrijwilligerswerking is efficiënt georganiseerd en ingebed in het stedelijk vrijwilligersbeleid

Hoofdstuk 6: district Ekeren

Aandacht!

Het voorliggende actieplan wil niet exhaustief zijn, maar expliciteert de aandachtspunten waarlangs de cultuurwerking voor Ekeren in 2016 wordt opgezet. Deze cultuurwerking definiëren we als lokaal verankerd en relevant voor de regio.

Alertheid voor talent uit de regio

De regio ten noorden van Antwerpen wordt niet gepercipieerd als een **artistiek broednest**. Bij nadere beschouwing zijn toch behoorlijk wat kunstenaars afkomstig uit de regio, of ze wonen en werken er. Sommigen van hen werden bekend bij een breed publiek of vinden soms internationale erkenning bij een geïnteresseerd publiek (o.m. *Hugo Matthyssens, Frank Focketeyn, de Fixkes, Nico Dockx, Annemie Beerenbroeckx, Christine Clinckx, Michèle Matyn, Bed Rugs,...*).

Onze aandacht is dubbel: we gaan op zoek naar, koesteren en ondersteunen lokaal talent bij hun eerste stappen productioneel en faciliteren tentoonstellingen en evenementen. Daarnaast gaan we samen met hen actief op zoek naar een geïnteresseerd publiek. Om het publiek bewust te maken van het artistiek talent uit de regio hanteren we in de communicatie het label "**Ekers talent**".

Een straf verhaal voor de beeldende kunst

Als cultuurteam vinden we het belangrijk dat kunstenaars ruimte of een forum vinden om hun talent te tonen. Enerzijds willen we via een receptieve werking kunstenaars of organisatoren op maat verder helpen met de uitwerking van hun ideeën. Anderzijds dirigeren we vanuit 252cc zelf een aantal initiatieven. De bib legt in haar collectie een groter accent op **actuele kunst** en geeft actuele kunst projectmatig een plaats binnen de inrichting en de werking van de bib. We onderscheiden ons van aanbieders als musea en galerijen op meerdere vlakken: het conserveren van kunst of het verwerven van een collectie, of het optreden als intermediair in de verkoop van kunstwerken behoren niet tot onze opdracht. Onze aandacht gaat naar het toegankelijk maken van beeldende kunsten voor een steeds breder publiek en het voorzien van een parcours zodat de beeldende kunsten een **toegankelijk en verrijkend** spoor is in de beleving van de bezoeker, zij het als esthetische beleving, zij het als uitnodiging tot gesprek en (maatschappelijke) discussie.

Receptieve werking

Als "*Kunstencentrum Hof de Bist*" kende Hof de Bist een lange traditie van **tentoonstellingen van lokale kunstenaars** die de ruimte huurden voor hun (solo)tentoonstellingen. Na de verbouwingen werden de tentoonstellingskamers podium- en vergaderruimte, en werd de zolder gedefinieerd als tentoonstellingsplek. Deze zolder is beperkt in ruimte en heeft geen verticale neutrale wanden. Eén en ander maakt dat lokale kunstenaars niet geneigd zijn om de ruimte te huren. Hierdoor is een leemte ontstaan die binnen Culturstation Tracé slechts gedeeltelijk kan worden opgevuld.

Om lokale kunstenaars toch de kans te bieden op een optimale manier naar buiten te treden met hun werk, zetten we ten behoeve van deze kunstenaars een actief-receptief traject op. We zoeken voor deze receptieve werking waar mogelijk een partnership met Culturstation Tracé.

Aanbod beeldende kunst cultuurteam

In 2016 starten we **nieuwe formats** op, na het afronden van de cyclus “Antwerpse Avant-Garde ten Noorden van het Zuid” (*Rond de put, Op de vloer en Van de sokkel*). We zoeken in woord en daad uitnodigende en uitdagende momenten.

Met **Hofleverancier** zetten we een jaarwerking op met kunstenaarscollectief Cakehouse (*Lieven Seghers en Michéle Matyn*). Ze omvat debat, atelierwerking en zomertentoonstelling. In **Q_reer** bieden jonge curatoren hun eigenzinnige visie op de kunsten. A Third land for the Land Foundation – Nico Dockx is een ontmoeting met het **internationaal project** van een lokale kunstenaar.

Otarkino – **Eigenzinnige filmdiners** verbreedt de ervaring van film kijken in een samenwerking tussen een kok en een filmcurator. In **Rituelen** – in het kader van de Erfgoeddag 2016 – nodigen we lokale kunstenaars uit om een werk in te sturen rond dit thema en we bouwen een heerlijke tentoonstelling.

Een sterk profiel voor de drie locaties

Optimaliseren communicatie

Het aanbod lokaal cultuurbeleid is **zeer divers**. Het bevat een mix van de meest verschillende elementen: bekend en onbekend, populair en (nog) niet populair, groot en klein. Daarnaast richten deze initiatieven zich op de meest verschillende doelgroepen, van zeer jong tot senioren. Als jong cultuurcentrum op een nieuwe locatie is het van belang om een gepast communicatietraject uit te tekenen dat inspeelt op deze extreme diversiteit door:

- de zichtbaarheid van de locatie en werking in het algemeen te verhogen
- toe te leiden tot specifieke producten
- optimaal gebruik maakt van traditionele en digitale dragers.

Signalisatie Kasteel Hof de Bist

Vooraf tijdens de zomers is het park een ontspanningsplek voor de Ekerenaar. We verhogen de **herkenbaarheid** van het kasteel als cultuurcentrum door zachte ingrepen aan en rond het gebouw, die naam en programma duidelijk maken voor deze occasionele wandelaar.

Vanaf de straat is er op dit ogenblik geen enkele aanduiding naar 252cc – cultuurcentrum Ekeren. Ten minste ter hoogte van de parking – de informele hoofdingang – en aan de ingang voortuin dient dit te worden voorzien.

Mediamix

Het effect van digitale media voor de toeleiding tot evenementen van het cultuurcentrum is beperkt, en vraagt een volgehouden ondersteuning van meer traditionele promotieacties. Het digitale adresbestand waarover we kunnen beschikken is veel te beperkt en vraagt onze prioritaire aandacht. Ruggengraat van de publiekscommunicatie cultuur worden gevormd door het **jaarprogramma**, gebust in alle Ekerse bussen, en de website 252cc. **Ondersteunende acties** via een beperkt aantal affiches en flyers, facebook en digitale nieuwsbrieven actualiseren onze communicatie. We verbreden ons publiek via aanwezigheid in communicatie district, stad, netwerk cultuurcentra, de pers en op evenementen. Een aparte **website** “SchattenvanEkeren.be” en een **facebookpagina van BIB Driehoek** profileren bib en het

Documentatiecentrum Antwerpse Noorderpolders (DAN). De uitreiking van **de Ekerse cultuurprijzen** zijn een belangrijk communicatie- en inspiratiemoment voor cultuur-actief Ekeren.

252cc / Kasteel Hof de Bist: waar je het mee maakt

Met de ingebruikname van Hof de Bist beschikt Ekeren voor het eerst over een (klein) cultuurcentrum. Een aantal initiatieven die in het verleden niet of onder moeilijke omstandigheden plaats vonden op andere, vaak geïmproviseerde locaties vinden hier een kwalitatieve plek. De **openheid voor samenwerking** met deze partners blijft echter behouden. Zo werkten we in 2015 samen met de Academie Ekeren aan het project “*Castling*” voor de voorstelling die werd uitgevoerd in Park Hof de Bist, blijft de academie een partner in het programma klassiek. We werken aan het project “*Vonken*” samen met Cultuurstation Tracé.

Voor specifieke, inhoudelijk straffe projecten zoeken we nog steeds de geschikte plek op in Ekeren om het publiek te **confronteren met cultuur** (bv. *Expeditie Ekeren*, *Winterwakker*, *Nieuwjaarsdrink Ekeren*, *BIB-punten*, *cultuur aan tafel*, *Rituelen*). Daarnaast is Ekeren voor het realiseren van projecten met een publieksbereik boven 90 personen nog steeds aangewezen op organiseren op locatie.

252cc is de plek in Ekeren waar **lokale initiatieven** een hoogkwalitatieve plek en ondersteuning vinden voor hun concerten, voorstellingen, vergaderingen, tentoonstellingen en workshops én waar je evenementen meemaakt. Initiatieven van verenigingen en individuen vinden hun plaats naast initiatieven geïnitieerd door 252cc. Het geheel wordt ingebed in een vormingsaanbod en publiekswerking op maat van het district.

Receptieve werking

De Ekerenaar vindt op dit ogenblik slechts mondjesmaat zijn weg naar Hof De Bist voor het opzetten van eigen initiatieven. De onbekendheid en de excentrische ligging zijn hier niet vreemd aan. We nemen de **gepaste initiatieven** om hinderpalen weg te werken. We communiceren helder en frequent over de sterke punten van Hof de Bist. Daarnaast staat het kleine team garant voor de best mogelijke service voor cultuurinitiatieven die zo mogelijk op maat wordt uitgewerkt. De beste toeleiding tot het gebouw is tot vandaag de Ekerenaar over de drempel van Hof de Bist uitnodigen via eigen initiatieven, naast die van partners en huurders. Hof de Bist wordt niet ter beschikking gesteld voor privéfeestjes als trouw-, afscheids- en verjaardagsfeestjes, of voor babyborrels.

Beeldende kunst

Kasteel en Park Hof de Bist kennen een lange traditie van interageren met beeldende kunsten, via een **permanente tentoonstelling** van een aantal stukken in het park en **wisselende tentoonstellingen** van Kunstkring Hof de Bist. Deze dynamiek werd door 252cc mee opgenomen in de **kunstprojecten** “*Rond de Put*” (2012), “*Op de Vloer*” (2013) en “*Van de Sokkel*” (2014). 252cc ambieert een prominente plek voor de beeldende kunsten (zie hoger).

Muziek

Hof de Bist heeft ook een traditie als **evenementenweide**. In het kasteel wordt deze functie aangevuld en over het hele jaar uitgewerkt. Ekeren blijft sterk inzetten op muziek, klassiek en populaire muziek, op locatie, tijdens feesten,... Nieuw vanaf 2016 zijn **staande concerten** in Hof de Bist. We menen met een programmering van jongere groepen in deze formule makkelijker een jong publiek te kunnen aanspreken.

Podiumkunsten

252cc beschikt over een technisch mooi uitgerust, maar zeer klein podium, annex een publieksruimte voor 90 toeschouwers dat zich uitstekend leent voor kleinere en intieme voorstellingen, maar helemaal niet voor het (middel)grote podiumaanbod. Zowel de afmetingen als de mogelijk te realiseren recette limiteren de mogelijkheden. Daarnaast vindt een trouw publiek de weg naar de Ekerse theaterzaal dat over een grotere capaciteit beschikt en zich eerder richt op een gevarieerd, veelal theateraanbod. 252cc opteert daarom voor een beperkt aanbod van **kleine voorstellingen** van veelal beginnende kunstenaars, woordkunstenaars en comedians.

BIB Driehoek: ruimte voor ontmoeting

De bibliotheek wordt stap voor stap opgefrist en vernieuwd. We werken aan een bib die een **gezellige ontmoetingsplek** wordt, waar je vlot binnenstapt, een koffiehokje vindt en rustig een krant of tijdschrift kan lezen.

In 2016 wordt de verlichting gemoderniseerd en starten we met de inrichting van een **leescafé** – dé plek waar de link met actuele kunst zichtbaar kan worden – en waar de voorbijganger, marktbezoeker,... graag even binnenspringt en kennis maakt met een collectie op maat van het district Ekeren.

Documentatiecentrum Antwerpse Noorderpolders (DAN): de schatkamer

Een nieuwe uitdaging voor het lokaal cultuurbeleid in Ekeren is de **heropening** van het DAN op de site Veltwijck. Er ligt heel veel werk op de plank, letterlijk. De komende jaren vergen een volgehouden inspanning om de collectie te inventariseren en te digitaliseren. We verzamelen een aantal vrijwilligers rond het DAN om deze klus aan te pakken.

Voor de ontsluiting van het DAN starten we naar analogie met de website “schattenvandeurne” een **website/beeldbank** “schattenvanekeren” met het doel deze ontsluiting op een laagdrempelige manier te ondersteunen én om een forum te bieden aan specifiek geïnteresseerden. Een eerste stap in deze ontsluiting is het **zichtbaar maken van de collectie** boeken en documenten binnen de catalogus van de Erfgoedbib. Op de locatie tonen we periodiek **kleine exposities**. Het DAN neemt actief deel aan alle **erfgoedactiviteiten** binnen het district zoals de Erfgoeddag en de Openmonumentendag.

Versterken werking jongeren

Als cultuurwerking bieden we een programma aan voor alle Ekerenaars. De samenwerking bib, cultuurcentrum en cultuurantenne maakt projecten als de Voorleesweek en het slotfeest van de Jeugdboekenweek sterker en meer zichtbaar. We zoeken naar samenwerking met het jeugdcentrum 't Velt voor o.m. het accent **taal en leesbevordering**. In samenwerking willen we dit succesvolle initiatief verderzetten en uitbreiden.

Naar aanleiding van enkele projecten blijkt dat het moeilijk blijft om jongeren én vooral tieners actief te betrekken. In 2016 willen we daarom extra investeren in deze doelgroep. Enerzijds hebben we bij de programmering **oog voor jong talent** en bieden we voldoende ruimte om jongeren te laten **experimenteren op het podium** van 252cc (bv. *Rewired Festival*). Anderzijds lanceren we naast de zittende concerten ook enkele staande concerten met een jeugdige programmatie. In de **zomerevents** als Muziek in de Wijk, Cirque@Taque, de kasteelfeesten enz. willen we steeds jongeren betrekken.

Actieve Senioren

Cijfers uit de buurtmonitor tonen ons dat de senioren sterk vertegenwoordigd zijn in de lokale demografie. De seniorenwerking wordt opgezet in samenwerking met de seniorenconsulent. We richten onze activiteiten voor senioren verder o.m. op het **overbruggen van de digitale kloof**. Tijdens de digitale week plannen we workshops en geven we extra aandacht aan het digitale luik binnen onze bib. In samenwerking met de seniorenconsulent van het district organiseren we **'tabletcafés'** voor senioren.

Inzet op verenigingen en gemeenschapsvormende evenementen

Ekeren zet actief in op het verenigingsleven. De functie van cultuurantenne is geïntegreerd in het team cultuur Ekeren. De specifieke opdracht – ondersteunen van het lokale cultuurleven – blijft echter behouden. Organisaties en kunstenaars die op zoek zijn naar samenwerking, ruimte of middelen krijgen via de cultuurantenne zicht op de ondersteuningsmogelijkheden. Om de vrijetijdsbeleving in Ekeren maximaal te ondersteunen biedt het district verschillende subsidies aan. Via **projecttoelagen** wakkeren we de creativiteit en het initiatief van verenigingen, professionele organisaties en individuele bewoners aan. We geven jong talent de kans om te experimenteren, we spelen in op blinde vlekken en zorgen ervoor dat we een divers publiek bereiken. Met de **verenigingstoelagen** stimuleren we vooral ontmoeting en investeren we in de continuïteit van de verenigingen. In 2014 werden de reglementen vernieuwd. Vanaf 2016 kan alles digitaal aangevraagd worden.

Cultuur heeft een belangrijke functie – verweven in elk cultuurmoment – in het **vormen en versterken** van gemeenschappen. Af en toe borrelen samenwerkingen naar de oppervlakte en spatten uit mekaar als de feesten van heel Ekeren waarbinnen het cultuurteam – hetzij als trekker of ondersteunend (*vaak in de persoon van de cultuurantenne*) – een actieve rol opneemt: bv. Rituelen, Vlaanderen Feest, Winterwakker, Ekeren Zingt, Muziek in de Wijk, Nieuwjaarsfeest, Welp, Vonken, Erfgoeddag, Open Monumentendag, Kasteelfeesten.

Doelstellingen stad en district Ekeren

S-BR01 Iedereen vindt in Antwerpen een veelzijdig lokaal cultuuraanbod en het forum om zichzelf te ontplooien

S-EK0101 Een veelzijdig en kwaliteitsvol socio-cultureel aanbod dat lokaal verankerd en regionaal relevant is, is georganiseerd en ondersteund

S-BR0101 Het sociocultureel aanbod is veelzijdig, kwaliteitsvol, stedelijk relevant en lokaal verankerd

S-BR010101 Het informatie- en cultuuraanbod van de openbare bibliotheken en cultuur- en ontmoetingscentra is actueel, innoverend, divers en vraaggericht

S-EK010101 De vzw Lokaal Cultuurbeleid biedt een breed cultureel programma aan

S-EK010102 Het lokaal cultuurbeleid biedt een brede waaier aan socio-culturele activiteiten voor een breed publiek inclusief alle doelgroepen

S-BR010102 Het sociocultureel aanbod in de districten is lokaal verankerd

S-BR010103 Het informatie- en cultuuraanbod is inspirerend, begrijpelijk en bereikbaar voor iedereen

S-BR010104 We voeren een actuele, wervende én duurzame cultuurcommunicatie

S-BR010105 We voeren een actuele, wervende én duurzame cultuurcommunicatie

S-BR010106 Cultuurmakers en socioculturele verenigingen worden gestimuleerd en ondersteund om mee te bouwen aan de stad als dynamisch cultuurforum

S-BR010107 Moeilijk te bereiken doelgroepen krijgen voldoende informatie- en cultuuraanbod op maat

S-EK010102 Het lokaal cultuurbeleid biedt een brede waaier aan socio-culturele activiteiten voor een breed publiek inclusief alle doelgroepen

S-BR010108 Kinderen, tieners, jongeren en hun begeleiders krijgen voldoende informatie- en cultuuraanbod op maat

S-EK010102 Het lokaal cultuurbeleid biedt een brede waaier aan socio-culturele activiteiten voor een breed publiek inclusief alle doelgroepen

S-BR0102 De socioculturele infrastructuur is uitnodigend en optimaal toegankelijk

S-BR010201 Onze socioculturele infrastructuur is toegankelijk en evenwichtig gespreid

S-BR010202 Onze socioculturele infrastructuur biedt hedendaags duurzaam comfort

S-BR010203 De kwaliteit van de dienstverlening wordt gemaximaliseerd door het inzetten van duurzame vooruitstrevende technologie

S-BR010204 Onze socioculturele infrastructuur is herkenbaar als ruimte voor ontmoeting en ontplooiing

S-BR0103 Een coördinerend duurzaam cultuurbeleid zorgt voor meer samenwerking, participatie en ontmoeting

- S-BR010301 Coördinatie zorgt voor meer samenwerking, complementariteit en expertisedeling in het district
- S-BR010302 Coördinatie zorgt voor meer samenwerking, complementariteit en expertisedeling in de stad
- S-BR010303 Op Vlaams niveau wordt samengewerkt, complementariteit wordt benut en expertise gedeeld
- S-BR010304 Er wordt stadsbreed duurzaam en overkoepelend gecommuniceerd over cultuur
- S-BR010305 Innoverende projecten en nieuwe methodieken bevestigen de voortrekkersrol van Antwerpen in Vlaanderen
- S-BR010306 De vrijwilligerswerking is efficiënt georganiseerd en ingebed in het stedelijk vrijwilligersbeleid

S-EK010103 Het Ekers beeldenpark is verder uitgebouwd zodat beeldende kunst onderdeel wordt van het publiek domein

S-EK010104 Diverse feesten en evenementen worden georganiseerd vanuit een continue evaluatie tot vernieuwing

Hoofdstuk 7: district Hoboken

En dan nu... actie!

Onze visie op lokaal cultuur- en jeugdbeleid

In de aanloop naar de opening van het nieuwe cultuur- en jeugdcentrum Gravenhof dachten we met het **vrijtijdsteam** heel hard na over de toekomstige werking van dat nieuwe centrum. We stelden ons telkens opnieuw de vraag: wat voor soort huis willen we zijn, voor wie zijn we hier en wat moeten we doen? We gingen niet over één nacht ijs, we gingen niet uit van wat we dachten of voelden maar we baseerden ons op relevant cijfermateriaal. We onderzochten de bevolkingssamenstelling in het district en ontdekten vijf belangrijke tendensen.

De Hobokense bevolking:

- *vergrijs* (maar niet sneller dan in de stad of in Vlaanderen)
- *verjongt* (de groep 0-9 jaar is de snelst groeiende bevolkingsgroep)
- telt gemiddeld *meer gezinnen met kinderen* dan de rest van de stedelijke bevolking
- is *divers* (en wordt nog meer divers)
- telt met 31% van de bevolking een aanzienlijk grote groep *mensen met een laag inkomen*

We baseerden ons ook op recent gebruikersonderzoek binnen de bibliotheken en cultuurcentra in Vlaanderen en vergeleken dat met cijfers uit onze eigen ticketverkoop. We maakten een scan van het culturele landschap in Hoboken en omliggende districten en gemeenten en brachten de aanwezige spelers in kaart.

Dat leidde ertoe dat we twee **fundamentele pijlers** definieerden waarop we de werking van het Gravenhof willen uitbouwen:

- we gaan volop voor **lokale verankering**. We willen in de eerste plaats een centrum van en voor de Hobokenaar zijn. In alles wat we doen streven we er naar om de samenstelling van de lokale gemeenschap zoveel mogelijk te weerspiegelen.
- we kiezen resoluut voor **kinderen en jongeren** en we benaderen hen vanuit alle contexten: individueel, in groepsverband met hun 'peers' (*vrienden, verenigingen,...*), met hun ouders en grootouders, met de school,...

We willen deze visie overigens uitrollen binnen het hele Hobokense cultuur- en vrijetijdsbeleid en we bekijken de volgende maanden hoe we dit samen met de lokale partners kunnen waarmaken.

We stelden ons de vraag wat we voor ons publiek willen betekenen en we formuleerden een aantal waarden die we willen belichamen: we willen onze bezoekers **inspireren** en **versterken**, we willen **bereikbaar** en **nabij** zijn en **vertrouwen** uitstralen, we willen het samen **creatief zijn** stimuleren.

Is dit innovatief? Ja, dat is het zeker. We staan immers voor een heuse focusshift. Cultuur- en gemeenschapscentra trekken vaak de kaart van het aanbod. Dat is overigens perfect legitiem: er was sinds de jaren 1970 nood aan 'neutrale' cultuurhuizen in Vlaanderen om het aanwezige aanbod evenwichtig te spreiden en de podia van de cultuur- en gemeenschapscentra speelden een belangrijke rol in dat verhaal. Die cultuurspreidingsopdracht was dan ook jarenlang verankerd in decreten en uitvoeringsbesluiten.

Maar de samenleving verandert voortdurend. De manier waarop mensen aanbod ontdekken, waaraan ze participeren en hoe, de momenten waarop ze aanbod zoeken,... alles verandert en die constante verandering plaatst ons voor grote uitdagingen.

Ook in Hoboken zien we **cultuurspreiding en het stimuleren van ontmoeting en participatie** als onze belangrijkste opdrachten. Maar eerder dan te vertrekken vanuit een **aanbod** (*waarvoor publiek dient gezocht*), vertrekken we vanuit een **doelgroep** (*waarvoor we gepast aanbod zoeken*). We focussen ons op kinderen en jongeren en – heel belangrijk – op het volledige netwerk errond.

Dat doen we door concepten aan te bieden die aangepast zijn aan die doelgroep, door aanbod te clusteren en attractief te maken voor een specifiek doelpubliek: gezinnen, tieners, jonge kinderen,... We willen er staan op momenten dat het telt (*woensdagmiddag, weekenddagen, schoolvakanties,...*) en een programma bieden waaraan je naar eigen interesse kan participeren: wil je kort iets meepikken of blijf je de hele middag, hou je het graag goedkoop of wil je de ‘full wax’, kom je alleen of met je hele gezin, grootouders inbegrepen ... het kan allemaal!

We willen ook sterk inzetten op **educatie en talentontplooiing**. We werken vraaggericht en maatwerk is daarbij belangrijk, net als het laten van open (= niet vooraf ingevulde) programmaruimte: we willen onze gebruikers mee laten kiezen wat ze in het Gravenhof willen doen. We willen **co-creatie** stimuleren. Als we bijvoorbeeld vorming of workshops aanbieden, dan streven we zoveel mogelijk naar een tastbaar resultaat (*een toonmoment, een gezamenlijk werk, een traject met een duidelijk doel,...*) en naar kruisbestuiving tussen diverse disciplines.

Bovendien kiezen we heel bewust voor de **artistieke lijnen** die we uitzetten: we focussen op circus, straat- en locatietheater, op muziek en podiumkunsten maar ook op beeldende kunst, bewegend beeld en digitale creaties. Die lijnen trekken we door in het aanbod dat we zelf brengen én in de ondersteuning van kunst- en cultuurcreatie van anderen.

‘Allemaal goed en wel’ denkt u allicht, maar u wil natuurlijk weten hoe we dat **concreet** gaan aanpakken. Volgt u even mee!?

Een mooi voorbeeld van hoe we onze missie nu al invullen, zijn de kinderfeesten: een laagdrempelig en toegankelijk locatieproject dat kwaliteit wil brengen en waaraan iedereen naar eigen voorkeur kan participeren. Die lijn willen we doortrekken in het Gravenhof met **Louisaland**. Op 8 zondagen bieden we een programma waaraan je met je hele gezin kan deelnemen en dat film, circus, theater, muziek maar ook kunsten kan bevatten. Daarnaast programmeren we ook nog podiumaanbod voor volwassenen. Dat kan muziek, theater, comedy, woord,... zijn.

Het spreekt voor zich dat een huis dat resoluut kiest voor gezinnen, kinderen en jongeren veel aandacht besteedt aan de kleuter-, lagere en middelbare scholen, voor wie de afstand naar geschikt aanbod vaak toch nog groot blijkt te zijn. Onze infrastructuur is ideaal voor schoolvoorstellingen. Ook hier is vraaggericht maatwerk belangrijk.

Cultuurcentra zetten vaker dan vroeger in op bewegend beeld, bijvoorbeeld door film te programmeren. Wij willen echter ook actief zijn op vlak van **creatie**. De voorbije jaren hebben we al enkele hele mooie resultaten neergezet: denk aan onze kortfilm *“Fistful of memories”*, een aantal non-fictie filmpjes rond jongeren en verkiezingen of heel recent aan ons Hoboken 2660-project met Axl Peleman en Bilal Aazzouti. Die lijn zetten we de komende jaren verder door nieuwe projecten uit te voeren of te ondersteunen.

We stimuleren kinderen en jongeren om hun **talenten te ontwikkelen** door hen te ondersteunen in het opzetten en uitvoeren van projecten zoals *“Talent 2660”* en door het aanbieden van vorming en workshops onder de werktitel *“Jonge leeuwen”*. Dat kunnen heel uiteenlopende trajecten zijn, zoals bijvoorbeeld kledij maken, rap en beats, slam poetry, digitale media, software programmeren, een kunstwerk lassen, filmen met je telefoon, film monteren,... Belangrijk is dat we voldoende witruimte laten, zodat jongeren kansen krijgen om mee te bepalen wat ze willen doen. Ook het stimuleren van beweging zit in onze focus, dus bijvoorbeeld dans en **urban sports** passen in dit verhaal.

“Labo 2660” mikt dan weer meer op volwassenen, maar net zoals bij *“Jonge leeuwen”* ligt de focus op **zelfontwikkeling** en op hoe je op een intelligente manier kan deelnemen aan de complexe samenlevingsvorm die een stad is. Dat kan door het stimuleren van debat en het uitwisselen van ideeën, maar ook door workshops zoals bijvoorbeeld 3D-printen, een repaircafé, upcycling, infosessies over stadstuinieren of andere duurzame ideeën of projecten.

Intussen blijven we inzetten op **locatieprojecten en omgevingsgericht werken**, net omdat het onze missie onderschrijft. We organiseren 4 edities van Camping Louisa en twee kinderfeesten. Ook de Japanse week (*met Nello en Patrasche centraal*) wordt hernomen en met *“Kerst in Hoboken”* en *“Vlaanderen feest”* zijn we in het straatbeeld aanwezig.

Specifiek voor kinderen en gezinnen organiseren we opnieuw de “Bij de burens”-picknick, een sinterklaasvoorstelling. Voor volwassen muzikliefhebbers organiseren we een nieuwe blueskroegentocht. Ook de liefhebbers van klassiek blijven aan bod komen, maar we bekijken hoe we dit in het verlengde van onze missie kunnen brengen (*bv. meer richten op kinderen en gezinnen*). Ook voor senioren blijven we een viertal specifieke middagvoorstellingen voorzien.

En natuurlijk strijkt ook *“Ten Zuiden van ’t Zuid”* weer neer in Hoboken, met de typische ingrediënten: een groot symfonisch orkest (Casco Phil) en enkele lokale, al of niet klassiek geschoolde zangers, zangeressen en muzikanten.

Het rijke **lokale erfgoed** zetten we in de kijker op open monumentendag en erfgoeddag, maar dat is natuurlijk niet alles: in 2016 zetten we de wonderbaarlijke ontstaansgeschiedenis van de Hobokense polder uitgebreid in de kijker. We blijven lokale kunstenaars de mogelijkheid bieden om te exposeren in het UiThuis en we zetten ook in op projecten in samenwerking met de lokale academies en andere partners in het kader van **“Hoboken Kunstencampus”**.

Voor de bibliotheek wordt 2016 een belangrijk jaar. De cultuur- en jeugddienst vertrekt, maar een afscheid wordt het natuurlijk niet. Bovendien doet met het Huis van het Kind ook een **nieuwe partner** zijn intrede in het gebouw van de bibliotheek. Kinderen en gezinnen, onze missie, weet u nog? We willen hier een sterk verhaal van maken en kijken hoe we dit nieuwe huis in de markt zetten.

Eind 2015 opende een Webpunt in de bibliotheek. In een Webpunt leer je hoe je een computer of tablet (beter) kan gebruiken. Dat kan via individuele begeleiding of via cursussen op maat voor groepen. Dat aanbod willen we verder ontwikkelen en afstemmen op senioren maar ook, bijvoorbeeld, op moeders met jonge kinderen. En natuurlijk zijn scholen een erg belangrijke partner voor een bibliotheek. Ook die samenwerking willen we verder uitbreiden en versterken.

Het district onderschrijft onze ambities en draagt vanuit het cultuur- en jeugd beleid fundamenteel bij aan het realiseren van deze visie. Zo brengt het district meer dan 110.000 euro aan werkingsmiddelen onder in de vzw lokaal cultuurbeleid op basis van duidelijke afspraken.

We gaan intensieve samenwerking aan met partners die onze visie en missie genegen zijn, zoals Formaat, Dot.Kom (Webpunt), het Huis van het Kind, de lokale academies, alle kleuter-, lagere en middelbare scholen, jeugd- en cultuurverenigingen,...

Want het Gravenhof, dat moet je mee maken!

Doelstellingen stad en district Hoboken

S-BR01 Iedereen vindt in Antwerpen een veelzijdig lokaal cultuuraanbod en het forum om zichzelf te ontplooien

S-HO0502 Iedereen vindt in Hoboken een veelzijdig, kwaliteitsvol lokaal cultuuraanbod en het forum om zichzelf te ontplooien

S-BR0101 Het sociocultureel aanbod is veelzijdig, kwaliteitsvol, stedelijk relevant en lokaal verankerd

S-BR010101 Het informatie- en cultuuraanbod van de openbare bibliotheken en cultuur- en ontmoetingscentra is actueel, innoverend, divers en vraaggericht

S-BR010102 Het sociocultureel aanbod in de districten is lokaal verankerd

S-HO050201 Het sociocultureel aanbod is lokaal verankerd

S-BR010103 Het informatie- en cultuuraanbod is inspirerend, begrijpelijk en bereikbaar voor iedereen

S-BR010104 We voeren een actuele, wervende én duurzame cultuurcommunicatie

S-BR010105 We voeren een actuele, wervende én duurzame cultuurcommunicatie

S-BR010106 Cultuurmakers en socioculturele verenigingen worden gestimuleerd en ondersteund om mee te bouwen aan de stad als dynamisch cultuurforum

S-BR010107 Moeilijk te bereiken doelgroepen krijgen voldoende informatie- en cultuuraanbod op maat

S-BR010108 Kinderen, tieners, jongeren en hun begeleiders krijgen voldoende informatie- en cultuuraanbod op maat

S-BR0102 De socioculturele infrastructuur is uitnodigend en optimaal toegankelijk

S-BR010201 Onze socioculturele infrastructuur is toegankelijk en evenwichtig gespreid

S-BR010202 Onze socioculturele infrastructuur biedt hedendaags duurzaam comfort

S-BR010203 De kwaliteit van de dienstverlening wordt gemaximaliseerd door het inzetten van duurzame vooruitstrevende technologie

S-BR010204 Onze socioculturele infrastructuur is herkenbaar als ruimte voor ontmoeting en ontplooiing

S-BR0103 Een coördinerend duurzaam cultuurbeleid zorgt voor meer samenwerking, participatie en ontmoeting

- S-BR010301 Coördinatie zorgt voor meer samenwerking, complementariteit en expertisedeling in het district
- S-BR010302 Coördinatie zorgt voor meer samenwerking, complementariteit en expertisedeling in de stad
- S-BR010303 Op Vlaams niveau wordt samengewerkt, complementariteit wordt benut en expertise gedeeld
- S-BR010304 Er wordt stadsbreed duurzaam en overkoepelend gecommuniceerd over cultuur
- S-BR010305 Innoverende projecten en nieuwe methodieken bevestigen de voortrekkersrol van Antwerpen in Vlaanderen
- S-BR010306 De vrijwilligerswerking is efficiënt georganiseerd en ingebed in het stedelijk vrijwilligersbeleid

S-HO050301 Het district zet het publiek domein maximaal in als platform om cultuur, kunst en erfgoed zichtbaar te maken in de wijken.

S-HO050402 Kunst is in de publieke ruimte aanwezig.

S-HO050101 Het organiseren van evenementen over het ganse grondgebied onderstreept de verschillende troeven van het district

Hoofdstuk 8: district Merksem

Inleiding

Na twee jaar wachten is het eindelijk zover, de Bredabaan is heraangelegd. Dat deze werken een impact hadden op de bewoners en handelaars in Merksem valt niet te ontkennen. We kunnen alleen maar hopen dat de Bredabaan opnieuw een aangename winkelstraat wordt, waar de leefbaarheid en de veiligheid van alle gebruikers centraal staat.

De **nieuwe Bredabaan** heeft niet alleen brede voet- en fietspaden en een centrale trambusbaan, er is ook aandacht besteed aan groen in het straatbeeld. We willen dat de Merksemnaar opnieuw trots is op de Bredabaan, de straat die al sinds de middeleeuwen dienst deed als de poort van Antwerpen naar het noorden. De heraanleg betekende ook de opkomst van enkele repair cafés, kringwinkels en andere zaken waar **upcycling** centraal staat in en rond deze straat. Rond dit thema is de laatste tijd veel in beweging in Merksem en in de stad. Hieruit concluderen we dat **duurzaamheid** een hot item in Merksem is. En daar willen we vanuit cultuur maar al te graag aan meewerken. We hebben ook behoorlijk wat plannen op gebied van beeldende kunst, waarbij we de Bredabaan als potentieel canvas zien.

Een duurzame cultuurbeleving in Merksem

In ons cultuurprogramma willen we mensen bewust maken om duurzaam om te gaan met de grondstoffen die beschikbaar zijn op onze planeet. Enkel zo kunnen we een leven garanderen voor onze toekomstige generaties. Bij een duurzame ontwikkeling is er sprake van een **ideaal evenwicht** tussen ecologische, economische en sociale belangen die bijdragen aan een gezonde aarde met welvarende bewoners en goed functionerende ecosystemen. Het klinkt allemaal groots, daarom starten we op lokaal vlak om de Merksemse bewoner er bewust van te maken.

Concreet zal u in 2016 in het **vormingsaanbod** allerlei cursussen vinden die te maken hebben met recycling. Naast cursussen en workshops mag u ook een **tentoonstelling** over dit thema in de bibliotheek verwachten. Ook **geefpleinen** en verschillende samenwerkingen met Transitie Merksem, het Ecohuis, de Kringwinkel, repair cafés en andere partners krijgen een plek in het programma.

Beeldende kunst op en rond de Bredabaan

Zoals in de inleiding staat, willen we met beeldende kunst aan de slag in Merksem. Ook de Bredabaan kan een plek worden waar kunstenaars hun werk aan een breed publiek tonen. Zo'n kunstproject zou de Bredabaan als aangename winkel- en belevingsstraat in de kijker zetten en het hele district een **imago-boost** geven. De finalisatie van een grootschalig project zal eerder voor 2017 zijn, maar we willen het komende werkingsjaar de verschillende opties in detail bekijken, een uitdagend artistiek concept uitwerken, de juiste partners samenbrengen en met werkgroepen aan de uitwerking starten. We bekijken de mogelijkheid om hier een **Merksemse biënnale** aan toe te voegen.

Dat we inzetten op beeldende kunsten in Merksem is ondertussen geweten. In 2015 zijn we gestart met het initiatief '**kunstINgang**'. Dit tentoonstellingsproject geeft ook in 2016 kansen aan beeldende kunstenaars om te exposeren in Cultuurcentrum Merksem. De kunstenaars moeten op een intelligente wijze omgaan met de beperkingen van de tentoonstellingsruimte. Belangrijk is dat het getoonde werk van

de kunstenaar een plek heeft in de huidige maatschappelijke, sociale en culturele context en zo de – vaak toevallige – passant aanzet tot reflectie. Er wordt gekozen voor professionele kunstenaars binnen dit kader. Niet enkel in Cultuurcentrum Merksem, maar ook in andere openbare ruimtes zoals de bibliotheek, kasteel Bouckenborgh of cultureel ontmoetingscentrum MerksemDok zullen er exposities plaats vinden. Hierdoor krijgen ook amateurs en verenigingen voldoende plaats om hun creativiteit te tonen in een professioneel kader.

Het **MAK (Merksem Artiesten Kafé)** blijft in 2016 een vast item in ons regulier aanbod. Het MAK is een buurtinitiatief oorspronkelijk gegroeid uit de werking van MerksemDok. Het staat garant voor een bruisend forum waar beeldende kunst, literatuur en muziek centraal staat.

De voorbereidingen voor het opstarten van een open-atelier in MerksemDok zijn momenteel in volle gang. We gaan op zoek naar een zinvolle invulling voor het Kraaiennest, een ruimte op de tweede verdieping van MerksemDok. Hier richten we een werkplaats in voor **creatieve technieken**, rekening houdend met de mogelijkheden en beperkingen van de ruimte. We bekijken de mogelijkheden hoe mensen zelfstandig creatief aan de slag kunnen binnen deze atelierwerking en beogen een **doe-plek** waar kunstenaars elkaar kunnen ondersteunen en knowhow uitwisselen. Een ruimte niet gebonden aan vaste lestijden en/of lesgevers of een vast leerprogramma. Hieraan willen we vorming koppelen in de vorm van workshops en lezingen. Het huidige vormingsaanbod nemen we onder de loep om zo **nog meer in te spelen op de noden** van elke Merksemnaar. We hopen dat de deelnemers na het volgen van één of meerdere workshops beter kunnen kiezen uit verschillende creatieve technieken. Hierna kunnen ze eventueel doorstromen naar de Academie voor Beeldende Kunsten in Merksem om er een meerjarige opleiding te volgen.

MerksemDok wordt stilaan een bruisend ontmoetingscentrum

Het open-atelier is niet de enige **restyling** die zal plaats vinden in MerksemDok. Sinds 2014 valt de werking van MerksemDok samen met die van het cultuurcentrum. Eén werking en één personeelsploeg waarin de focus bij MerksemDok blijft liggen op ontmoeting, lokale verenigingen, kansengroepen en verankering in de buurt. Om deze werking mogelijk te maken, dringen er zich verbouwingen op. Door onder andere het grote succes van *'Babylon'* is een dringende restyling van het café en de zaal in MerksemDok noodzakelijk.

We willen van MerksemDok een **gezellige ontmoetingsplek** maken en gaan hiervoor in de zomer van 2016 van start met de eerste fase van de verbouwwerken. Het gebouw is momenteel te strikt gecompartmenteerd en oogt grauw. Dat kan en moet anders. Verwacht u in de toekomst aan: een gloednieuw onthaal, een vernieuwde bar, een extra toeg in de zaal, comfortabele theaterstoelen, gemeenschappelijke bureaus, gevelwerken,.... Uiteraard zullen we er niet in slagen om dit alles op één jaar tijd waar te maken, maar u zult een duidelijk verschil merken na deze eerste geplande verbouwingsperiode. We bekijken de optie om de ingang aan de achterkant van het gebouw te brengen om het zo toegankelijker te maken. MerksemDok zal er dus niet alleen aantrekkelijker uitzien, maar het wordt ook toegankelijker en veiliger voor de bezoekers en gebruikers.

Naast ons regulier aanbod vormt ook **'Babylon'** tegenwoordig de ruggengraat van de werking van MerksemDok. Onder de naam *'Babylon'* zetten verschillende vrijwilligers zich belangeloos in voor anderstaligen in het district. Dit in de vorm van het geven van lessen en het organiseren van **praatcafés**. Niet enkel de lessen op zich zijn belangrijk, het ontmoeten van mensen die in dezelfde omstandigheden leven is even waardevol. In de loop van 2015 zijn er steeds meer anderstaligen in MerksemDok verzeild geraakt door dit aanbod. De doelgroepenmedewerker volgt de werking op en ondersteunt waar nodig.

Ook hierin heeft vorming een belangrijke rol. We willen dus ook het vormingsaanbod voor anderstaligen uitbreiden.

U leest doorheen het hele actieplan dat **vorming** een belangrijk aspect is binnen onze werking. We zien onszelf genoodzaakt om dit aanbod te herschrijven. In 2016 proberen we het aanbod te vertalen naar de noden van de huidige maatschappij om zo te voldoen aan de vraag vanuit verschillende doelgroepen. We beseffen maar al te goed dat we veel tijd en moeite moeten steken in toeleiding naar dit specifiek aanbod. Deze **toeleiding naar cultuur** en het **aanspreken van nieuwe doelgroepen** is niet vanzelfsprekend. Zo willen we bijvoorbeeld mensen die in armoede leven ook de mogelijkheid geven om cultuurvoorstellingen bij te wonen. Dit doen we in samenwerking met verschillende sociale partners zoals buurthuis *Stroboertje* en sociale kruidenier *tWinkeltje*.

De doelgroepenmedewerker van MerksemDok zal in 2016 versterking krijgen van een nieuwe publiekswerker. Beide personen hebben als hoofdpdracht om van MerksemDok een bruisend ontmoetingscentrum te maken. We trachten zoveel mogelijk buurtbewoners en verenigingen te kunnen betrekken via op maat uitgetekende projecten, methodieken, vorming, programmatie en toeleiding. Er zullen daarom nieuwe acties worden uitgedacht om **een nieuw publiek** aan te spreken, naast de huidige bezoekers die we reeds bereiken. We hopen in de toekomst deze nieuwe deelnemers en bezoekers verder door te laten stromen naar cultuuractiviteiten in het cultuurcentrum en de bibliotheek.

Het vormen van het lokaal cultuurbeleid tot één naadloos geheel

De komst van een nieuwe publiekswerker is niet toevallig. De voorbije twee jaar is er hard gewerkt achter de schermen van de voornaamste professionele spelers van het lokaal cultuurbeleid. Dit zijn zaken waar onze bezoekers zich niet bewust van zijn, maar die noodzakelijk waren om hen nog beter te kunnen bedienen. De spelers die de ruggengraat van dit beleid vormgeven zijn de cultuurantenne, het cultuurcentrum, de bibliotheek en het ontmoetingscentrum. De spelers zijn de afgelopen jaren dichter naar elkaar toegegroeid. Dit door het efficiënt inzetten van personeel, het doorgedreven samenwerken van de partners, maar ook door enkele personeelsverschuivingen. Op deze manier hebben we getracht onze werking nog meer te versterken. Ook de **sterke samenwerkingsverbanden** met het district, de cultuurraad, de jeugdendienst, de sportantenne, het jongeren centrum, Fameus en verschillende verenigingen zullen in 2016 leiden tot een nog straffer culturaanbod, dat evenwichtig is uitgebouwd en toegankelijk is voor iedereen.

‘Vers Geweld’, jongeren gaan aan de slag met woordkunsten

Jongeren centrum Bouckenborgh is enkele jaren geleden gestart met een straf cultuurproject voor jongeren. Dit project draagt de naam “*Vers Geweld*”. Het is een project dat inzet op het promoten van **woordkunsten** in de brede zin van het woord. Zowel op receptief als op participatief vlak zullen jongeren kennismaken met deze oeroude en toch zeer relevante kunstvorm. Jonge en beginnende woordkunstenaars krijgen de kans om zich in enkele **intensieve trajecten** te storten. Aan de hand van een reeks workshops – gegeven door verschillende lesgevers en ervaringsdeskundigen – werken de deelnemers gericht naar een handvol toonmomenten toe. De toonmomenten groeien mee met de jongeren en het traject. Het doel is om de deelnemende jongeren te laten evolueren in hun artistieke mogelijkheden naarmate ze meer trajecten hebben gevolgd. Door eerst zelf met woordkunsten aan de slag te gaan, zullen

de deelnemers leren om ook in groepsverband een voorstelling in elkaar te steken. De kwaliteit van de toonmomenten zal verhogen naarmate het project verstrijkt, door onder andere een intensieve coaching van de deelnemers.

Van jeugdhuizen vliegen ze naar ontmoetingscentra en bibliotheken om uiteindelijk zelfs in de grotere cultuurhuizen en erfgoed domeinen neer te strijken. Het einddoel is **een tour langs de cultuurcentra**. Doorheen het volledige project zullen de deelnemende jongeren kunnen genieten van een breed scala aan speelplekken. Deze ervaringen en het op regelmatige basis kunnen spelen is de manier om deze stiel te leren. Door de samenwerking met jeugdwerk-, sociale en culturele partners hopen we ook bezoekende jongeren aan te trekken in ontmoetingscentra en cultuurcentra. Want dit blijft een doelgroep die erg moeilijk te bereiken is met een culturele insteek. Met de juiste aanpak kunnen we jongeren laten **doorgroeien als vrijwilliger** binnen de verschillende organisaties. Zowel het jeugdwerk als de cultuursector heeft nood aan gedragen cultuurprojecten voor en door jongeren. Dit garandeert de aanwezigheid van jongeren op activiteiten. *'Vers Geweld'* kan de kloof tussen alle opgesomde actoren mogelijk kleiner maken.

Zomerpark Bouckenborgh, een meer dan fijne samenwerking waar we trots op zijn

'Zomerpark Bouckenborgh' is misschien wel het beste voorbeeld van een intensieve samenwerking met **verschillende stedelijke en niet-stedelijke partners** in Merksem. Het *Zomerpark* vertrok vanuit een gezellig zomerterras met strandzand, strandstoelen, meubilair gemaakt uit paletten, mooie houten strandhuisjes met een zandbak voor de allerkleinsten en dit alles ingekleed in zomerse sfeer met tropische attributen en decoratiestukken. De sportdienst, de jeugddienst, het jongerencentrum Bouckenborgh, cultuurcentrum Merksem, Fameus, bibliotheek Merksem en verschillende verenigingen zorgden voor een fijn programma in en rond dit terras. Het aanbod bestond uit sportinitiaties, optredens, films, comedyavonden, dansinitiaties, workshops, Tropical Nights, BBQ's, een open kinderaanbod, een open tieneraanbod,... Er werd ook ruimte voorzien voor verschillende initiatieven van Merksemse verenigingen. Het Zomerpark en de verschillende andere activiteiten tijdens zomermaanden zorgde ervoor dat er **iedere dag iets te beleven** viel in Merksem.

Door het samenwerken met verschillende partners slaagden we er ook in onze beoogde doelgroep te bereiken. We zagen in het park een mix van jong en oud en bezoekers met een verschillende culturele achtergrond. We kunnen spreken van een geslaagd project, mede door het goede weer tijdens de zomermaanden.

2016, een jaar vol culturele uitdagingen

Het *Zomerpark* was een succes, maar **het kan altijd straffer!** Dat gaan we in 2016 dan ook bewijzen met de verderzetting van deze zomerse activiteiten. Het *Zomerpark* maakte ons duidelijk wat een goede en gedragen samenwerking teweeg kan brengen. Nog nooit zagen we zoveel affiches in het straatbeeld in Merksem. Dit project heeft duidelijk iets teweeg gebracht en dit moeten we proberen te **versterken en vertalen** in onze jaarwerking. Samen trachten we in 2016 een antwoord te vinden op de volgende vragen: Wat is op cultuurvlak belangrijk in Merksem? Welke activiteiten blijven we behouden? Hoe kunnen we doelgroepen bereiken die we nu nog niet bereiken? Welk soort aanbod ontbreekt er nog? En hoe kunnen we het culturaanbod nog beter spreiden en communiceren? We hopen u in 2016 een antwoord te geven op bovenstaande vragen.

Doelstellingen stad en district Merksem

S-BR01 Iedereen vindt in Antwerpen een veelzijdig lokaal cultuuraanbod en het forum om zichzelf te ontplooien

S-ME0202 Iedereen vindt in Merksem een veelzijdig lokaal cultuuraanbod en het forum om zichzelf te ontplooien

S-BR0101 Het sociocultureel aanbod is veelzijdig, kwaliteitsvol, stedelijk relevant en lokaal verankerd

S-BR010101 Het informatie- en cultuuraanbod van de openbare bibliotheken en cultuur- en ontmoetingscentra is actueel, innovierend, divers en vraaggericht

S-ME020201 Het door Merksem aangeboden cultuuraanbod is laagdrempelig en toegankelijk

S-BR010102 Het sociocultureel aanbod in de districten is lokaal verankerd

S-BR010103 Het informatie- en cultuuraanbod is inspirerend, begrijpelijk en bereikbaar voor iedereen

S-BR010104 We voeren een actuele, wervende én duurzame cultuurcommunicatie

S-BR010105 We voeren een actuele, wervende én duurzame cultuurcommunicatie

S-BR010106 Cultuurmakers en socioculturele verenigingen worden gestimuleerd en ondersteund om mee te bouwen aan de stad als dynamisch cultuurforum

S-ME020202 Partners en inwoners worden uitgenodigd en ondersteund voor het afstemmen en realiseren van een evenwichtig cultuuraanbod

S-BR010107 Moeilijk te bereiken doelgroepen krijgen voldoende informatie- en cultuuraanbod op maat

S-BR010108 Kinderen, tieners, jongeren en hun begeleiders krijgen voldoende informatie- en cultuuraanbod op maat

S-BR0102 De socioculturele infrastructuur is uitnodigend en optimaal toegankelijk

S-BR010201 Onze socioculturele infrastructuur is toegankelijk en evenwichtig gespreid

S-BR010202 Onze socioculturele infrastructuur biedt hedendaags duurzaam comfort

S-BR010203 De kwaliteit van de dienstverlening wordt gemaximaliseerd door het inzetten van duurzame vooruitstrevende technologie

S-BR010204 Onze socioculturele infrastructuur is herkenbaar als ruimte voor ontmoeting en ontplooiing

S-BR0103 Een coördinerend duurzaam cultuurbeleid zorgt voor meer samenwerking, participatie en ontmoeting

S-BR010301 Coördinatie zorgt voor meer samenwerking, complementariteit en expertisedeling in het district

S-BR010302 Coördinatie zorgt voor meer samenwerking, complementariteit en expertisedeling in de stad

S-BR010303 Op Vlaams niveau wordt samengewerkt, complementariteit wordt benut en expertise gedeeld

S-BR010304 Er wordt stadsbreed duurzaam en overkoepelend gecommuniceerd over cultuur

S-BR010305 Innoverende projecten en nieuwe methodieken bevestigen de voortrekkersrol van Antwerpen in Vlaanderen

S-BR010306 De vrijwilligerswerking is efficiënt georganiseerd en ingebed in het stedelijk vrijwilligersbeleid

Hoofdstuk 9: district Wilrijk

Samenwerking

Het Wilrijkse lokaal cultuurbeleid draagt samenwerking hoog in het vaandel. We hebben dat altijd gedaan maar in 2016, in de slijpstream van het feestjaar **1.250 jaar Wilrijk**, reiken onze armen extra hoog de lucht in. We formuleren immers de intentie om via diverse na-trajecten nieuwe projecten uit het feestjaar ook in 2016 te organiseren, kwestie van efficiëntie aan kwaliteit en nazorg te koppelen. En aangezien de vele culturele en socio-culturele activiteiten van het feestjaar stuk voor stuk samenwerkingen zijn tussen Wilrijkse partners (stedelijke en niet-stedelijke), spreekt het voor zich dat we het actieplan 2016 met deze insteek aanvatten. Om te beginnen nog deze gedachte: Wilrijk telt in vergelijking met enkele andere districten iets minder professionele culturele organisaties genre theatergezelschappen, galerieën, muziekcafés of boekhandels, maar vangt dat helemaal op door een erg groot aanbod aan verenigingen en vrijwilligers. Wat het stedelijke aanbod betreft, zijn we met een cultuurcentrum, gloednieuwe bibliotheek en grootse academiecluster goed bedeed. Je kan stellen dat het niet meer dan logisch was dat al deze partners zich tot elkaar wendden en de handen in elkaar sloegen. Als we het hier over samenwerking hebben, dan bedoelen we echter uitdrukkelijk ook de samenwerking met niet-stedelijke partners. Zelfs met verenigingen en organisaties die we niet meteen tot de culturele sector rekenen. In dat soort van samenwerkingen schuilen volgens ons immers de grootste verrassingen en potentiële winsten.

Twee voorbeelden van samenwerkingsprojecten met niet-culturele partners uit het feestjaar, waarvan we in 2016 nieuwe edities plannen: het **Rommelfeest op het Valaar & de Wilrijkse Wijkfeesten**. Het eerste project slaagde in z'n ambitie om verschillende straatfeesten en rommelmarkten in de wijk Valaar te clusteren op één dag en te voorzien van extra omkadering, feestelijke animatie en publieksvriendelijke activiteiten van stedelijke partners genre jeugdendienst, bibliotheek en cultuurcentrum. De optelsom van deze veranderingen werd erg gesmaakt door de bewoners van de 20 straten die participeerden. Ook in 2016 zal een nieuwe editie worden voorafgegaan door een intensief voortraject met alle betrokken diensten en straatverantwoordelijken. Evenzeer zullen de Wilrijkse Wijkfeesten in 2016 een nieuwe editie kennen. Dit rondreizende familievriendelijke ontmoetingsfestival streek in de zomer van 2015 vijf maal neer in vijf verschillende Wilrijkse wijken met film, muziek, kinderanimatie, schilderworkshops en pittoreske eet- en drinkstands. Het blijft onze uitdrukkelijke betrachting om ook in 2016 oog te hebben voor de uitgestrektheid van ons grondgebied en de eigenheid en diversiteit van de verschillende wijken. Met een cultureel bouw pakket, een menu bestaande uit verschillende gangen die je naar eigen keuze kan samenstellen, willen we bestaande lokale initiatieven uitdagend versterken en wervelend aanvullen.

Andere voorbeelden van samenwerkingen over culturele grenzen heen: het koepelproject **“Duurzame bib”** vertaalt de ambitie van bibliotheek Bist om actuele en duurzame projecten te ondersteunen en gaat daarvoor voortdurend op zoek naar partners in het district. In dit kader passen enkele initiatieven die gedurende het hele jaar doorlopen zoals **de zadenbib** en het **Trefpunt van de kinderboerderij**. In een zadenbib kan je letterlijk zaden ontlenen, in ruil word je gevraagd om nadien je eigen geogste zaadjes aan de bib terug te schenken zodat anderen er weer plezier van hebben. Een zadenbib wil de traditie van zaden kweken en delen in ere houden en een netwerk uitbouwen van tuiniers die hun kennis met elkaar delen. De kinderboerderij wordt de eerste duurzame boerderij van Antwerpen, met een focus op wederzijds engagement en respect voor consumenten, boeren en de planeet. De kinderboerderij is een coöperatieve boerderij die voedsel teelt voor de gemeenschap en wordt gedragen door de gemeenschap. Coöperanten kunnen iedere week in bibliotheek Bist terecht voor het afhalen van hun groentepakketten.

Tot slot bundelt Bibliotheek Bist haar krachten met de Wilrijkse vzw Vlaams Stripcentrum. Bezoekers van de bib kunnen tevens strips ontlenuen uit de nieuwe **wisselcollectie** van het **Stripcentrum** die in het najaar van 2015 een nieuw onderkomen vond in de bibliotheek. Van een geslaagde win-win gesproken: de stripfans onder de klanten van de bib krijgen er in één klap honderden nieuwe titels bij. Het Stripcentrum geniet van een doorlopende promotionele aanwezigheid in de bib en een potentiële instroom van ontelbare nieuwe leden. Deze nieuwe wisselcollectie is het zoveelste initiatief op rij (*na het Wilrijkse stripalbum, de Wilrijkse stripmuren, de samenwerkingen rond Jommeke,...*) dat met veel enthousiasme Wilrijk als stripdistrict in de verf zet. In de lente van 2016 volgt een nieuwe ontwikkeling: we plannen van de Jeugdboekenweek een volwaardige **Jeugdboeken-en-Stripweek** te maken, met diverse accenten op het beeldverhaal. Ook een nieuwe stripmuur moet één van de hoogtepunten van 2016 worden.

Demografie & diversiteit

Bevolkingsprofiel

Van de meer dan 40.000 inwoners van Wilrijk, tellen we verhoudingsgewijs meer vijftig-, zestig-, zeventig- en tachtigplussers dan de rest van de stad Antwerpen. Wat vergroening betreft scoren we lager, met minder min-veertigers dan de stad. (*De gemiddelde Antwerpenaar is geen 39 jaar. De gemiddelde Wilrijkenaar is er 41,5*). Rekening houden met je publiek, wil dus in eerste instantie in Wilrijk zeggen: rekening houden met een ouder publiek, voor een groot deel bestaande uit oudere, vaak alleen wonende vrouwen. Al snel kom je dan uit bij dagactiviteiten. Twee innovatieve voorbeelden uit de praktijk van 2016: **de klassieke concerten** – “Cavaconcerten” genaamd – van De Kern gaan in 2015-2016 hun dertigste (!) jaargang in. Het merendeel van deze periode vonden ze plaats in Kasteel Steytelinck. Noodgedwongen weken we de voorbije jaren uit naar het auditorium van het Gemeenschapscentrum en om dit lustrumjaar met extra panache te vieren, is de schouwburg van De Kern de nieuwe locatie. Met succes, zo bewijst reeds de ticketverkoop. Een hapje en een drankje achteraf, een programma van de academie vooraf – ook dit dertigste jaar kleuren we zondagen in met verrassend hoogstaande en gedurfd diverse klassieke programma’s.

Twee voorbeelden uit de bibpraktijk: Eind 2015 ging de **Samenleesgroep Oosterveld** succesvol van start. Een tiental mensen verkent er maandelijks samen literatuur in alle mogelijke vormen, met veel ruimte voor interactie en persoonlijke beschouwingen. Het gaat om wat mensen met elkaar verbindt in het verhaal, het boek én het lees- en luisterplezier. In 2016 wil Bibliotheek Bist het project “*SamenLezen*” verder inbedden. We mikken hierbij op een breed publiek: lezers, niet-lezers, senioren, anderstaligen, buurtbewoners,... Ontmoeting is ook hier misschien wel het meest treffende centrale thema. **Bib aan huis** is een dienstverlening die zich richt tot minder mobiele klanten, zowel senioren als al-dan-niet langdurige zieken – die de bib moeilijk of niet kunnen bezoeken. Deze klanten kunnen alle materialen uit de bib aanvragen, de pakketten worden met zorg samengesteld door vrijwilligers die tevens ook zorgen voor de thuisbezorging. Deze dienst loopt al heel wat jaren in de bibliotheken van Antwerpen, ook in bibliotheek Bist. Gemiddeld bereiken wij een 20-tal individuele klanten per jaar. In 2016 breiden we dit bereik fors uit, in de eerste plaats door extra gerichte promotie. Minimaal willen we gaan voor een verdubbeling van het bereik.

Het tweede voorbeeld staat in het teken van **vergroening**. Ook in 2016 is er in de schoot van het Wilrijkse cultuurbeleidsteam een informele jeugdcoördinator aan het werk die de overkoepelende activiteiten voor jongeren en scholen binnen het district (*bib, cc, ca, jeugddienst...*) op elkaar afstemt. Eén aandachtspunt in de maandelijkse bijeenkomsten van medewerkers die rond vergroening werken, is de versterking van het bib-aanbod voor Wilrijkse scholen. Klasrondleidingen op maat, per leeftijdsniveau, aandacht voor

kleuterinitiaties (*de boekenkriebels*), specifieke rondleidingen voor secundair onderwijs, de uitbreiding van het Literair Jongerencafé van één naar twee scholen, de uitbreiding van de Leeslekker-sessies waarbij de bib de frequentie wil opdrijven, zodanig dat kinderen en ouders weten dat ze *iedere* woensdagmiddag in de bib terecht kunnen,... voorbeelden te over.

Innovatie

Innovatie binnen het lokaal cultuurbeleid beschouwen we niet als een doel op zich, wel als een middel om ergens te geraken, om vooropgestelde doelen te bereiken. Met andere woorden: innovatie in methodieken of vernieuwingen op technisch gebied zetten we met plezier in om onszelf opnieuw uit vinden. Maar vernieuwen om hip te zijn – alleen maar om ogenschijnlijk mee te zijn met de tijd – daar doen we in Wilrijk niet aan mee. Als we innovatie definiëren als de durf onszelf te vernieuwen en onze werking in vraag te stellen, dan zijn we helemaal fan. En staat er immers veel op het programma dat niet ‘klassiek’ is. Eén voorbeeld? De bibliotheek in het centrum van Wilrijk wordt nog lang niet door iedereen gevonden. Maar de **wekelijkse dinsdagmarkt** op het plein vóór de bib is voor velen het wekelijkse uitje. Waarom niet uitbreken en een bib-kraam op de markt zetten? We probeerden het in 2015 reeds enkele malen uit, met veel succes. De markt blijkt hét geschikte kanaal om de weg te wijzen naar de ‘echte’ bib, waarbij als teaser dient: het snuisteren in de materialen die de bib op regelmatige basis afvoert. Een tas koffie en een mobiele A-kaartzuil doen de rest. Maar daar blijft het niet bij: bibliotheek Bist doet ook op andere momenten haar naam Bist ‘oneer’ aan. Tijdens verschillende Wilrijkse klassiekers zoals het familiefestival “*Park van Eden*” en de “*Buitenspeeldag*” zetten ze met graagte een pop-up bibliotheek op, zodat kinderen ook ter plekke kennis kunnen maken met verhalen, animatie, boeken en strips.

In de bib zelf wordt het trouwens ook steeds aangenamer vertoeven, nu de **koffiebar** er zit aan te komen. We kiezen bewust niet voor een automaat, zo’n doodse machine met de warmte van een frigo. Wel voor een mobiele bar, een strak vormgegeven houten meubel – dat binnen en buiten, op de markt, het terras kan geplaatst worden – uitsluitend gerund door vrijwilligers. In het begin tijdens drie vaste tijdstippen per week, later al naargelang de vraag en het succes eventueel naar meerdere (dagelijkse?) vaste afspraken uit te breiden. We hopen met dit meubel het succes van de vrijwilligerswerking van De Kern naar de bibliotheek over te dragen, in de hoop alvast de leeshoek nog warmer, meer uitnodigend en aangenamer te maken. Ook hier weer, het wordt een rode draad: ontmoeting. Eigenaarschap. Zinvolheid.

BarVIZart is een nieuw initiatief dat omstreeks half 2015 het licht zag. Het is de naam voor een creatieve werkplek in de voormalige lokalen van de stadsreiniging in de Valkstraat. Jongeren die theater maken, muziek spelen, experimenteren met fotografie, conceptuele kunst creëren, of deel uitmaken van het kernteam dat initiatieven neemt om de bekendheid te vergroten, het kan allemaal binnen “*BarVIZart*”. Ontsproten aan de creatieve ideeën van Jeugdcentrum VIZIT en ondersteund door de diensten van het lokaal cultuurbeleid, daagt “*BarVIZart*” jongeren uit om op een gerichte wijze hun talenten te ontdekken en ontplooien. 2016 wordt een belangrijk jaar voor dit project: we hopen er een duurzaam traject van bestendiging en groei aan te koppelen.

Actueel en maatschappelijk relevant

(w)Onderweg en de **Welzijnsschakel** zijn twee organisaties die in en rond Wilrijk actief zijn rond maatschappelijk erg relevante thema's: volwassenen met een autismespectrumstoornis enerzijds en gezinnen in armoede anderzijds. Met beide organisaties gaan we een verregaande, duurzame samenwerking aan die zich weerspiegelt in tal van activiteiten. Met de Welzijnsschakel bv. werken we in de loop van 2016 een introductietraject uit dat doelgroepgericht de focus legt op de toeleiding van kansarmen naar ontmoeting en cultuur. Niet naar aparte voorstellingen, maar integendeel naar reguliere activiteiten van onder meer het cultuurcentrum en de bibliotheek.

Het cultuurcentrum speelt ook met z'n actief-receptieve werking trouwens bewust in op actuele maatschappelijke ontwikkelingen. Alle programmatoren werken samen met lokale organisaties of verenigingen die op eigen houtje een activiteit willen organiseren in het cc, maar daar niet alle knowhow voor in huis hebben. Zo fungeert het cc met z'n volledige infrastructuur als economische motor, ook dankzij de publiekswerker die actief op zoek gaat naar Wilrijkse initiatieven die er echt toe doen. Een schoolvoorbeeld daarvan: "**GOED Wilrijk**", een initiatief waarbij we via de Wilrijkse publieke opinie op zoek gaan naar goede doelen met een Wilrijkse link. Het publiek maakt de selectie en de opbrengst van de prijs, een professioneel gerunde benefietavond gaat integraal naar het goede doel met de meeste volgers.

Ontplooiing. Het woord is gevallen. De vrijwilligers die dagelijks kostbare arbeid leveren in het cc en de bib zijn natuurlijk een zeer duidelijk voorbeeld van individuele ontplooiing. Binnen het lokaal cultuurbeleid proberen we daarenboven de nodige aandacht te schenken aan allerlei vormen van duurzaam, aanhoudend eigenaarschap. Het is net iets té makkelijk als lokaal cultuurbeleid Wilrijk om zowel qua personeel als financieel alles uit de kast te halen, eenmalig, zonder verder te kijken naar ontwikkeling, naar blijvende meerwaarde. Daarom proberen we – hoe arbeidsintensief dat ook is – mensen te overtuigen en overhalen om mee te werken aan de uitbouw van activiteiten en culturele trajecten. Onze ervaring leert: daag mensen uit en mits de nodige begeleiding overtreffen ze zichzelf. Dat merken we tijdens het "*Rommelfeest*" op het Valaar waarbij we met 'straatverantwoordelijken' werkten. Een geslaagde methodiek die zeker z'n vruchten afwierp en waardoor we op méér dan 300 standhouders op de rommelmarkt konden rekenen. Maar dat merken we eveneens aan de vrijwillige begeleiders van onze leesclubs en van de succesvolle **Repair Cafés** die elke 2de woensdag van de maand plaatsvinden in Dienstencentrum Valaar.

Doelstellingen stad en district Wilrijk

S-BR01 Iedereen vindt in Antwerpen een veelzijdig lokaal cultuuraanbod en het forum om zichzelf te ontplooien

S-WI0502 Iedereen vindt in Wilrijk een veelzijdig, kwaliteitsvol lokaal cultuuraanbod en het forum om zichzelf te ontplooien

S-BR0101 Het sociocultureel aanbod is veelzijdig, kwaliteitsvol, stedelijk relevant en lokaal verankerd

S-BR010101 Het informatie- en cultuuraanbod van de openbare bibliotheken en cultuur- en ontmoetingscentra is actueel, innoverend, divers en vraaggericht

S-BR010102 Het sociocultureel aanbod in de districten is lokaal verankerd

S-WI050201 Het sociocultureel aanbod is lokaal verankerd

S-BR010103 Het informatie- en cultuuraanbod is inspirerend, begrijpelijk en bereikbaar voor iedereen

S-BR010104 We voeren een actuele, wervende én duurzame cultuurcommunicatie

S-BR010105 We voeren een actuele, wervende én duurzame cultuurcommunicatie

S-BR010106 Cultuurmakers en socioculturele verenigingen worden gestimuleerd en ondersteund om mee te bouwen aan de stad als dynamisch cultuurforum

S-BR010107 Moeilijk te bereiken doelgroepen krijgen voldoende informatie- en cultuuraanbod op maat

S-BR010108 Kinderen, tieners, jongeren en hun begeleiders krijgen voldoende informatie- en cultuuraanbod op maat

S-BR0102 De socioculturele infrastructuur is uitnodigend en optimaal toegankelijk

S-BR010201 Onze socioculturele infrastructuur is toegankelijk en evenwichtig gespreid

S-BR010202 Onze socioculturele infrastructuur biedt hedendaags duurzaam comfort

S-BR010203 De kwaliteit van de dienstverlening wordt gemaximaliseerd door het inzetten van duurzame vooruitstrevende technologie

S-BR010204 Onze socioculturele infrastructuur is herkenbaar als ruimte voor ontmoeting en ontplooiing

S-BR0103 Een coördinerend duurzaam cultuurbeleid zorgt voor meer samenwerking, participatie en ontmoeting

S-BR010301 Coördinatie zorgt voor meer samenwerking, complementariteit en expertisedeling in het district

S-BR010302 Coördinatie zorgt voor meer samenwerking, complementariteit en expertisedeling in de stad

S-BR010303 Op Vlaams niveau wordt samengewerkt, complementariteit wordt benut en expertise gedeeld

S-BR010304 Er wordt stadsbreed duurzaam en overkoepelend gecommuniceerd over cultuur

S-BR010305 Innoverende projecten en nieuwe methodieken bevestigen de voortrekkersrol van Antwerpen in Vlaanderen

S-BR010306 De vrijwilligerswerking is efficiënt georganiseerd en ingebed in het stedelijk vrijwilligersbeleid

Locatieoverzicht

Centrale diensten

Infolijn stad Antwerpen – Francis Wellesplein 1 – 2018 Antwerpen

03 221 13 33 – info@stad.antwerpen.be

Kotter – Straatsburgdok Noordkaai 29 – 2030 Antwerpen (*achtergrondmagazijn*)

Bibliotheken, cultuurcentra & cultuuranntennes

Antwerpen

2000

BIB Andries – Sint-Andriesplaats 22 – 2000 Antwerpen (*buurtbibliotheek*)

De Oever – Korte Ridderstraat 18 – 2000 Antwerpen (*BIB-punt – senioren en bewoners van het dienstencentrum*)

Stella Maris – Italiëlei – 2000 Antwerpen (*BIB-punt – varenden, bemanningen koopvaardijochepen wereldwijd*)

Cultureel ontmoetingscentrum Sint-Andries (COStA) – Sint-Andriesplaats 24 – 2000 Antwerpen

03 260 80 50 – ccandries@stad.antwerpen.be – www.cosintandries.be (*met BIB-punt – wijkbewoners en bezoekers*)

Ontmoetingscentrum Stadsmagazijn – Keistraat 5-7 – 2000 Antwerpen

03 292 63 80 – het.stadsmagazijn@stad.antwerpen.be – www.stadsmagazijn.be

Cultuurantenne Antwerpen – p/a Districtshuis Antwerpen – Lange Gasthuisstraat 21 – 2000 Antwerpen

03 338 35 05 – cultuurantenne.antwerpen@stad.antwerpen.be

2018

BIB Brederode – Brederodestraat 119A – 2018 Antwerpen-Zuid (*wijkbibliotheek*)

2020

BIB Kielpark – Wittestraat 10 – 2020 Antwerpen (*wijkbibliotheek*)

Cultureel ontmoetingscentrum Nova – Schijfstraat 105 – 2020 Antwerpen (Kiel) (*BIB-punt – wijkbewoners*)

03 259 04 20 – nova@stad.antwerpen.be – www.nova-kiel.be

Consultatiebureau Kind & Gezin – Wittestraat – 2020 Antwerpen (*BIB-punt – leeshoek voor ouders en kinderen*)

Consultatiebureau Kind & Gezin – St. Bernardsesteenweg – 2020 Antwerpen (*BIB-punt*)

2030

BIB Luchtbal – Columbiastreet 110 – 2030 Antwerpen (*wijkbibliotheek*)

Cultureel ontmoetingscentrum Luchtbal – Columbiastreet 110 – 2030 Antwerpen

03 543 90 30 – ccluchtbal@stad.antwerpen.be – www.ccluchtbal.be

De Schroef – Elzasweg 14 – 2030 Antwerpen (*BIB-punt – binnenscheepvaart, jeugdwerking en kinderopvang voor de schippersbevolking*)

Consultatiebureau Kind & Gezin – Columbiastreet 231 – 2030 Antwerpen (*BIB-punt*)

2050

BIB Elsschot – Willem Elsschotstraat 5 – 2050 Antwerpen (*wijkbibliotheek*)

Cultuurcentrum Link – De Plint, Ernest Claesstraat 16 – 2050 Antwerpen-Linkeroever

Secretariaat: 0491 08 49 61 / Tickets: 03 641 62 10 – cclink@stad.antwerpen.be – www.cclink.be

Consultatiebureau Kind & Gezin – Hanegraefstraat 5 – 2050 Antwerpen (BIB-punt)

2060

Site Permeke – De Coninckplein – 2060 Antwerpen (incl. hoofdbibliotheek)

03 238 38 00 – info@permeke.be – www.permeke.org

Ontmoetingscentrum Oude Badhuis – Stuivenbergplein 38 – 2060 Antwerpen

03 292 60 00 – het.oudebadhuis@stad.antwerpen.be – www.oudebadhuis.be

Consultatiebureau Kind & Gezin – Pothoekstraat – 2060 Antwerpen (BIB-punt)

Consultatiebureau Kind & Gezin en Inloopteam SAMIK – Willy van der Steenplein – 2060 Antwerpen (BIB-punt)

Berchem

BIB De Poort – Willem Van Laarstraat 15-17 – 2600 Berchem (districtsbibliotheek)

BIB De Vertellerij – Turkooisstraat 18 – 2600 Berchem (kinderbibliotheek)

Cultuurcentrum Berchem – Driekoningenstraat 126 – 2600 Berchem

03 286 88 20 – ccberchem@stad.antwerpen.be – www.ccberchem.be

Cultuurantenne Berchem – Driekoningenstraat 126 – 2600 Berchem

03 286 88 34 – cultuurantenne.berchem@stad.antwerpen.be

Dienstencentrum De Meere – Corneel Van Reethstraat 10 – 2600 Berchem (BIB-punt senioren)

Berendrecht-Zandvliet-Lillo

BIB Viswater – Tongerlostraat 2 – 2040 Berendrecht (districtsbibliotheek)

Vrijtijdscentrum De Schelde – De Keyserhoeve 66 – 2040 Zandvliet – Algemeen nr. 03 298 27 30

vrijtijdscentrumdeschelde@stad.antwerpen.be – www.vrijtijdscentrumdeschelde.be

Borgerhout

BIB Vrederecht – Turnhoutsebaan 92 – 2140 Borgerhout (districtsbibliotheek)

Cultuurantenne Borgerhout – p/a Districtshuis Borgerhout – Moorkensplein 1 – 2140 Borgerhout

03 270 18 14 – cultuurantenne.borgerhout@stad.antwerpen.be

Academie voor Muziek en Woord Borgerhout – Collegelaan 3-5 – 2140 Borgerhout

03 292 43 65 – info@academieborgerhout.be – www.academieborgerhout.be

De Roma – Turnhoutsebaan 286 – 2140 Borgerhout

03 292 97 40 – info@deroma.be – www.deroma.be

Rataplan vzw – Wijnegemstraat 65 – 2140 Borgerhout

03 235 04 90 – info@rataplanvzw.be – www.rataplanvzw.be

't Werkhuys – Zegelstraat 13 – 2140 Borgerhout (met BIB-punt – wijkbewoners)

03 289 72 97 – info@werkhuys.be – www.werkhuys.be

Huis van het Kind – Turnhoutsebaan 133 – 2140 Borgerhout (BIB-punt bezoekers)

Kinderdagverblijf Calimero – Schoenstraat 79 – 2140 Borgerhout (BIB-punt)

Kinderdagverblijf Merlijn – Drossaertstraat 19 – 2140 Borgerhout (BIB-punt)

Deurne

BIB Couwelaar – Te Couwelaarlei 120 – 2100 Deurne (*districtsbibliotheek*)

BIB Arena – Arenaplein 62 A – 2100 Deurne (*wijkbibliotheek*)

Cultuurcentrum Deurne Podium – Frans Messingstraat 36 – 2100 Deurne (*met BIB-punt – wijkbewoners en bezoekers*)
03 360 85 50 – ccdeurne@stad.antwerpen.be – www.ccdeurne.be

Cultuurcentrum Deurne RIX – De Gryspeerstraat 86 – 2100 Deurne (*met BIB-punt – filmliefhebbers en bezoekers RIX*)
03 360 85 50 – ccdeurne@stad.antwerpen.be – www.ccdeurne.be

Cultuurantenne Deurne – p/a Districtshuis Deurne – Maurice Dequeeckerplein 1 – 2100 Deurne
03 338 46 46 – cultuurantenne.deurne@stad.antwerpen.be

Dienstencentrum Bosuil – Bosuil 162 – 2100 Deurne (*BIB-punt – senioren en bewoners van het dienstencentrum*)

Dienstencentrum Kerkeveld – Sint Fredegandusstraat 36 – 2100 Deurne (*BIB-punt – senioren en bewoners van het dienstencentrum*)

Dienstencentrum Silsburg – Herentalsebaan 597 – 2100 Deurne (*BIB-punt – senioren en bewoners van het dienstencentrum*)

Buurthuis Dinamo – Ten Eeckhovelei 337 – 2100 Deurne (*BIB-punt – wijkbewoners*)

Buurthuis 't Kelderke – Jos Van Geellaan / Langveldstraat 19 – 2100 Deurne (*BIB-punt – jongeren in sociale woonwijk*)

Buurthuis 't Pleintje – Sint Rochusstraat 106 – 2100 Deurne (*BIB-punt – wijkbewoners*)

Kinderdagverblijf Pinokkio – Schotensesteenweg 138 – 2100 Deurne (*BIB-punt – ouders*)

Ekeren

BIB Driehoek – Driehoekstraat 43 – 2180 Ekeren (*districtsbibliotheek*)

252CC / Cultuurcentrum Ekeren – Veltwijcklaan 252 – 2180 Ekeren
03 292 67 30 – 252cc@stad.antwerpen.be – www.252cc.be

Cultuurantenne Ekeren – Veltwijcklaan 252 – 2180 Ekeren
03 292 67 30 – cultuurantenne.ekeren@stad.antwerpen.be

Hoboken

UiThuis Hoboken – Kapelstraat 64 – 2660 Hoboken (*districtsbibliotheek*)
03 820 80 40 – bib.hoboken@stad.antwerpen.be – www.uithuishoboken.be

Gravenhof – Louisalei 7 – 2660 Hoboken
03 292 65 30 – gravenhof@stad.antwerpen.be – www.gravenhof.org

Cultuurantenne Hoboken – Louisalei 7 – 2660 Hoboken
03 820 30 42 – cultuurantenne.hoboken@stad.antwerpen.be

Merksem

BIB Park – Van Heybeeckstraat 28A – 2170 Merksem (*districtsbibliotheek*)

BIB Maantje – Maantjessteenweg 23 – 2170 Merksem (*wijkbibliotheek*)

BIB Nieuwdreef – Nieuwdreef 135 – 2170 Merksem (*BIB-punt*)

Ontmoetingscentrum MerksemDok – Emiel Lemineurstraat 72-74 – 2170 Merksem

03 641 62 10 – ccmerksem@stad.antwerpen.be – www.ccmerksem.be

(*BIB-punt – ontmoetingscentrum bezoekers, wijkbewoners*)

Dienstencentrum 't Dokske – Min.Schollaertstraat 24 – 2170 Merksem (*BIB-punt senioren*)

Dienstencentrum De Brem – Zwaantjeslei 87 – 2170 Merksem (*BIB-punt senioren*)

Dienstencentrum De Zeelbaan – Elfnovemberstraat 33 – 2170 Merksem (*BIB-punt senioren*)

Jeugdcentrum Bouckenborgh – Bredabaan 559 – 2170 Merksem (*BIB-punt jongeren*)

Cultuurcentrum Merksem – Nieuwdreef 135 – 2170 Merksem

03 641 62 10 – ccmerksem@stad.antwerpen.be – www.ccmerksem.be

Cultuurantenne Merksem – p/a Districtshuis Merksem – Burgemeester Jozef Nolfplein 1 – 2170 Merksem

03 338 72 52 – cultuurantenne.merksem@stad.antwerpen.be

Wilrijk

BIB Bist – p/a Gemeenschapscentrum Wilrijk – Bist 1 – 2610 Wilrijk (*districtsbibliotheek*)

Leerlingenbegeleiding Antwerpen – LBA Valaar – Letterkundestraat – 2610 Wilrijk (*BIB-punt – leeshoek*)

Cultuurcentrum De Kern – Kern 18 – 2610 Wilrijk

03 821 01 20 – kern@stad.antwerpen.be – www.cdekern.be

Cultuurantenne Wilrijk – p/a Gemeenschapscentrum Wilrijk – Bist 1 – 2610 Wilrijk

03 338 53 47 – cultuurantenne.wilrijk@stad.antwerpen.be